

Διαχείριση αστικών αποβλήτων

Σταδιακή βελτίωση, αλλά ακόμη μετ' εμποδίων ο δρόμος της ΕΕ προς την κυκλικότητα

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

Σημείο

01-19 | **Κύρια μηνύματα**

01-04 | Το θέμα και η σημασία του

05-19 | Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας

20-107 | **Οι παρατηρήσεις μας αναλυτικότερα**

20-63 | **Η Επιτροπή ενίσχυσε τις τιμές-στόχο όπως και άλλες νομικές απαιτήσεις, αλλά καθυστέρησε να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει για τιμές-στόχο που δεν είχαν επιτευχθεί**

25-35 | Η Επιτροπή πρότεινε τιμές-στόχο βάσει συνεπούς συλλογιστικής

36-53 | Η Επιτροπή ενίσχυσε σταδιακά τις νομικές απαιτήσεις για τα αστικά απόβλητα, ωστόσο η αγορά ανακύκλωσης εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις

54-63 | Η Επιτροπή εξέδωσε χρήσιμες συστάσεις προς τα κράτη μέλη, ωστόσο κατά την άσκηση των εξουσιών επιβολής που διαθέτει ως προς τις τιμές-στόχο για τα απόβλητα, οι οποίες δεν είχαν επιτευχθεί, αντιμετώπισε προβλήματα με την επάρκεια του προσωπικού και καθυστερήσεις

64-100 | **Η πρόοδος στα κράτη μέλη του δείγματος είναι αργή λόγω ανεπαρκούς δημόσιας χρηματοδότησης και αδυναμίας πλήρους αξιοποίησης των οικονομικών μέσων**

70-79 | Τα εθνικά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων των κρατών μελών του δείγματος υποεκτιμούν τις ανάγκες σε υποδομές και δεν περιέχουν λεπτομέρειες σχετικά με την αναμενόμενη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης

80-85 | Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τη χωριστή συλλογή, η διαδικασία αυτή ήταν πολύ λίγο διαδεδομένη σε τρία από τα τέσσερα κράτη μέλη του δείγματος

86-100 | Τα κράτη μέλη του δείγματος σημείωναν περιορισμένη πρόοδο όσον αφορά τα οικονομικά μέσα

101-107 | Τα περισσότερα έργα του δείγματός μας σημείωναν καθυστερήσεις και ορισμένα αντιμετώπιζαν προβλήματα με το κόστος και τη δυναμικότητά τους

Παραρτήματα

Παράρτημα I – Σχετικά με τον έλεγχο

Παράρτημα II – Πρόοδος των κρατών μελών ως προς την επίτευξη των τριών βασικών τιμών-στόχου για τα αστικά απόβλητα

Παράρτημα III – Συγκρισιμότητα των στοιχείων που αφορούν τα απόβλητα

Παράρτημα IV – Νομική βάση της ΕΕ: μέτρα που αφορούν την παραγωγή και τη χωριστή συλλογή αποβλήτων

Παράρτημα V – Ανακτώμενα ανακυκλώσιμα στοιχεία και τιμές πώλησής τους

Παράρτημα VI – Χρηματοδότηση στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής

Παράρτημα VII – Διαχείριση αποβλήτων: κύριοι εμπλεκόμενοι και χρηματοοικονομικές ροές

Συνομογραφίες

Γλωσσάριο

Απαντήσεις της Επιτροπής

Χρονογραμμή

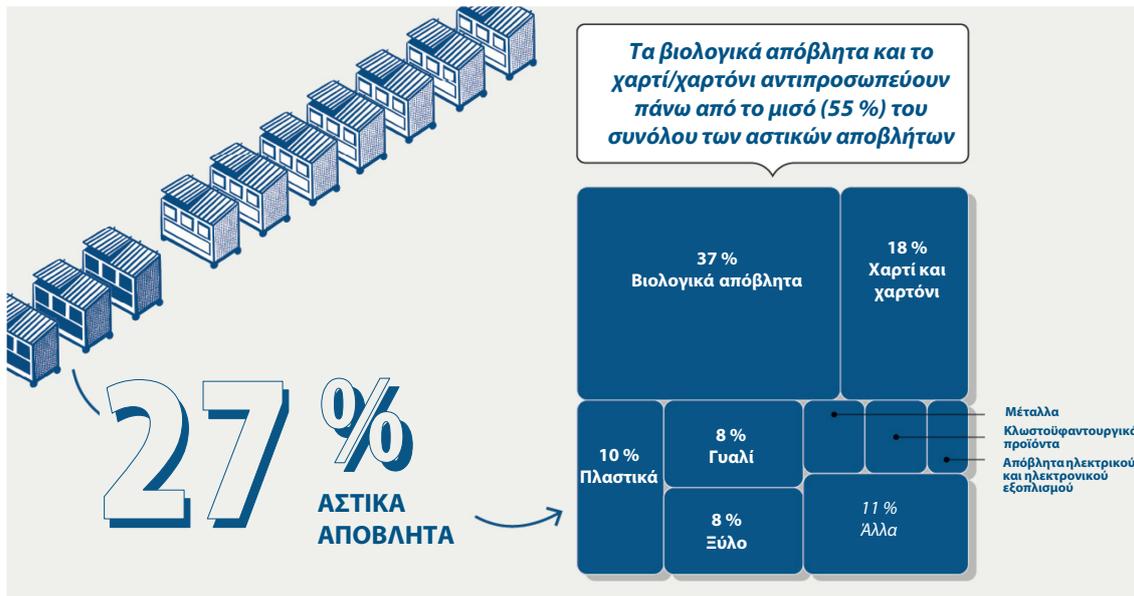
Κλιμάκιο ελέγχου

Κύρια μηνύματα

Το θέμα και η σημασία του

- 01** Τα οικιακά απόβλητα και τα παρόμοιας σύνθεσης απόβλητα από γραφεία, καταστήματα και άλλες πηγές, γνωστά ως «αστικά απόβλητα», αντιπροσωπεύουν το 27 % των συνολικών αποβλήτων που παράγονται στην ΕΕ. Η διαχείριση των αστικών αποβλήτων είναι δύσκολη λόγω της διαφορετικής σύνθεσής τους, της άμεσης επαφής των ανθρώπων με αυτά στην καθημερινότητά τους και των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον και στην υγεία. Μεγάλο μέρος τους συνίσταται σε υλικά συσκευασίας και σε βιολογικά απόβλητα, όπως αυτά που προέρχονται από τους κήπους και τα πάρκα, τις τροφές και τα υπολείμματα της κουζίνας. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε [γράφημα 1](#).

Γράφημα 1 | Είδη αστικών αποβλήτων, κατά βάρος

Σημ.: Τα ποσοστά βασίζονται στο σύνολο των παραγόμενων αποβλήτων, εξαιρουμένων των ορυκτών αποβλήτων.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του ενημερωτικού εγγράφου 02/2022 και συνόλων δεδομένων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος.

- 02** Προϋπόθεση για την αποτελεσματική διαχείριση των αστικών αποβλήτων είναι η καλή οργάνωση για τη χωριστή συλλογή των διάφορων υλικών (π.χ. το γυαλί και το χαρτί/χαρτόνι τοποθετούνται σε χωριστούς κάδους), κατάλληλες υποδομές για τη διαλογή, την επεξεργασία, την αποτέφρωση ή/και την υγειονομική ταφή, καθώς και μια βιώσιμη αγορά για τα ανακυκλωμένα υλικά. Η ενεργός συμμετοχή των πολιτών και των επιχειρήσεων στον διαχωρισμό των αποβλήτων είναι καθοριστικής σημασίας, προκειμένου να εξασφαλίζονται ανακυκλώσιμα υλικά υψηλής ποιότητας.
- 03** Μακροπρόθεσμος στόχος της ΕΕ είναι η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, στο πλαίσιο της οποίας τα απόβλητα περιορίζονται στο ελάχιστο και όσα είναι αδύνατον να αποφευχθούν χρησιμοποιούνται, στο μέτρο του δυνατού, ως πόρος. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ θέτει τιμές-στόχο για τα κράτη μέλη, ώστε να διασφαλίζεται ότι ένα συγκεκριμένο ποσοστό των αστικών αποβλήτων προετοιμάζεται για επαναχρησιμοποίηση και ανακυκλώνεται και ότι τα απορρίμματα συσκευασίας ανακυκλώνονται. Θέτει επίσης ένα όριο στην ποσότητα των αστικών αποβλήτων που μπορούν να διατεθούν σε χώρους υγειονομικής ταφής.

04 Ευελπιστούμε ότι οι παρατηρήσεις μας θα φανούν χρήσιμες στην Επιτροπή κατά την επανεξέταση ορισμένων από τις τιμές-στόχο για τα αστικά απόβλητα. Στόχος του εν προκειμένω ελέγχου ήταν να αξιολογηθούν τα μέτρα που έλαβαν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ όσον αφορά τα αστικά απόβλητα. Αξιολογήσαμε τα εξής: i) αν οι νομικές πρωτοβουλίες και η επιβολή της νομοθεσίας από μέρους της Επιτροπής εξυπηρετούσαν τον επιδιωκόμενο σκοπό, ii) αν τα τέσσερα κράτη μέλη του δείγματος (Ελλάδα, Πολωνία, Πορτογαλία και Ρουμανία) έχουν σημειώσει ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των τιμών-στόχου και των ευρύτερων στόχων της ΕΕ για τα απόβλητα και iii) αν η υλοποίηση των 16 έργων του δείγματος σε αυτά τα τέσσερα κράτη μέλη, που συγχρηματοδοτήθηκαν με ενωσιακά κονδύλια, ήταν ικανοποιητική από άποψη χρόνου, κόστους και δυναμικότητας. Ο έλεγχος κάλυψε την περίοδο 2014-2024. Περισσότερες γενικές πληροφορίες και λεπτομερή στοιχεία σχετικά με την εμβέλεια και την προσέγγιση του ελέγχου παρατίθενται στο [παράρτημα I](#).

Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας

05 Συνολικά, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή έχει ενισχύσει τις τιμές-στόχο και τις άλλες νομικές απαιτήσεις για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων. Διαπιστώσαμε ωστόσο ότι πολλά κράτη μέλη δυσκολεύονται να προχωρήσουν περαιτέρω όσον αφορά την επίτευξη της κυκλικότητας, κυρίως λόγω οικονομικών προβλημάτων και αδυναμιών στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση.

Η Επιτροπή ενίσχυσε τις τιμές-στόχο όπως και άλλες νομικές απαιτήσεις, αλλά καθυστέρησε να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει για τιμές-στόχο που δεν είχαν επιτευχθεί

06 Από το 1975, όταν η ΕΕ θέσπισε για πρώτη φορά την πολιτική της για τα απόβλητα, η εστίαση της νομοθεσίας μετατοπίστηκε σταδιακά από την υγειονομική ταφή στην αποτέφρωση, την ανάκτηση και, στη συνέχεια, την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση. Οι τιμές-στόχος για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων ενισχύθηκαν και αυξήθηκαν σε αριθμό, ιδίως με τις τροποποιήσεις που εισήχθησαν το 2018 σε τρεις βασικές οδηγίες, στην [οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα](#), την [οδηγία για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας](#) και την [οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων](#) (σημεία [25](#) και [26](#)).

- 07** Μολονότι ορισμένα κράτη μέλη έχουν κάνει σημαντικά βήματα προς την επίτευξη των τιμών-στόχου, μερικά έχουν σημειώσει μέτρια μόνο πρόοδο, ενώ κάποια άλλα μικρή ή και καθόλου. Σημειώνουμε επίσης ότι η παραγωγή αποβλήτων εξακολουθεί να έχει ως επί το πλείστον ανοδική πορεία, καθώς αυξάνεται το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, αν και σε μικρότερο βαθμό· η αποσύνδεση τής μεν από το δε είναι ο απώτερος στόχος των μέτρων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων που πρέπει να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη (σημεία **27-28** και **40**).
- 08** Είναι δύσκολο να διαπιστωθεί κατά πόσον οι δυσκολίες ορισμένων κρατών μελών να επιτύχουν τις τιμές-στόχο οφείλονται στον αριθμό ή/και στον βαθμό φιλοδοξίας των τιμών αυτών, στην έλλειψη αποτελεσματικής δράσης από τα ίδια τα κράτη μέλη ή, ενδεχομένως, σε συνδυασμό και των δύο (σημείο **29**).
- 09** Η προαναφερθείσα μετατόπιση της εστίασης της πολιτικής (σημείο **06**) αποτυπώθηκε επίσης στους κανόνες που διέπουν τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, τα οποία αποτελούσαν για μεγάλο διάστημα σημαντική πηγή χρηματοδότησης για τα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη και περιφέρειες. Οι κανόνες χρηματοδότησης για την περίοδο 2021-2027 αποκλείουν τις περισσότερες επενδύσεις σε χώρους υγειονομικής ταφής και σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας υπολειμματικών αποβλήτων, απηχώντας την έμφαση που δίνεται, κατά την ιεράρχηση των αποβλήτων, στις ανώτερες βαθμίδες της πυραμίδας, όπως η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση (σημείο **36**).
- 10** Παράλληλα με τις τιμές-στόχο, η νομοθεσία της ΕΕ ενίσχυσε σταδιακά άλλες νομικές απαιτήσεις που οφείλουν να ικανοποιούν τα κράτη μέλη όσον αφορά τα αστικά απόβλητα (σημεία **37-39** και **41-48**), οι σημαντικότερες εκ των οποίων είναι οι εξής:
- αύξηση του περιεχομένου των εθνικών ή/και των περιφερειακών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων (π.χ. πρέπει να περιλαμβάνουν αξιολόγηση των υφιστάμενων συστημάτων συλλογής αποβλήτων)·
  - θέσπιση όρου που πρέπει ήδη να πληρούται πριν από την απόδοση από την Επιτροπή δαπανών που πραγματοποιήθηκαν για έργα συγχρηματοδοτούμενα από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής. Τα κράτη μέλη οφείλουν να αποδεικνύουν ότι έχουν επικαιροποιήσει τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων, ώστε αυτά να συμμορφώνονται με την οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα·
  - απαίτηση χρήσης οικονομικών μέσων, όπως των χρηματοδοτικών, για την παροχή κινήτρων ή την αποθάρρυνση ορισμένων συμπεριφορών (π.χ. τέλη υγειονομικής ταφής ή συστήματα επιστροφής εγγύησης)·
  - αύξηση των ρευμάτων αποβλήτων για τα οποία απαιτείται χωριστή συλλογή.

- 11** Κατά την τελευταία πενταετία, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης νομοθετικές προτάσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος των αποβλήτων από τη σκοπιά της παραγωγής, με την έμφαση να δίνεται στον σχεδιασμό των προϊόντων. Ωστόσο, θα περάσει καιρός μέχρι να υπάρξουν απτά αποτελέσματα (σημείο 49).
- 12** Βασική πρόκληση στην πορεία προς μια κυκλική οικονομία είναι η βιωσιμότητα της βιομηχανίας ανακύκλωσης. Οι τιμές-στόχος για την ανακύκλωση μπορούν να επιτευχθούν μόνον εφόσον υπάρχουν αντίστοιχες υποδομές και υπό την προϋπόθεση ότι τα ανακυκλωμένα υλικά έχουν χρησιμότητα και υπάρχει για αυτά η κατάλληλη αγορά. Πάντως, σε ορισμένα κράτη μέλη οι εγκαταστάσεις ανακύκλωσης σπανίζουν, ενώ σε άλλα κάποιες υφιστάμενες εγκαταστάσεις, ιδίως εκείνες που επεξεργάζονται πλαστικά, κινδυνεύουν να κλείσουν λόγω του αυξανόμενου κόστους, της έλλειψης ζήτησης στην ΕΕ για τα προϊόντα που παράγουν και των εισαγωγών φθηνότερων ανακυκλωμένων και παρθένων πλαστικών από χώρες εκτός ΕΕ. Σημειώνουμε ότι η Επιτροπή ανακοίνωσε τη θέσπιση νέας πράξης για την κυκλική οικονομία το 2026 με στόχο την αντιμετώπιση ζητημάτων σχετικών με την αγορά και τη ζήτηση (σημεία 50-53).

Σύσταση 1

Να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η αγορά ανακύκλωσης

Η Επιτροπή οφείλει να λάβει μέτρα για να ενισχύσει την οικονομική βιωσιμότητα των πρακτικών κυκλικής οικονομίας στην ΕΕ (όπως η ανακύκλωση υλικών), μεταξύ των οποίων και η θέσπιση της υποχρέωσης κατάρτισης επιχειρηματικού σχεδίου για τους φορείς ανακύκλωσης. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να προσδιορίσει τις προκλήσεις από την πλευρά της ζήτησης και της προσφοράς, οι οποίες επηρεάζουν την ενιαία αγορά κυκλικών προϊόντων και δευτερογενών πρώτων υλών.

Ημερομηνία-στόχος: 4ο τρίμηνο του 2026.

13 Για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της προόδου των κρατών μελών, η Επιτροπή χρησιμοποίησε διάφορα εργαλεία, όπως εκθέσεις έγκαιρης προειδοποίησης, εκτιμήσεις επιπτώσεων και διαδικασίες για την προώθηση της συμμόρφωσης. Τα εργαλεία αυτά της επέτρεψαν να κατανοήσει σε βάθος τα διακυβευόμενα ζητήματα και να απευθύνει σχετικές συστάσεις στα κράτη μέλη. Ωστόσο, λόγω προβλημάτων με την επάρκεια του προσωπικού, η Επιτροπή:

- εδώ και πάνω από μία δεκαετία, δεν έχει πραγματοποιήσει επισκέψεις στα κράτη μέλη, προκειμένου να τα ενθαρρύνει να επιταχύνουν την συμμόρφωση με την ενωσιακή νομοθεσία («προώθηση της συμμόρφωσης»)· και
- δεν εκμεταλλεύθηκε την ευκαιρία να ζητήσει από τα κράτη μέλη να αναπροσαρμόσουν τα αναθεωρημένα σχέδια υλοποίησης που είχαν υποβάλει και στα οποία κοινοποιούσαν την πρόθεσή τους να παρατείνουν τις προθεσμίες για την επίτευξη ορισμένων τιμών-στόχου. Και αυτό επειδή η Επιτροπή δεν κατάφερε να εξετάσει τα αναθεωρημένα σχέδια εντός των απαιτούμενων προθεσμιών (σημεία [56-58](#)).

14 Επιπλέον, η Επιτροπή καθυστέρησε πολύ να κινήσει ορισμένες διαδικασίες επί παραβάσει: για τιμές-στόχο που έπρεπε να έχουν επιτευχθεί το 2008, η διαδικασία κινήθηκε μόλις τον Ιούλιο του 2024. Στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας, κάλυψε επίσης τιμές-στόχο που θα έπρεπε να είχαν επιτευχθεί μέχρι το 2020 (σημεία [59-63](#)).

Σύσταση 2

Να αξιοποιήσει καλύτερα τα εργαλεία παρακολούθησης και επιβολής

Η Επιτροπή οφείλει να διαθέσει επαρκείς πόρους ώστε:

- α) να κινεί έγκαιρα διαδικασίες επί παραβάσει, διασφαλίζοντας έτσι την αποτροπή και ενθαρρύνοντας την πρόοδο. Μολονότι αναγνωρίζεται ότι η Επιτροπή έχει διακριτική ευχέρεια να αποφασίζει αν και πότε θα κινήσει τέτοια διαδικασία, οι αποφάσεις της αυτές πρέπει να βασίζονται σε ουσιαστικά κριτήρια, βάσει περιεχομένου.
- β) να πραγματοποιεί επισκέψεις στα κράτη μέλη, βασιζόμενη στα συμπεράσματα των εκθέσεων έγκαιρης προειδοποίησης ή/και στην κατάσταση υλοποίησης των σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων και των προγραμμάτων πρόληψης της δημιουργίας τους, προκειμένου να τα ενθαρρύνει να κάνουν βήματα προόδου όσον αφορά τη συμμόρφωση με την ενωσιακή νομοθεσία.
- γ) να διενεργεί αξιολογήσεις εντός των προθεσμιών που θέτει η ενωσιακή νομοθεσία.

Ημερομηνία-στόχος: για το στοιχείο α) από το 1ο τρίμηνο του 2028 για τις τιμές-στόχο του 2025, για τα στοιχεία β) και γ) το 4ο τρίμηνο του 2026.

Η πρόοδος των κρατών μελών του δείγματος είναι αργή λόγω ανεπάρκειας της δημόσιας χρηματοδότησης και αδυναμίας πλήρους αξιοποίησης των οικονομικών μέσων

- 15** Μολονότι οι τιμές-στόχος για τα αστικά απόβλητα πρέπει να επιτευχθούν σε εθνικό επίπεδο, η σχετική πολιτική ασκείται σε τοπικό επίπεδο, κυρίως από τους επιμέρους δήμους. Η συνθήκη αυτή θέτει έτσι μια επιπλέον πρόκληση για την επίτευξη των τιμών-στόχου, ιδίως για τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν προβλήματα διοικητικής ικανότητας (σημείο 67).

- 16** Στην έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης της Επιτροπής του 2023, στην οποία αξιολογείται η πρόοδος των κρατών μελών όσον αφορά την επίτευξη των τιμών-στόχου για τα αστικά απόβλητα, επισημαίνεται ότι πολλά κράτη μέλη κινδυνεύουν να μην επιτύχουν τουλάχιστον μία από τις τιμές-στόχο που έχουν οριστεί για το 2025 και το 2035. Στην περίπτωση μάλιστα της τιμής-στόχου σχετικά με την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων, τα κράτη μέλη θα δυσκολευθούν ακόμη περισσότερο να την επιτύχουν εξαιτίας της νέας απαίτησης να εφαρμόζεται αυστηρότερη μέθοδος για την αναφορά στοιχείων σχετικά με την πρόοδο που σημειώνουν (σημεία 64-66).
- 17** Τα τέσσερα κράτη μέλη που ελέγξαμε συγκαταλέγονται μεταξύ εκείνων που κινδυνεύουν να μην επιτύχουν την τιμή-στόχο ως προς την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων για το 2025 και την τιμή-στόχο ως προς την ανακύκλωση των απορριμμάτων συσκευασίας για το 2025, με την εξαίρεση της Πορτογαλίας για τη δεύτερη περίπτωση. Οι λόγοι για την κατάσταση αυτή είναι οι εξής:
- τα εθνικά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων υποεκτίμησαν τις ανάγκες για επενδύσεις σε υποδομές (σημεία 71 και 72)·
  - δεν ήταν σαφές πώς και πότε θα διετίθετο η απαιτούμενη χρηματοδότηση (σημεία 73-75)·
  - δύο από τα τέσσερα κράτη μέλη δεν είχαν αξιοποιήσει πλήρως τους πόρους που είχαν στη διάθεσή τους από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής της ΕΕ (σημείο 78)·
  - παρά την όποια πρόοδο στην οργάνωση της χωριστής συλλογής αποβλήτων, η εφαρμογή της διαδικασίας αυτής παρέμεινε εξαιρετικά περιορισμένη σε τρία από τα τέσσερα κράτη μέλη (σημεία 82-85)·
  - υπήρξε κάποια, αν και άνιση, πρόοδος όσον αφορά τα οικονομικά μέσα, όπως η εφαρμογή συστημάτων επιστροφής εγγύησης, η αύξηση του φόρου υγειονομικής ταφής και η επιβολή τελών για τα απόβλητα σύμφωνα με την αρχή του «πληρώνω όσο πετάω» (σημεία 86-100):
    - το ύψος του φόρου υγειονομικής ταφής ποικίλλει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, γεγονός που μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μεταφορά αποβλήτων μεταξύ χωρών για οικονομικούς λόγους·
    - τα σχετικά με τα απόβλητα τέλη με τα οποία επιβαρύνονταν οι πολίτες δεν κάλυπταν όλες τις δαπάνες της σχετικής διαχείρισης και σπανίως υπολογίζονταν με βάση το βάρος ή τον όγκο των παραγόμενων αποβλήτων.

- 18** Για πολλά από τα ζητήματα αυτά, η Επιτροπή είχε διατυπώσει συστάσεις προς τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκαιρης προειδοποίησης είτε του 2018 είτε του 2023 ή και των δύο (σημεία [82](#), [86](#), [97](#), [98](#) και [100](#)).

Σύσταση 3:

Να αξιολογήσει τη σκοπιμότητα εναρμόνισης των τελών υγειονομικής ταφής και αποτέφρωσης σε επίπεδο ΕΕ

Η Επιτροπή οφείλει να αξιολογήσει το κόστος, τα οφέλη και τη σκοπιμότητα τυχόν θέσπισης ή/και εναρμόνισης των ενδεδειγμένων τελών υγειονομικής ταφής και αποτέφρωσης σε ολόκληρη την ΕΕ.

Ημερομηνία-στόχος: 4ο τρίμηνο του 2026.

Τα περισσότερα έργα του δείγματός μας είχαν καθυστερήσει, ορισμένα δε αντιμετώπιζαν προβλήματα με το κόστος και τη δυναμικότητά τους

- 19** Όσον αφορά τα 16 έργα του δείγματός μας που είχαν συγχρηματοδοτηθεί από κονδύλια της πολιτικής συνοχής:
- 13 (80 %) είχαν καθυστερήσει σημαντικά, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση των σχετικών εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού, που σε κάποιες περιπτώσεις παρέμενε αχρησιμοποίητος·
  - τέσσερα (25 %) κατέγραφαν αυξήσεις κόστους άνω του 20 %·
  - τρία από τα δέκα έργα (30 %) που βρίσκονταν σε λειτουργία για ένα τέτοιο διάστημα που επέτρεπε τη μέτρηση της χρησιμοποιούμενης δυναμικότητας, υπολειτουργούσαν, ενώ δύο από τα δέκα (20 %) δεν διέθεταν επαρκή δυναμικότητα·
  - πέντε από τα οκτώ έργα (63 %) που περιλάμβαναν επενδύσεις για χώρο υγειονομικής ταφής είχαν κάνει επαρκείς προβλέψεις για την κάλυψη του κόστους παύσης λειτουργίας και μετέπειτα φροντίδας του χώρου για τουλάχιστον μία 30ετία (σημεία [102-107](#)).

Οι παρατηρήσεις μας αναλυτικότερα

Η Επιτροπή ενίσχυσε τις τιμές-στόχο όπως και άλλες νομικές απαιτήσεις, αλλά καθυστέρησε να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει για τιμές-στόχο που δεν είχαν επιτευχθεί

- 20** Από το 1975, η Επιτροπή λαμβάνει μέτρα, προκειμένου να ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο οι εθνικές και δημοτικές αρχές συλλέγουν και επεξεργάζονται τα απόβλητα. Έχει διαθέσει ενωσιακή χρηματοδότηση, ιδίως σε λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη και περιφέρειες, και έχει θεσπίσει σχετική νομοθεσία. Μεταξύ άλλων, έθεσε τιμές-στόχο, καθορίζοντας έτσι την πορεία σε επίπεδο ΕΕ. Οι τιμές-στόχος πρέπει να βασίζονται σε τεκμηριωμένη αξιολόγηση, η οποία να περιλαμβάνει αδιαμφισβήτητες παραδοχές, και να είναι όχι μόνο φιλόδοξες αλλά και ρεαλιστικές.
- 21** Οι τρέχουσες τιμές-στόχος που θέτουν η οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα¹ («οδηγία για τα απόβλητα») και η οδηγία για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας² («οδηγία για τις συσκευασίες») έχουν αμφότερες τροποποιηθεί αρκετές φορές (γράφημα 2).

---

¹ Οδηγία 2008/98/ΕΚ.

² Οδηγία 94/62/ΕΚ.

Γράφημα 2 | Τιμές-στόχος που ορίζονται στην οδηγία για τα απόβλητα και την οδηγία για τις συσκευασίες

	Οδηγίες για τις συσκευασίες του 1994 και του 2004	Οδηγία για τις συσκευασίες του 2004	Οδηγία για τα απόβλητα του 2008	Οδηγία για τα απόβλητα και οδηγία για τις συσκευασίες του 2028		Οδηγία για τα απόβλητα του 2018
	Το αργότερο μέχρι τέλος Ιουνίου 2001	Το αργότερο μέχρι τέλος του 2008	Μέχρι τέλος του 2020	Μέχρι τέλος του 2025	Μέχρι τέλος του 2030	Μέχρι τέλος του 2035
Συσκευασίες που ανακτώνται ή αποτεφρώνονται με ανάκτηση ενέργειας (κατά βάρος)	50 % (ελάχιστη) έως 65 % (μέγιστη)	60 % (μέγιστη)				
Αστικά απόβλητα έτοιμα για επαναχρησιμοποίηση και ανακυκλωμένα (κατά βάρος)			50 %* (ελάχιστη)	55 % (ελάχιστη)	60 % (ελάχιστη)	65 % (ελάχιστη)
Σύνολο ανακτώμενων απορριμμάτων συσκευασίας (κατά βάρος)	25 % (ελάχιστη) έως 45 % (μέγιστη)	55 % (ελάχιστη) έως 80 % (μέγιστη)		65 % (ελάχιστη)	70 % (ελάχιστη)	

Τιμές-στόχος για την ανακύκλωση ανά υλικό (κατά βάρος):

Πλαστικά		22,5 % (ελάχιστη)		50 % (ελάχιστη)	55 % (ελάχιστη)	
Ξύλο		15 % (ελάχιστη)		25 % (ελάχιστη)	30 % (ελάχιστη)	
Σιδηρούχα μέταλλα		50 %** (ελάχιστη)		70 % (ελάχιστη)	80 % (ελάχιστη)	
Αλουμίνιο (μη σιδηρούχο μέταλλο)				50 % (ελάχιστη)	60 % (ελάχιστη)	
Γυαλί		60 % (ελάχιστη)		70 % (ελάχιστη)	75 % (ελάχιστη)	
Χαρτί και χαρτόνι		60 % (ελάχιστη)		75 % (ελάχιστη)	85 % (ελάχιστη)	

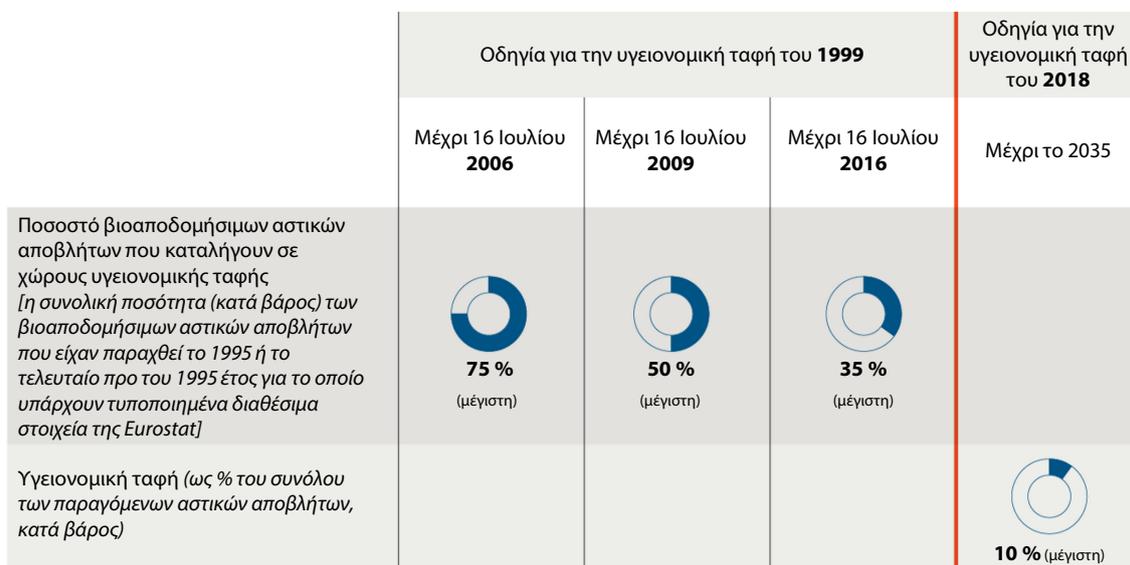
* Η τιμή-στόχος για το 2020 αφορούσε μόνο το ποσοστό ανακύκλωσης τουλάχιστον για το χαρτί, τα μέταλλα, τα πλαστικά και το γυαλί, ενώ οι μετέπειτα (για το 2025, το 2030 και το 2035) αφορούν όλα τα αστικά απόβλητα.

** Η τιμή-στόχος για το 2008 αφορούσε όλα τα μέταλλα, ενώ οι μετέπειτα (για το 2025 και το 2030) αφορούν τα σιδηρούχα μέταλλα και το αλουμίνιο ως χωριστούς στόχους.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της οδηγίας για τα απόβλητα και της οδηγίας για τις συσκευασίες.

- 22** Οι τιμές-στόχος που καθορίζονται στην οδηγία για την υγειονομική ταφή³ παρουσιάζονται αναλυτικά στο [γράφημα 3](#).

Γράφημα 3 | Τιμές-στόχος που ορίζονται στην οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της οδηγίας για την υγειονομική ταφή.

- 23** Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την αποτελεσματική εφαρμογή, ενσωμάτωση και επιβολή της ενωσιακής νομοθεσίας⁴. Προκειμένου να φέρει εις πέρας το έργο της, πρέπει να παρακολουθεί στενά τον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω κανόνες ενσωματώνονται στο εκάστοτε εθνικό δίκαιο και εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη, να επιλαμβάνεται των προβλημάτων που ανακύπτουν, αποκαθιστώντας τυχόν παραβιάσεις του νόμου, και να κινεί κατάλληλες διαδικασίες επί παραβάσει, όταν κρίνεται σκόπιμο.
- 24** Αξιολογήσαμε κατά πόσον οι νομικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής και η από μέρους της επιβολή της νομοθεσίας εξυπηρετούσαν τον επιδιωκόμενο σκοπό, και ιδίως κατά πόσον:
- η Επιτροπή πρότεινε τιμές-στόχο βάσει συνεπούς συλλογιστικής·
  - οι νομικές πράξεις περιλάμβαναν κατάλληλες διατάξεις για την ενθάρρυνση των κρατών μελών να συμμορφώνονται με τις τιμές-στόχο και τους ευρύτερους στόχους της ΕΕ·
  - η Επιτροπή διέθετε αποτελεσματικό σύστημα επιβολής.

³ Οδηγία 1999/31/ΕΚ.

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής 2017/C 18/02.

Η Επιτροπή πρότεινε τιμές-στόχο βάσει συνεπούς συλλογιστικής

- 25** Η ΕΕ έθεσε για πρώτη φορά τιμές-στόχο για τα απορρίμματα συσκευασίας το 1994, με την οδηγία για τις συσκευασίες. Ακολούθησε το 1999 η οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων, η οποία έθεσε τιμές-στόχο για τη μείωση της ποσότητας των βιοαποδομήσιμων αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής. Με την πάροδο του χρόνου, η εστίαση της ενωσιακής νομοθεσίας μετατοπίστηκε σταδιακά από την εναπόθεση αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής στην αποτέφρωση και την ανάκτηση και, στη συνέχεια, στην προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση. Επιπλέον, το πεδίο εφαρμογής της διευρύνθηκε πέρα από τα απορρίμματα συσκευασίας, καλύπτοντας και άλλα ρεύματα αποβλήτων, μεταξύ των οποίων και τα αστικά (δηλαδή τα απόβλητα από νοικοκυριά και παρόμοιες πηγές). Όπως περιγράφεται στην παρούσα ενότητα, οι δράσεις της Επιτροπής βασίζονταν σε αξιόπιστες αναλύσεις.
- 26** Ειδικότερα, με τις αναθεωρήσεις του 2018 της οδηγίας για τα απόβλητα, της οδηγίας για τις συσκευασίες και της οδηγίας για την υγειονομική ταφή εισήχθησαν σημαντικές βελτιώσεις (βλέπε τις τρεις τελευταίες στήλες του [γραφήματος 2](#) και την τελευταία στήλη του [γραφήματος 3](#)).
- Η Επιτροπή ξεκίνησε την αναθεώρηση το 2014, υποβάλλοντας νομοθετικές προτάσεις για την τροποποίηση των τριών αυτών οδηγιών. Οι προτάσεις της ευθυγραμμίζονταν σε μεγάλο βαθμό με την εκτίμηση επιπτώσεων που είχε βασιστεί σε μελέτη που είχε παραγγείλει η ίδια. Η εκτίμηση αυτή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι οι τιμές-στόχος που καθορίζονταν στις προτάσεις ήταν ρεαλιστικές.
  - Ωστόσο, μετά τις αρχικές συζητήσεις σχετικά με τις προτάσεις της Επιτροπής, το Συμβούλιο⁵ ζήτησε ρεαλιστικές και εφικτές τιμές-στόχο, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε κράτους μέλους, ιδίως τα διαφορετικά επίπεδα επιδόσεων.
  - Κατόπιν τούτου, η Επιτροπή απέσυρε τις αρχικές προτάσεις της και υπέβαλε αναθεωρημένες στα τέλη του 2015, βάσει επικαιροποιημένης εκτίμησης επιπτώσεων. Γενικά, οι προτεινόμενες τιμές-στόχος ήταν μετριοπαθέστερες και τα προβλεπόμενα χρονοδιαγράμματα μεγαλύτερα. Ως αποτέλεσμα της νομοθετικής διαδικασίας, οι τιμές-στόχος μειώθηκαν μεν περαιτέρω, παρέμειναν ωστόσο απαιτητικότερες από εκείνες των οδηγιών που ίσχυαν μέχρι το 2018 ([πίνακας 1](#)).

---

⁵ Δελτίο Τύπου, [14510/14](#).

Πίνακας 1 | Προταθείσες και εγκριθείσες τιμές-στόχος (σε %)

Τιμές-στόχος	Προθεσμία	1η πρόταση της Επιτροπής	2η πρόταση της Επιτροπής	Οδηγίες που εγκρίθηκαν το 2018
Υγειονομική ταφή: μετριοπαθέστερη τιμή-στόχος και μεγαλύτερη προθεσμία	2020 2025 2030 2035	25 5	 10	 10
Αστικά απόβλητα που προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και ανακυκλώνονται: μετριοπαθέστερη τιμή-στόχος και μεγαλύτερη προθεσμία	2020 2025 2030 2035	50 70	 60 65	 55 60 65
Ανακυκλωμένα απορρίμματα συσκευασίας: μετριοπαθέστερη τιμή-στόχος	2020 2025 2030	60 70 80	65 70	50 65 70

27 Το 2014, όταν παρουσιάστηκε η πρώτη εκτίμηση επιπτώσεων, η πλειονότητα (79 %) των κρατών μελών συμμορφωνόταν με την τιμή-στόχο της οδηγίας για τις συσκευασίες για το 2008 («ανακυκλωμένα απορρίμματα συσκευασίας»). Η Επιτροπή των Περιφερειών σχολίασε σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής του 2014 ότι «τα θετικά αποτελέσματα σε ορισμένα κράτη μέλη φανερώνουν ότι είναι δυνατόν να γίνουν πραγματικότητα —ή έστω σχεδόν— οι φιλόδοξοι στόχοι, εφόσον υπάρχουν ευνοϊκές συνθήκες και εφόσον αναπτυχθούν οι απαραίτητες διοικητικές δυνατότητες εκεί όπου απουσιάζουν μέχρι στιγμής»⁶. Πράγματι, δεδομένου του πλήθους των τιμών-στόχου, τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν αποτελεσματικές οργανωτικές δομές και επαρκείς οικονομικούς πόρους. Από την ανάλυση της προόδου που σημειώθηκε από το 2010 έως το 2022 (*παράρτημα II*) επιβεβαιώνεται η δήλωση της Επιτροπής των Περιφερειών ότι είναι δυνατή η επίτευξη ή έστω η προσέγγιση φιλόδοξων τιμών-στόχου.

- Ορισμένα κράτη μέλη είχαν κάνει σημαντικά βήματα, άλλα είχαν σημειώσει μέτρια μόνο πρόοδο, ενώ κάποια άλλα μικρή ή και καθόλου.

⁶ Γνωμοδότηση 2015/C 140/08.

- Μεταξύ αυτών που υστερούσαν ήταν η Ελλάδα, η Κύπρος, η Μάλτα και η Ρουμανία για τις περισσότερες από τις τιμές-στόχο (δηλαδή για τους «χώρους υγειονομικής ταφής», τα «αστικά απόβλητα που προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και ανακυκλώνονται» και τα «απορρίμματα συσκευασίας που ανακυκλώνονται»). Όσον αφορά την Ελλάδα και τη Ρουμανία, διαπιστώσαμε καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων και εν γένει στην εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση των αποβλήτων (σημεία [70-78](#) και [102-107](#)).

28 Η εκτίμηση επιπτώσεων⁷ που εξέδωσε η Επιτροπή στο πλαίσιο της πρότασής της του 2022 για την τροποποίηση της οδηγίας για τις συσκευασίες κατέληγε στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα που είχαν λάβει τα κράτη μέλη βάσει διάφορων οδηγιών δεν αρκούσαν για να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με όλες τις συγκεκριμένες τιμές-στόχο για τα ποσοστά ανακύκλωσης που ορίζονται στην οδηγία για τις συσκευασίες. Επιπλέον, επισημαινόταν ότι υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες βελτίωσης της ανακύκλωσης των απορριμμάτων συσκευασίας, ακόμη και στα κράτη μέλη που πρόκειται να επιτύχουν τουλάχιστον ορισμένες από τις καθορισμένες τιμές-στόχο ως προς την ανακύκλωση. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή πρότεινε τη μετατροπή της οδηγίας σε κανονισμό. Ο κανονισμός για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας⁸ («κανονισμός για τις συσκευασίες») εγκρίθηκε το 2025.

29 Δεν είναι εύκολο να διαπιστωθεί κατά πόσον οι δυσκολίες ορισμένων κρατών μελών να επιτύχουν τις τιμές-στόχο οφείλονται στο πλήθος ή/και στον βαθμό φιλοδοξίας των τιμών-στόχου, στην έλλειψη αποτελεσματικής δράσης από τα κράτη μέλη ή, ενδεχομένως, σε συνδυασμό και των δύο.

---

⁷ SWD(2022) 384.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2025/40.

30 Η νομοθεσία της ΕΕ έκανε επίσης κάποιες παραχωρήσεις, προκειμένου να διευκολύνει την επίτευξη των τιμών-στόχου. Η πρώτη αφορά τη μέθοδο υπολογισμού των τιμών-στόχου. Με απόφαση της Επιτροπής⁹ επιτράπηκε στα κράτη μέλη να επιλέξουν μεταξύ τεσσάρων διαφορετικών μεθόδων για τον υπολογισμό της τιμής-στόχου για το 2020 όσον αφορά τα «αστικά απόβλητα που προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και ανακυκλώνονται» (εφεξής «τιμή-στόχος για την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων»). Αυτό άλλαξε με τον καθορισμό της τιμής-στόχου για το 2025, για την οποία όλα τα κράτη μέλη πρέπει να χρησιμοποιούν την ίδια μέθοδο υπολογισμού (αριθ. 4¹⁰), ήτοι τη λιγότερο συμφέρουσα. Για την αξιολόγηση της επίτευξης της τιμής-στόχου για το 2020, η Επιτροπή βασίστηκε στη μέθοδο που είχαν επιλέξει τα κράτη μέλη. Ο αντίκτυπος στον βαθμό επίτευξης αυτής της τιμής περιγράφεται λεπτομερώς στο [πλαίσιο 1](#) και στο [γράφημα 4](#). Η συγκρισιμότητα των δεδομένων επηρεάζεται και από άλλους παράγοντες που περιγράφονται στο [παράρτημα III](#).

Πλαίσιο 1

Διαφορετικές μέθοδοι υπολογισμού της τιμής-στόχου για την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων για το 2020

Όσον αφορά την τιμή-στόχο για την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων για το 2020, τα περισσότερα κράτη μέλη (15) είχαν ήδη επιλέξει να αξιολογηθούν με βάση τη μέθοδο 4, ενώ εννέα χρησιμοποίησαν τη μέθοδο 2 και δύο τη μέθοδο 1. Η Ελλάδα δεν υπέβαλε στοιχεία για το 2020 (μέχρι το τέλος του 2024). Επίσης, 10 από αυτά τα 11 κράτη μέλη είχαν υποβάλει στοιχεία χρησιμοποιώντας τόσο την παλαιά όσο και τη νέα μέθοδο. Μας δόθηκε έτσι η δυνατότητα να συγκρίνουμε τα δεδομένα: διαπιστώσαμε ότι τα στοιχεία που προέκυπταν από την εφαρμογή της μεθόδου 4 ήταν χαμηλότερα κατά 12 εκατοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο (η διαφορά κυμαινόταν από -0,5 μέχρι -30,9 εκατοστιαίες μονάδες), όπως φαίνεται στο [γράφημα 4](#).

Μπορεί η εφαρμογή οποιασδήποτε μεθόδου πλην της 4 να διευκολύνει την επίτευξη της τιμής-στόχου, σημαίνει ωστόσο επίσης ότι τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν τις άλλες μεθόδους θα πρέπει να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για την επίτευξη της νέας τιμής-στόχου για την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων μέχρι το 2025, η οποία έχει οριστεί στο 55 %. Μολονότι ο νέος στόχος είναι μόλις κατά πέντε εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερος από την τιμή-στόχο για το 2020, τα εν λόγω κράτη μέλη πρέπει πρώτα να αντισταθμίσουν τη διαφορά μεταξύ των δύο μεθόδων και στη συνέχεια να επιτύχουν επιπλέον πέντε εκατοστιαίες μονάδες.

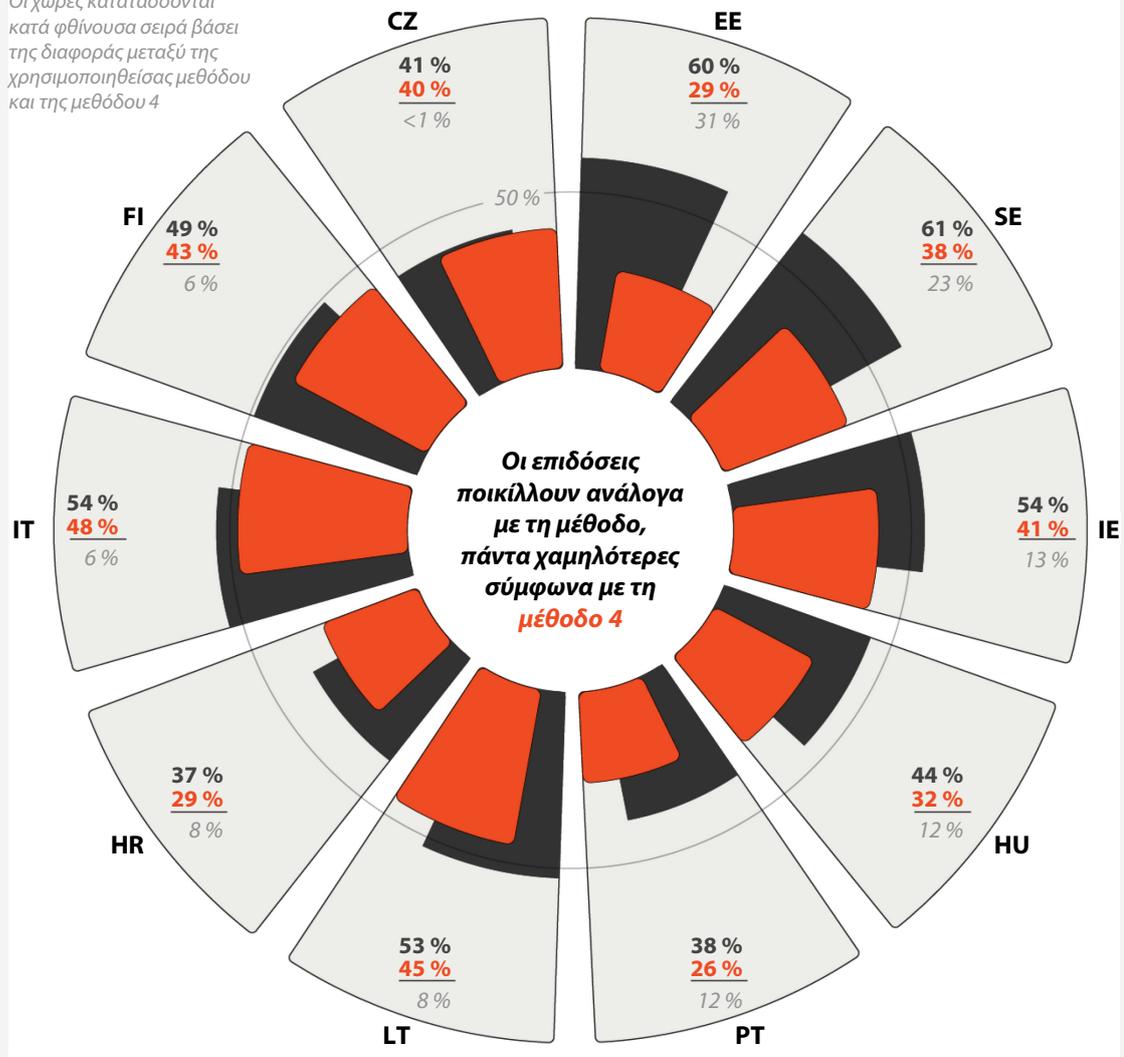
⁹ Απόφαση 2011/753/ΕΕ.

¹⁰ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/1004.

Γράφημα 4 | Διαμόρφωση της τιμής-στόχου για το 2020 βάσει των διάφορων μεθόδων υπολογισμού

■ χρησιμοποιηθείσα μέθοδος
■ μέθοδος 4

Οι χώρες κατατάσσονται κατά φθίνουσα σειρά βάσει της διαφοράς μεταξύ της χρησιμοποιηθείσας μεθόδου και της μεθόδου 4

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων από τη Eurostat.

- 31** Μια δεύτερη παραχώρηση αφορά τις προθεσμίες για την επίτευξη των τιμών-στόχου. Με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής και την περαιτέρω βελτίωσή τους κατά τη νομοθετική διαδικασία, η οδηγία για τα απόβλητα και η οδηγία για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων προέβλεπαν ότι τα κράτη μέλη μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να επιλέξουν να παρατείνουν τις προθεσμίες αυτές. Ομοίως, είναι δυνατή η κατά μία πενταετία παράταση για τις ειδικές για κάθε υλικό τιμές-στόχο της οδηγίας για τις συσκευασίες· η διάταξη αυτή δεν αποτελούσε μέρος της αρχικής πρότασης της Επιτροπής, αλλά συμπεριλήφθηκε κατά τη νομοθετική διαδικασία. Ως εκ τούτου, οκτώ¹¹ κράτη μέλη (από τα 11 που πληρούσαν τις προϋποθέσεις) γνωστοποίησαν την πρόθεσή τους να αναβάλουν την επίτευξη της τιμής-στόχου ως προς την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων για το 2025, ενώ επτά¹² (από τα 27 που πληρούσαν τις προϋποθέσεις) έκαναν το ίδιο σχετικά με τις τιμές-στόχο για τις συσκευασίες για το 2025. Δεδομένου ότι ορισμένα κράτη μέλη σκοπεύουν να παρατείνουν την προθεσμία για περισσότερες τιμές-στόχο, το σύνολο των κρατών μελών που βρίσκονται σε αυτή τη θέση φθάνει τα 12. Ωστόσο, στην έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης της Επιτροπής του 2023 σχετικά με την πρόοδο των κρατών μελών ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου, κρίθηκε ότι 23 κράτη κινδυνεύουν να μην επιτύχουν τουλάχιστον μία από αυτές (*γράφημα 7*). Αυτό σημαίνει ότι η δυνατότητα αυτή δεν αξιοποιήθηκε τελικά από όλα τα κράτη μέλη που, ενώ θεωρούνταν ότι βρίσκονταν σε κίνδυνο, μπορούσαν να ζητήσουν παράταση.
- 32** Αξιολογήσαμε επίσης τη συλλογιστική πίσω από την απόφαση να μην καθοριστούν τιμές-στόχος για ορισμένες πτυχές, και συγκεκριμένα σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και την αποτέφρωση.

---

¹¹ Ελλάδα, Κροατία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Ρουμανία και Σλοβακία.

¹² Τσεχία, Ελλάδα, Κροατία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πορτογαλία και Σουηδία.

33 Η δυνατότητα θέσπισης τιμών-στόχου για την **πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων** αναφέρθηκε για πρώτη φορά σε ανακοίνωση της Επιτροπής το 2003. Η οδηγία του 2008 για τα απόβλητα δεν έθετε τιμές-στόχο, απαιτούσε ωστόσο από τα κράτη μέλη να καταστρώσουν προγράμματα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων έως το τέλος του 2013. Και πάλι, η Επιτροπή δεν περιέλαβε σχετικές τιμές-στόχο στις προτάσεις της του 2014 και του 2015 για την τροποποίηση της οδηγίας για τα απόβλητα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις επιπτώσεων της Επιτροπής, η επιλογή της αυτή οφείλεται κυρίως στους εξής λόγους:

- δεδομένου ότι η έννοια των «αστικών αποβλήτων» δεν ορίζεται σαφώς, ήταν αδύνατη η σύγκριση των στοιχείων που υπέβαλλαν τα κράτη μέλη. Αυτό δυσχέραινε επίσης τον καθορισμό τιμών-στόχου που θα μπορούσαν να τύχουν καθολικής εφαρμογής·
- πριν από τον καθορισμό των τιμών-στόχου, έπρεπε πρώτα να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων.

34 Παρόλα αυτά, η Επιτροπή άρχισε να θεσπίζει μέτρα για τη μείωση της παραγωγής αποβλήτων από συγκεκριμένα ρεύματα.

- Βάσει των προτάσεων της Επιτροπής που τροποποιήθηκαν περαιτέρω κατά τη νομοθετική διαδικασία, οδηγία του 2015¹³ εισήγαγε περιορισμούς στη χρήση λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς, ενώ το 2019 μια άλλη¹⁴ απαγόρευσε ορισμένα πλαστικά προϊόντα (όπως μαχαιροπίρουνα, πιάτα και καλαμάκια).
- Οι προτάσεις της Επιτροπής του 2022¹⁵ για την τροποποίηση της οδηγίας για τις συσκευασίες (αντικατοπτρίζεται στον εγκριθέντα κανονισμό για τις συσκευασίες) και του 2023¹⁶ για την τροποποίηση της οδηγίας για τα απόβλητα (εγκρίθηκε το φθινόπωρο του 2025) εισήγαγαν για πρώτη φορά τιμές-στόχο για τη μείωσή τους. Οι τιμές αυτές αφορούν συγκεκριμένα ρεύματα αποβλήτων: τα υπολείμματα τροφίμων και τα απορρίμματα συσκευασίας. Περισσότερες λεπτομέρειες παρουσιάζονται στο [παράρτημα IV](#).

---

¹³ Οδηγία (ΕΕ) 2015/720.

¹⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2019/904.

¹⁵ COM(2022) 677.

¹⁶ COM(2023) 420.

35 Η νομική βάση της ΕΕ δεν ορίζει τιμές-στόχο για την **αποτέφρωση**. Στο παρελθόν, πολλά κράτη μέλη επένδυσαν σε αποτεφρωτήρες, ορισμένα μάλιστα συνεχίζουν την πρακτική αυτή ακόμη και σήμερα, όπως η Ιταλία (π.χ. στη Ρώμη, **πλαίσιο 3**). Οι επενδύσεις αυτές είναι δαπανηρές και οι εγκαταστάσεις έχουν κύκλο ζωής τουλάχιστον μία 20ετία. Ως εκ τούτου, η αποτέφρωση παραμένει η κύρια μέθοδος διάθεσης των αποβλήτων σε πολλά κράτη μέλη [**παράρτημα Ι (γράφημα 4)**]. Επιπλέον, οι περισσότεροι αποτεφρωτήρες είναι ικανοί να ανακτούν ενέργεια, η οποία μπορεί να πωληθεί και να αποφέρει έσοδα. Ωστόσο, η νομοθεσία της ΕΕ προβλέπει ορισμένα περιοριστικά μέτρα σχετικά με την αποτέφρωση, τα οποία ενδέχεται να ενισχυθούν περαιτέρω στο μέλλον.

- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε ζητήσει, μέχρι το 2020, η αποτέφρωση να περιοριστεί αυστηρά στα μη ανακυκλώσιμα και μη βιοαποδομήσιμα απόβλητα. Ως προς τα δεύτερα, το αίτημα έχει υλοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό, καθώς η οδηγία του 2018 για τα απόβλητα απαιτεί τα βιολογικά απόβλητα είτε να ανακυκλώνονται στην πηγή είτε να συλλέγονται χωριστά. Προβλέπει επίσης ότι τα χωριστά συλλεγόμενα απόβλητα δεν πρέπει να αποτεφρώνονται.
- Το 2026, η Επιτροπή αναμένεται να αξιολογήσει τη σκοπιμότητα της συμπερίληψης των αποτεφρωτήρων αστικών αποβλήτων στο σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ από το 2028 και μετά¹⁷. Στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να παραδίδουν δικαιώματα εκπομπής που έχουν αποκτηθεί από πλειστηριασμό, προκειμένου να αντισταθμίζουν τις παραγόμενες από τις ίδιες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου. Θα αυξανόταν έτσι το κόστος της αποτέφρωσης και, ως εκ τούτου, θα εξέλειπαν τα κίνητρα για εφαρμογή της συγκεκριμένης μεθόδου.

Η Επιτροπή ενίσχυσε σταδιακά τις νομικές απαιτήσεις για τα αστικά απόβλητα, ωστόσο η αγορά ανακύκλωσης εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις

36 Οι τιμές-στόχος και οι ευρύτεροι στόχοι της ΕΕ μπορούν να επιτευχθούν μόνο εάν τα κράτη μέλη αναλάβουν πρωτοβουλία για την εκπλήρωσή τους. Ως εκ τούτου, αξιολογήσαμε τον βαθμό στον οποίο η Επιτροπή ενίσχυσε τις νομικές απαιτήσεις με σκοπό να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη προς αυτή την κατεύθυνση.

---

¹⁷ Οδηγία 2003/87/ΕΚ, άρθρο 30, παράγραφος 7.

- 37** Ήδη στην πρώτη οδηγία για τα απόβλητα του 1975 προβλεπόταν η υποχρέωση των κρατών μελών να καταρτίσουν **σχέδια διαχείρισης αποβλήτων**, στα οποία θα εστίαζαν κυρίως στα είδη, στις ποσότητες και στους χώρους διάθεσής τους. Με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής, το νομικό πλαίσιο της ΕΕ ενίσχυσε σταδιακά τις απαιτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο των σχεδίων (π.χ. πρέπει να περιλαμβάνουν αξιολόγηση των υφιστάμενων συστημάτων συλλογής). Αυτό σημαίνει ότι τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων πρέπει πλέον να αποτυπώνουν πλήρως την πολιτική κάθε χώρας για τα απόβλητα. Μολονότι η απαίτηση ευθυγράμμισης των σχεδίων με τις τιμές-στόχο της ΕΕ συμπεριλήφθηκε στη νομική βάση μόλις το 2018, αποτελεί παρόλα αυτά μια θετική εξέλιξη. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αξιολογούν τα σχέδια τουλάχιστον ανά εξαετία και να τα αναθεωρούν, κατά περίπτωση¹⁸. Βάσει της οδηγίας για τα απόβλητα, τα κράτη μέλη έχουν τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίζουν σχετικά με την ανάγκη μιας τέτοιας επικαιροποίησης, γεγονός που περιορίζει τις εξουσίες επιβολής που διαθέτει η Επιτροπή.
- 38** Παρότι η νομική βάση δεν προβλέπει ρητά την υποχρέωση της Επιτροπής να αξιολογήσει τα σχέδια, μεταξύ 2015 και 2018 ανέλυσε εθνικά και περιφερειακά σχέδια σε όλα τα κράτη με τη βοήθεια εξωτερικού αξιολογητή. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μεγάλος αριθμός σχεδίων δεν ανταποκρινόταν στις απαιτήσεις. Πρόσφατα, η Επιτροπή ανέθεσε σε εξωτερική εταιρεία την αξιολόγηση των πλέον πρόσφατων σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων (σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο). Η αξιολόγηση αναμένεται να ολοκληρωθεί στα μέσα του 2026.

---

¹⁸ Οδηγία 2008/98/ΕΚ, άρθρο 30, παράγραφος 1.

39 Το 2005, η Επιτροπή πρότεινε να επιβληθεί στα κράτη μέλη η υποχρέωση να καταρτίσουν **προγράμματα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων**. Η υποχρέωση αυτή θεσπίστηκε με την οδηγία του 2008 για τα απόβλητα. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) ανέλαβε να δημοσιεύει εκθέσεις στις οποίες θα εξέταζε την πρόοδο ως προς την ολοκλήρωση και την υλοποίηση των προγραμμάτων για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων. Στην έκθεση του 2025¹⁹ ο ΕΟΠ κατέληγε, μεταξύ άλλων, στο συμπέρασμα ότι:

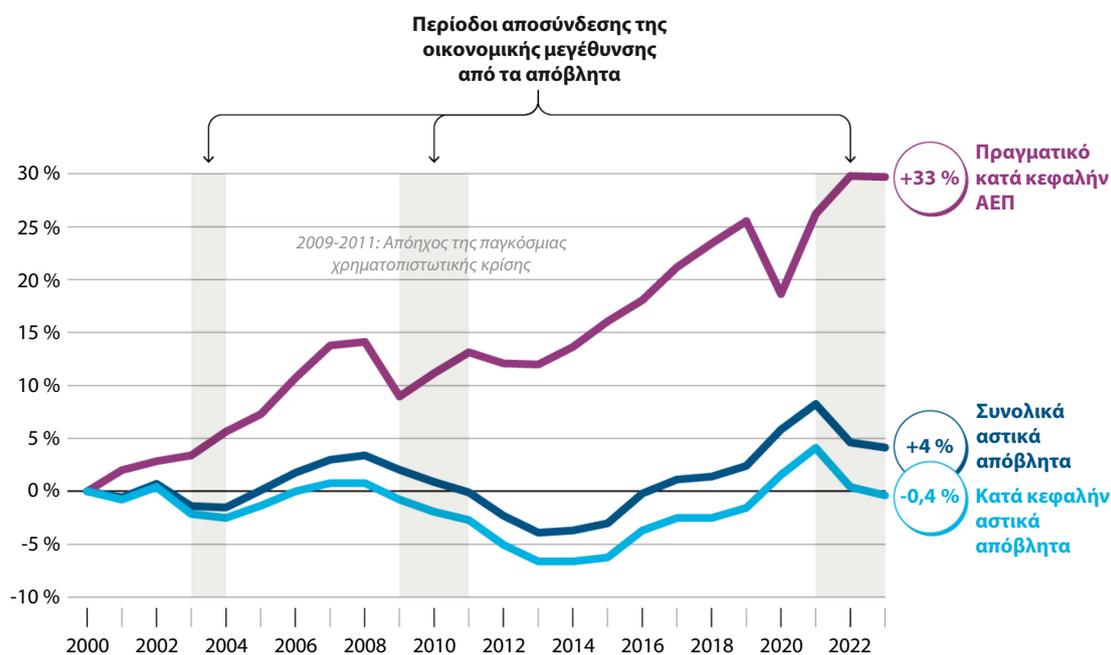
- παρά τη σημασία της πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων, τα τρέχοντα προγράμματα εξακολουθούν να βασίζονται κυρίως σε εθελοντικές πρωτοβουλίες, συμφωνίες και ενημερωτικές εκστρατείες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 81 % του συνόλου των μέτρων που περιλαμβάνονται στα προγράμματα·
- παρά τη σχέση που υπάρχει μεταξύ της παραγωγής αποβλήτων και της οικονομικής ανάπτυξης, τα οικονομικά μέσα (όπως τα οικονομικά κίνητρα) εξακολουθούν να μην αξιοποιούνται επαρκώς·
- οι πληροφορίες σχετικά με την πραγματική εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών είναι περιορισμένες. Μολονότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αξιολογούν τα προγράμματά τους τουλάχιστον ανά εξαετία, η απαίτηση αυτή συχνά δεν τηρείται, οι αξιολογήσεις δεν είναι πάντα δημόσια διαθέσιμες, ενώ δεν αξιολογείται επαρκώς η αποτελεσματικότητα των μέσων πολιτικής.

40 Η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων θα έπρεπε να οδηγεί τελικά στην αποσύνδεση της παραγωγής τους από την οικονομική μεγέθυνση, η οποία μετράται με βάση το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ). Τα τελευταία 23 χρόνια, η αποσύνδεση έχει γίνει πράξη σε συγκεκριμένα μόνο χρονικά διαστήματα, γεγονός που σημαίνει ότι η παραγωγή αστικών αποβλήτων εξακολουθεί να αυξάνεται κυρίως όταν αυξάνεται το ΑΕΠ, αν και σε μικρότερο βαθμό, όπως φαίνεται στο [γράφημα 5](#).

---

¹⁹ Έκθεση του ΕΟΠ 02/2025.

Γράφημα 5 | Διακύμανση του ΑΕΠ και του όγκου των αστικών αποβλήτων (2000-2023)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των συνόλων δεδομένων [sdg_08_10](#) της Eurostat για το πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ και [env_wasmun](#) για τα αστικά απόβλητα συνολικά και κατά κεφαλήν.

41 Άλλες απαιτήσεις αφορούν τους κανόνες χρηματοδότησης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, μια βασική πηγή χρηματοδότησης για τα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη και περιφέρειες. Διαπιστώσαμε ότι, με την πάροδο του χρόνου, οι κανόνες αυτοί αντικατοπτρίζουν την ιεράρχηση των αποβλήτων [([παράρτημα I](#) (σημείο 04))].

- Για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, τα νομικά κείμενα που διέπουν την πολιτική συνοχής δεν επέβαλλαν περιορισμούς στα είδη των έργων που ήταν επιλέξιμα για συγχρηματοδότηση. Ωστόσο, στις [κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη διαχείριση των αποβλήτων](#) υπογραμμιζόταν ότι τα μέτρα που στόχευαν στις κατώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης δεν ήταν ιδιαίτερα επιθυμητά και ότι θα έπρεπε να επιστρατεύονται μόνο εφόσον δεν ήταν δυνατή η λήψη μέτρων που θα στόχευαν στις ανώτερες βαθμίδες. Οι επενδύσεις στις κατώτερες βαθμίδες αφορούν χώρους υγειονομικής ταφής, εγκαταστάσεις αποτέφρωσης ή μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας.

- Το νομικό κείμενο για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 προχώρησε ένα βήμα περαιτέρω, εξαιρώντας από το πεδίο αναφοράς της στήριξης i) τις επενδύσεις σε χώρους υγειονομικής ταφής και ii) τις επενδύσεις που αυξάνουν τη δυναμικότητα των εγκαταστάσεων που επεξεργάζονται υπολειμματικά απόβλητα (δηλαδή εγκαταστάσεων μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας ή αποτέφρωσης), αν και με ορισμένες εξαιρέσεις²⁰. Επιπλέον, οι υποστηριζόμενες επενδύσεις πρέπει να σέβονται την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», έτσι ώστε αυτές να μην μπορούν να αποβούν εις βάρος του περιβαλλοντικού στόχου της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία²¹.

42 Για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 και για τη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής, η Επιτροπή θέσπισε επίσης **όρους** που έπρεπε να ικανοποιήσουν τα κράτη μέλη μέχρι το τέλος του 2016. Εάν ένα κράτος μέλος δεν πληρούσε τους συγκεκριμένους όρους, η Επιτροπή μπορούσε να αναστείλει τις πληρωμές. Παρόμοιοι όροι ισχύουν και για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027. Σε αντίθεση με την περίοδο 2014-2020, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εφαρμόζουν τους όρους καθ' όλη την τρέχουσα περίοδο. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν θα επιστρέφει τις δηλούμενες δαπάνες, εάν τα κράτη μέλη δεν πληρούν —ή δεν συνεχίζουν να πληρούν— τους όρους καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου.

43 Ένας τέτοιος όρος ήταν τα κράτη μέλη να καταρτίσουν σχέδια διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με την οδηγία για τα απόβλητα. Μολονότι η απαίτηση κατάρτισης τέτοιων σχεδίων προβλέπεται στην οδηγία από το 1975, πολλά κράτη μέλη χρειάστηκαν αρκετό χρόνο μέχρι να ικανοποιήσουν τον συγκεκριμένο όρο. Δεδομένου ότι τα προγράμματα υλοποίησης της πολιτικής συνοχής καταρτίζονται κυρίως σε περιφερειακό επίπεδο, στο οποίο γίνεται και η διαχείρισή τους, οι περιφέρειες υπέβαλαν κατά κύριο λόγο περιφερειακά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων.

- Περίοδος 2014-2020: 13 κράτη μέλη δεν πληρούσαν τον όρο κατά την έγκριση των περιφερειακών και εθνικών προγραμμάτων τους για την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής από την Επιτροπή. Ως εκ τούτου, έπρεπε να υποβάλουν συγκεκριμένα σχέδια δράσης. Αργότερα, η Επιτροπή έκρινε ότι ο όρος είχε εκπληρωθεί.
- Περίοδος 2021-2027: στα μέσα Ιουνίου του 2025, τον συγκεκριμένο όρο δεν ικανοποιούσαν ακόμη 29 από τα 115 προγράμματα που όφειλαν να συμμορφωθούν με αυτόν. Τα εν λόγω 29 προγράμματα αφορούσαν πέντε κράτη μέλη.

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058, άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία στ) και ζ).

²¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060, αιτιολογική σκέψη 10 και άρθρο 9, παράγραφος 4.

- 44** Η εκπλήρωση του όρου δεν σημαίνει ότι τα σχέδια είναι καλής ποιότητας, ρεαλιστικά και εφικτά, όπως έδειξε η ανάλυση των τεσσάρων κρατών μελών που εξετάσαμε (σημεία **70-75**).
- 45** Το 2020, με την απόφαση του Συμβουλίου για τους ιδίους πόρους²², παρασχέθηκε στα κράτη μέλη κίνητρο για τη μείωση της κατανάλωσης πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης, την προώθηση της ανακύκλωσης και την τόνωση της κυκλικής οικονομίας. Συγκεκριμένα, κάθε κράτος μέλος οφείλει να καταβάλλει **εθνική συνεισφορά στην ΕΕ** ανάλογα με την ποσότητα των απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών που δεν ανακυκλώνει.
- 46** Σταδιακά, η Επιτροπή ενισχύει τις απαιτήσεις που βαρύνουν τα κράτη μέλη στον τομέα των **οικονομικών μέσων**. Τα μέσα αυτά μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην επίτευξη των στόχων για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων και την πρόληψη της δημιουργίας τους. Στο **γράφημα 6** συνοψίζονται τα κύρια είδη των μέσων αυτών.

---

²² Απόφαση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2053.

Γράφημα 6 | Οικονομικά μέσα

Είδος οικονομικού μέσου	Σκοπός
 <p>Φόρος υγειονομικής ταφής</p>	<p>Φόρος που καταβάλλεται επί της ποσότητας των αποβλήτων που απορρίπτονται σε χώρο υγειονομικής ταφής. Σκοπός του φόρου είναι η υγειονομική ταφή να καταστεί δαπανηρότερη και, ως εκ τούτου, λιγότερο ελκυστική.</p>
 <p>Φόρος αποτέφρωσης</p>	<p>Φόρος που καταβάλλεται επί της ποσότητας των αποβλήτων που απορρίπτονται για αποτέφρωση. Σκοπός του φόρου είναι η αποτέφρωση να καταστεί δαπανηρότερη και, ως εκ τούτου, λιγότερο ελκυστική.</p>
 <p>Αρχή του «πληρώνω όσο πετώ»</p>	<p>Οι παραγωγοί αποβλήτων καταβάλλουν τέλος με βάση την πραγματική ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων (δηλαδή με βάση το βάρος ή τον όγκο). Σκοπός της αρχής είναι να λειτουργήσει ως κίνητρο για την παραγωγή λιγότερων αποβλήτων και την καλύτερη διαλογή τους.</p>
 <p>Συστήματα επιστροφής εγγύησης</p>	<p>Ο καταναλωτής καταβάλλει εγγύηση όταν αγοράζει, για παράδειγμα, ένα ποτό σε φιάλη. Η εγγύηση επιστρέφεται με την επιστροφή της φιάλης. Σκοπός των συστημάτων αυτών είναι να λειτουργούν ως κίνητρο για την αποδοτική συλλογή χρησιμοποιημένων προϊόντων και υλικών.</p>
 <p>Προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού</p>	<p>Οι παραγωγοί προϊόντων φέρουν την οικονομική ευθύνη ή την οικονομική και οργανωτική ευθύνη για τη διαχείριση του σταδίου του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, κατά το οποίο το προϊόν αυτό καθίσταται απόβλητο. Συγκεκριμένα, οι παραγωγοί πρέπει να καλύπτουν το κόστος της χωριστής συλλογής των αποβλήτων, της επακόλουθης μεταφοράς και της επεξεργασίας τους. Σκοπός των προγραμμάτων αυτών είναι να λειτουργούν ως κίνητρο για τον σχεδιασμό προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον.</p>

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει, μεταξύ άλλων, της οδηγίας για τα απόβλητα και του ενημερωτικού εγγράφου του ΕΟΠ 29/2022.

47 Ενώ η οδηγία του 2008 για τα απόβλητα ενθάρρυνε τη χρήση οικονομικών μέσων, με την αντίστοιχη του 2018 η χρήση τους κατέστη υποχρεωτική. Στην εκτίμηση επιπτώσεων του 2014, η Επιτροπή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η επιβολή της πλήρους εναρμόνισης των εν λόγω μέσων θα ήταν υπερβολική. Ως εκ τούτου, η ενωσιακή νομοθεσία παρέχει στα κράτη μέλη την ευελιξία να επιλέγουν ποια μέσα θα εφαρμόσουν, με τις ακόλουθες βασικές εξαιρέσεις.

- Το σύστημα επιστροφής εγγύησης θα είναι υποχρεωτικό από τον Ιανουάριο του 2029 για συγκεκριμένες μορφές συσκευασίας. Η διάταξη αυτή βασίστηκε σε πρόταση της Επιτροπής και συμπεριλήφθηκε στον κανονισμό του 2025 για τις συσκευασίες.
- Τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού είναι υποχρεωτικά για όλες τις συσκευασίες από τον Ιανουάριο του 2025. Η διάταξη αυτή εισήχθη στην οδηγία για τις συσκευασίες από τους συννομοθέτες (το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο).

48 Η Επιτροπή ενίσχυσε επίσης σταδιακά τις απαιτήσεις για τα κράτη μέλη στον τομέα των **συστημάτων χωριστής συλλογής** [[παράρτημα IV \(πίνακας 2\)](#)]. Προκειμένου να εξασφαλίζεται η συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών υψηλής ποιότητας και να επιτυγχάνονται υψηλά επίπεδα ανακύκλωσης, είναι απαραίτητη η λειτουργία αποτελεσματικών συστημάτων συλλογής.

- Ενώ η οδηγία του 2008 για τα απόβλητα επέβαλε χωριστή συλλογή τουλάχιστον για το χαρτί, τα μέταλλα, τα πλαστικά και το γυαλί έως το 2015, με την οδηγία του 2018 για τα απόβλητα εισήχθη επίσης η απαίτηση για χωριστή συλλογή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων από τον Ιανουάριο του 2025.
- Ενώ η οδηγία του 2008 για τα απόβλητα ενθάρρυνε τη χωριστή συλλογή βιολογικών αποβλήτων, η αντίστοιχη του 2018 απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2023, τα βιολογικά απόβλητα είτε διαχωρίζονται και ανακυκλώνονται στην πηγή είτε συλλέγονται χωριστά και δεν αναμειγνύονται με άλλα είδη.

- 49** Τελευταία, η Επιτροπή άρχισε επίσης να προσεγγίζει το πρόβλημα των αποβλήτων από την πλευρά της παραγωγής. Το ζήτημα των αποβλήτων θα πρέπει να εξετάζεται ήδη από το στάδιο του **σχεδιασμού του προϊόντος**. Πρόκειται για ένα ακόμη σημαντικό βήμα προς τη μείωση των αποβλήτων, αλλά θα χρειαστεί χρόνος για να παρατηρηθούν ουσιαστικά αποτελέσματα. Οι τρεις κύριες νομικές πράξεις είναι η οδηγία του 2019 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον²³ [σημείο **34** και **παράρτημα IV (πίνακας 1)**], ο κανονισμός του 2025 για τις συσκευασίες [**παράρτημα IV (πίνακας 1)**] και ο κανονισμός του 2024 για τον οικολογικό σχεδιασμό²⁴. Ο τελευταίος είναι ένα είδος νομοθεσίας-πλαισίου και θέτει τα θεμέλια για τη μεταγενέστερη θέσπιση ειδικών κανόνων, είτε ανά προϊόν είτε σε οριζόντια βάση. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα δώσει προτεραιότητα στα προϊόντα και στη συνέχεια θα αρχίσει να αναπτύσσει συγκεκριμένους κανόνες. Ένας πρώτος κατάλογος προτεραιοτήτων²⁵ εγκρίθηκε την άνοιξη του 2025 και περιλαμβάνει, λόγω χάριν, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα.
- 50** Εντοπίσαμε προβλήματα όσον αφορά τη βιομηχανία ανακύκλωσης, ιδίως σε σχέση με τα πλαστικά, και τη ζήτηση δευτερογενών (δηλαδή ανακυκλωμένων) υλικών. Χωρίς μια αποτελεσματική βιομηχανία και αγορά ανακύκλωσης, οι τιμές-στόχος για την ανακύκλωση κινδυνεύουν να μην επιτευχθούν. Ο ΕΟΠ κατέληξε στο συμπέρασμα²⁶ i) ότι οι αξιακές αλυσίδες για τα πλαστικά δεν είναι βιώσιμες, καθώς δημιουργούν εκπομπές και αυξάνουν τα απόβλητα και τη ρύπανση και ii) ότι η μείωση των επιπτώσεων αυτών απαιτεί τη μετάβαση προς ένα κυκλικό και βιώσιμο σύστημα για τα πλαστικά.
- 51** Οι φορείς ανακύκλωσης είναι οικονομικοί φορείς που πρέπει να διαθέτουν βιώσιμο επιχειρηματικό σχέδιο. Πρόσφατα, η ένωση των φορέων ανακύκλωσης πλαστικών στην ΕΕ προειδοποίησε²⁷ για μια κρίση στον κλάδο τους, επικαλούμενη διάφορους λόγους, όπως i) την αύξηση των εξόδων λειτουργίας, εν μέρει λόγω των υψηλών τιμών της ενέργειας, ii) τις χαμηλούς κόστους, μη διασταυρούμενες εισαγωγές παρθένων και ανακυκλωμένων πλαστικών και iii) την έλλειψη ζήτησης για παρθένα και ανακυκλωμένα πλαστικά παραγόμενα στην ΕΕ.

---

²³ Οδηγία (ΕΕ) 2019/904.

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1781.

²⁵ COM(2025) 187.

²⁶ Ενημερωτικό έγγραφο 05/2024.

²⁷ Plastic Recyclers Europe, «Safeguarding Europe's Plastics Recycling Future», 2025 «Crisis in EU Plastic Recycling Demands Immediate Action», 2025· «EU's competitiveness under severe threat: plastics sector at crossroads», 2024.

- 52** Οι φορείς εκμετάλλευσης μονάδων επεξεργασίας αποβλήτων στην Πολωνία και το εθνικό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων στη Ρουμανία ανέφεραν ότι ελάχιστες είναι οι εγκαταστάσεις ανακύκλωσης που αγοράζουν ανακτηθέντα υλικά. Επιπλέον, οι φορείς εκμετάλλευσης επισήμαναν ότι ορισμένες εγκαταστάσεις ανακύκλωσης είτε είχαν περιορίσει τη δυναμικότητά τους είτε είχαν κηρύξει πλήρη παύση εργασιών. Η έλλειψη αυτή (δηλαδή, η χαμηλή ζήτηση) οδηγεί σε μειωμένες τιμές και σημαίνει ότι τα ανακυκλώσιμα υλικά πρέπει να μεταφέρονται ακόμη πιο μακριά, προκαλώντας εκπομπές από τη μεταφορά. Παραδείγματος χάριν, φορέας εκμετάλλευσης στο δείγμα μας πωλούσε γυαλί σε εγκατάσταση ευρισκόμενη σε απόσταση 590 χλμ., ενώ ένας άλλος πωλούσε χαρτί σε εγκατάσταση σε απόσταση μεγαλύτερη των 570 χλμ. και αλουμίνιο σε μονάδα που απείχε περισσότερο από 910 χλμ. Στο [παράρτημα V](#) παρατίθενται περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι τιμές πώλησης των ανακυκλώσιμων υλικών διαφέρουν ανάλογα με το υλικό.
- 53** Όσον αφορά τη ζήτηση, επισημαίνουμε ότι ο κανονισμός του 2022²⁸ για τα υλικά από ανακυκλωμένο πλαστικό ορίζει ότι τα υλικά αυτά, όταν έρχονται σε επαφή με τρόφιμα, πρέπει να προέρχονται από χωριστά συλλεγόμενα πλαστικά απόβλητα ή να συλλέγονται βάσει συστήματος που αποκλείει την περίπτωση επιμόλυνσης. Περιορίζεται έτσι το πεδίο χρήσης ανακυκλωμένων πλαστικών. Από την άλλη, η Επιτροπή ανακοίνωσε²⁹ ότι μια νέα πράξη για την κυκλική οικονομία, η οποία πρόκειται να εγκριθεί το 2026, προβλέπεται να περιλαμβάνει μέτρα για τη διευκόλυνση της ενιαίας αγοράς δευτερογενών πρώτων υλών, την προώθηση της μεγαλύτερης προσφοράς ανακυκλωμένων υλικών υψηλής ποιότητας (δηλαδή υλικών που προκύπτουν από τη διαδικασία ανακύκλωσης) και την τόνωση της ζήτησης δευτερογενών υλικών και κυκλικών προϊόντων.

---

²⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1616.

²⁹ COM(2025) 85.

Η Επιτροπή εξέδωσε χρήσιμες συστάσεις προς τα κράτη μέλη, ωστόσο κατά την άσκηση των εξουσιών επιβολής που διαθέτει ως προς τις τιμές-στόχο για τα απόβλητα, οι οποίες δεν είχαν επιτευχθεί, αντιμετώπισε προβλήματα με την επάρκεια του προσωπικού και καθυστερήσεις

- 54** Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των κρατών μελών με τη νομοθεσία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της προόδου που σημειώνουν ως προς την επίτευξη των ενωσιακών τιμών-στόχου. Δυνάμει της οδηγίας για τα απόβλητα, η Επιτροπή οφείλει να απευθύνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη που θεωρούνται ότι κινδυνεύουν να μην επιτύχουν αυτές τις τιμές. Εάν ένα κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται με την ενωσιακή νομοθεσία, η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να κινήσει διαδικασία επί παραβάσει και, ως απώτατη λύση, να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχει επίσης τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίζει αν και πότε θα κινήσει διαδικασία επί παραβάσει.
- 55** Αξιολογήσαμε έτσι τη διαδικασία που εφαρμόζει η Επιτροπή για την αξιολόγηση της προόδου των κρατών μελών όσον αφορά τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων και την κίνηση της προαναφερόμενης διαδικασίας.
- 56** Η Επιτροπή έχει αποκτήσει πλήρη εικόνα της διαχείρισης των αστικών αποβλήτων στα κράτη μέλη μέσω διάφορων αξιολογήσεων, όπως:
- διάφορων εκτιμήσεων επιπτώσεων, όπως εκείνες που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τις τροποποιήσεις της οδηγίας για τα απόβλητα, της οδηγίας για τις συσκευασίες και της οδηγίας για την υγειονομική ταφή, καθώς και για τον κανονισμό για τις συσκευασίες·
  - δύο «διαδικασιών προώθησης της συμμόρφωσης», που στόχο είχαν να συμβάλουν στη βελτίωση των εθνικών πρακτικών διαχείρισης των αστικών αποβλήτων. Η μία υλοποιήθηκε την περίοδο 2012-2013 (αφορούσε 10 κράτη μέλη) και η άλλη την περίοδο 2014-2015 (αφορούσε οκτώ κράτη μέλη). Παράλληλα με τις γενικές εκθέσεις³⁰ και τα ενημερωτικά δελτία ανά χώρα, η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης χάρτες πορείας στους οποίους περιγράφονταν οι υφιστάμενες προκλήσεις και διατυπώνονταν συστάσεις για βελτίωση·

³⁰ Έκθεση που δημοσιεύθηκε το 2013 και έκθεση που δημοσιεύθηκε το 2016.

- εκθέσεων έγκαιρης προειδοποίησης: με βάση την οδηγία του 2018 για τα απόβλητα, οι εκθέσεις αυτές πρέπει να υποβάλλονται το αργότερο τρία χρόνια πριν από τη λήξη της προθεσμίας επίτευξης κάθε τιμής-στόχου. Ενώ η πρώτη έκθεση έπρεπε να υποβληθεί μέχρι το 2022, η Επιτροπή είχε ήδη καταρτίσει μία το 2018³¹. Η έκθεση αυτή περιλάμβανε ένα γενικό μέρος, καθώς και ειδικές ανά χώρα εκθέσεις για 14 κράτη μέλη³² που θεωρούνταν ότι κινδύνευαν να μην επιτύχουν την τιμή-στόχο για την ανακύκλωση αστικών αποβλήτων για το 2020. Η Επιτροπή είχε προγραμματίσει επιτόπιες επισκέψεις παρακολούθησης, που όμως δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω ελλείψεων προσωπικού. Το 2023³³, η Επιτροπή δημοσίευσε δεύτερη έκθεση βασιζόμενη στις αναλυτικές εργασίες του ΕΟΠ. Η έκθεση περιείχε αξιολόγηση όχι μόνο των τιμών-στόχου για το 2025 (*γράφημα 2*), αλλά και της τιμής-στόχου για την υγειονομική ταφή για το 2035 (*γράφημα 3*). Περιλάμβανε ειδικές ανά χώρα εκθέσεις για 18 κράτη μέλη που θεωρούνταν ότι διέτρεχαν κίνδυνο μη επίτευξης των τιμών-στόχου (*γράφημα 7*).
- προφίλ χωρών³⁴ που δημοσιεύθηκαν τον Απρίλιο του 2025 από τον ΕΟΠ, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής. Οι αξιολογήσεις αυτές περιλαμβάνουν επικαιροποιημένες προοπτικές ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου σχετικά με την ανακύκλωση και την υγειονομική ταφή.

57 Την τελευταία δεκαετία, η Επιτροπή δεν πραγματοποίησε επιτόπιες επισκέψεις στα κράτη μέλη για την προώθηση της συμμόρφωσης, παρόλο που οι επισκέψεις αυτές μπορούν να τα βοηθήσουν στις προσπάθειές τους για εφαρμογή της νομοθεσίας και να συμβάλουν στη διατήρηση του ζητήματος των αστικών αποβλήτων στα εθνικά πολιτικά θεματολόγια. Ωστόσο, οι συστάσεις της προς αυτά (σημείο **56**) ήταν ιδιαίτερα εύστοχες, καθώς αναφέρονταν άμεσα στα σημαντικότερα προβλήματα που είχαν διαπιστωθεί.

---

³¹ COM(2018) 656.

³² Βουλγαρία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία και Φινλανδία.

³³ COM(2023) 304.

³⁴ ΕΕΑ, προφίλ χωρών, 2025.

- 58** Πάντως, η Επιτροπή δεν εκμεταλλεύθηκε την ευκαιρία για να ζητήσει προσαρμογές στα σχέδια εφαρμογής που πρέπει να κάνουν όσα κράτη μέλη ανέβαλαν τις προθεσμίες τους για την επίτευξη ορισμένων τιμών-στόχου (σημείο 31). Δεδομένου ότι κανένα από τα υποβληθέντα σχέδια εφαρμογής δεν ήταν σύμφωνο με τις οδηγίες, η Επιτροπή ζήτησε την αναθεώρησή τους. Δυστυχώς, όμως, δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει την αξιολόγηση των αναθεωρημένων σχεδίων εντός της τρίμηνης προθεσμίας που συνάγεται από τις οδηγίες και, ως εκ τούτου, θεωρήθηκε ότι τα σχέδια συμμορφώνονταν με τις σχετικές απαιτήσεις.
- 59** Επιπλέον, η Επιτροπή καθυστέρησε πολύ να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει για τη μη επίτευξη μέχρι το 2008 των τιμών-στόχου που είχε θέσει η οδηγία του 2004 για τις συσκευασίες. Τελικά, μόλις τον Ιούλιο του 2024 κίνησε διαδικασίες κατά οκτώ κρατών μελών³⁵. Ταυτόχρονα, κίνησε επίσης διαδικασίες λόγω μη επίτευξης μέχρι το 2020 των τιμών-στόχου της οδηγίας του 2008 για τα απόβλητα. Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν στοιχεία 18 μήνες μετά το έτος αναφοράς (Ιούλιος του 2022 για τα στοιχεία του 2020), η Επιτροπή χρειάστηκε δύο χρόνια για να κινήσει τις εν λόγω διαδικασίες κατά 17 κρατών μελών.
- 60** Όσον αφορά τις τρεις οδηγίες που τροποποιήθηκαν το 2018, η Επιτροπή έπρεπε να ελέγξει κατά πόσον τα κράτη μέλη:
- κοινοποίησαν τα εθνικά μέτρα εφαρμογής εντός της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο (ήτοι τον Ιούλιο του 2020) (κοινοποίηση και μεταφορά στο εθνικό δίκαιο).
  - είχαν αποτυπώσει με ακρίβεια στην εθνική νομοθεσία όλες τις διατάξεις της οδηγίας (συμμόρφωση).
- 61** Όσον αφορά την οδηγία για τις συσκευασίες, η Επιτροπή δεν διενήργησε κανέναν έλεγχο, δεδομένου ότι αυτή επρόκειτο να καταργηθεί με κανονισμό. Η πρόταση κανονισμού για τις συσκευασίες δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2022 και ο κανονισμός εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2025, θα αρχίσει δε να ισχύει από τον Αύγουστο του 2026.

---

³⁵ Ιρλανδία, Ελλάδα, Κροατία, Κύπρος, Ουγγαρία, Μάλτα, Ρουμανία και Πορτογαλία.

62 Για τις άλλες δύο οδηγίες, η Επιτροπή διενήργησε τόσο ελέγχους «κοινοποίησης και μεταφοράς» όσο και «ελέγχους συμμόρφωσης», αν και οι τελευταίοι δεν είχαν ολοκληρωθεί ακόμη τον Σεπτέμβριο του 2025. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή δεν τηρούσε πάντοτε τις εσωτερικές προθεσμίες που η ίδια είχε θέσει για τους ελέγχους, όπως αυτό παρουσιάζεται αναλυτικά στον [πίνακα 2](#). Παρόμοια ήταν και τα συμπεράσματα της ειδικής έκθεσής μας του 2024 σχετικά με την επιβολή του δικαίου της ΕΕ.

Πίνακας 2 | Διαδικασίες επί παραβάσει που έχει κινήσει η Επιτροπή επί τη βάσει της οδηγίας για τα απόβλητα του 2018 και της οδηγίας για την υγειονομική ταφή (μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2025)

Πλήθος διαδικασιών	Έλεγχοι και προθεσμίες της Επιτροπής	Ευρήματα
Κοινοποίηση / μεταφορά στο εθνικό δίκαιο		
42 υποθέσεις κατά 23 κρατών μελών σχετικά με την οδηγία για τα απόβλητα του 2018 και την οδηγία για την υγειονομική ταφή	Το πολύ 12 μήνες από την αποστολή της προειδοποιητικής επιστολής μέχρι την επίλυση της υπόθεσης ή την παραπομπή της στο Δικαστήριο ³⁶ .	Όλες οι διαδικασίες κινήθηκαν γρήγορα, εντός τριμήνου από την προθεσμία για τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία. Η προθεσμία δεν τηρήθηκε στο 68 % των περιπτώσεων.
Συμμόρφωση		
17 υποθέσεις κατά 13 κρατών μελών, από τις οποίες οι 13 αφορούσαν την οδηγία για τα απόβλητα του 2018 και οι τέσσερις την οδηγία για την υγειονομική ταφή του 2018	Ολοκλήρωση του ελέγχου συμμόρφωσης εντός 16 έως 24 μηνών από την παραλαβή της κοινοποίησης των εθνικών μέτρων μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία. [...] Κατά κανόνα, ο έλεγχος συμμόρφωσης θα πρέπει να αρχίζει μόνον αφού ολοκληρωθεί το προηγούμενο στάδιο του ελέγχου μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο – συμπεριλαμβανομένων πιθανών διαδικασιών επί παραβάσει για μη αναφορά μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο ³⁷ .	Η προθεσμία δεν τηρήθηκε στο 71 % των περιπτώσεων.

³⁶ COM(2007) 502, ενότητα 3.

³⁷ Εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

63 Η Επιτροπή εντοπίζει επίσης περιπτώσεις πιθανής πλημμελούς εφαρμογής των οδηγιών από τα κράτη μέλη ως αποτέλεσμα είτε καταγγελιών είτε δικών της ερευνών. Όσον αφορά τις οδηγίες σχετικά με τα απόβλητα που ίσχυαν πριν από το 2018, από τον Ιούλιο του 2003 και μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2025 είχε κινήσει 56 διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αναφέρονται στο σημείο 59. Σχετικά παραδείγματα παρατίθενται στο [πλαίσιο 2](#).

Πλαίσιο 2

Διαδικασία επί παραβάσει κατά της Ιταλίας για παραλείψεις όσον αφορά τη συλλογή και τη διάθεση των αστικών αποβλήτων

Μετά από κρίση στη διάθεση των αστικών αποβλήτων στην περιφέρεια της Καμπανίας το 2007, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία επί παραβάσει κατά της Ιταλίας, για την οποία το Δικαστήριο εξέδωσε απόφαση το 2010. Τον Δεκέμβριο του 2013, η Επιτροπή άσκησε νέα προσφυγή κατά της Ιταλίας, επειδή η χώρα δεν έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου. Πράγματι, η Επιτροπή ανέφερε ότι, μεταξύ 2010 και 2011, είχαν καταγγελθεί πολυάριθμα προβλήματα με τη συλλογή αποβλήτων στην Καμπανία, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση για ημέρες τόνων αποβλήτων στους δρόμους της Νάπολης και άλλων πόλεων της συγκεκριμένης περιφέρειας. Επιπλέον, στη συγκεκριμένη περιφέρεια υπήρχαν ήδη συσσωρευμένες μεγάλες ποσότητες παλαιότερων αποβλήτων (6 εκατομμύρια τόνοι).

Το 2015, το Δικαστήριο υποχρέωσε την Ιταλία να καταβάλλει ημερήσια χρηματική ποινή 120 000 ευρώ και κατ' αποκοπή ποσό 20 εκατομμυρίων ευρώ. Το 2021, η ημερήσια ποινή μειώθηκε κατά 40 000 ευρώ, καθώς η Επιτροπή διαπίστωσε ότι είχε σημειωθεί πρόοδος ως προς τη δυναμικότητα αποτέφρωσης.

Πηγή: Υπόθεση C-653/13, [δελτίο Τύπου 86/15](#) του Δικαστηρίου και απάντηση σε [κοινοβουλευτική ερώτηση](#).

Η πρόοδος στα κράτη μέλη του δείγματος είναι αργή λόγω ανεπαρκούς δημόσιας χρηματοδότησης και αδυναμίας πλήρους αξιοποίησης των οικονομικών μέσων

64 Η έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης του 2023 (σημείο 56) κατέληγε στο συμπέρασμα, βάσει στοιχείων του 2020 και άλλων παραγόντων³⁸, ότι 23 κράτη μέλη διέτρεχαν τον κίνδυνο να μην επιτύχουν μία ή περισσότερες από τις τιμές-στόχο για το 2025 και ότι 13 υπολείπονταν κατά πολύ της τιμής-στόχου για την υγειονομική ταφή για το 2035 (γράφημα 7).

---

³⁸ ΕΟΠ, «Methodology for the Early warning assessment related to certain waste targets», 2.1.2022.

Γράφημα 7 | Κατάσταση των κρατών μελών στο τέλος του 2020 ως προς τις τιμές-στόχο

Τίτλος της τιμής-στόχου	Τιμή-στόχος	Κράτη μέλη
Κράτη μέλη που κινδυνεύουν να μην επιτύχουν τις τιμές-στόχο για το 2025		
Γενικές τιμές-στόχος		
Αστικά απόβλητα έτοιμα για επαναχρησιμοποίηση και ανακυκλωμένα (ελάχιστη, κατά βάρος)	55 %	BE BG CZ DK DE EE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE
Ανακυκλωμένα απορρίμματα συσκευασίας (ελάχιστη, κατά βάρος)	65 %	BE BG CZ DK DE EE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE
Ειδικές τιμές-στόχος ανά υλικό (ελάχιστη, κατά βάρος):		
Χαρτί/χαρτόνι	75 %	BE BG CZ DK DE EE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE
Πλαστικά	50 %	BE BG CZ DK DE EE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE
Γυαλί	70 %	BE BG CZ DK DE EE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE
Ξύλο	25 %	BE BG CZ DK DE EE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE
Σιδηρούχα μέταλλα	70 %	BE BG CZ DK DE EE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE
Αλουμίνιο	50 %	BE BG CZ DK DE EE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE
Κράτη μέλη που πρέπει να κάνουν σημαντική πρόοδο για να επιτύχουν την τιμή-στόχο για το 2035		
Υγειονομική ταφή (μέγιστη, ως % του συνόλου των παραγόμενων αστικών αποβλήτων, κατά βάρος)	10 %	BE BG CZ DK DE EE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE

Πηγή: ΕΕΣ, με βάση την ανακοίνωση COM(2023) 304.

- 65** Η επίτευξη αυτών των τιμών-στόχου απαιτεί, μεταξύ άλλων, κατάλληλες υποδομές για τη διαλογή και την επεξεργασία των αποβλήτων, αποτελεσματικά οικονομικά μέσα (*γράφημα 6*) και συμμετοχή των πολιτών στον διαχωρισμό των αποβλήτων στην πηγή. Η μετακύλιση όλων των εξόδων των υπηρεσιών διαχείρισης των αποβλήτων στα τέλη που χρεώνονται στους πολίτες ενισχύει τη συμμετοχή των τελευταίων στη διαδικασία. Επιπλέον, ιδιαίτερα σημαντικό είναι να δοθεί έμφαση στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, δεδομένου ότι απόβλητα που δεν παράγονται δεν χρειάζονται διαχείριση.
- 66** Οι 18 ειδικές ανά χώρα εκθέσεις που επισυνάπτονται στην έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης του 2023 περιλάμβαναν συστάσεις προς κάθε κράτος μέλος, οι οποίες αφορούσαν τα προβλήματα που είχαν εντοπιστεί αναφορικά με τα αστικά απόβλητα. Τα στοιχεία για τα τέσσερα κράτη μέλη που υποβάλαμε σε έλεγχο συνοψίζονται στο *γράφημα 8*.

Γράφημα 8 | Συστάσεις των εκθέσεων έγκαιρης προειδοποίησης του 2023

ΕΛΛΑΔΑ

ΠΟΛΩΝΙΑ

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Περαιτέρω ανάπτυξη υποδομών επεξεργασίας αποβλήτων

- Αύξηση της **δυναμικότητας επεξεργασίας βιολογικών αποβλήτων**
- Στήριξη της **οικιακής λιπασματοποίησης**
- Καθιέρωση **συστήματος διαχείρισης της ποιότητας** για κομπόστ /χώνευμα από βιολογικά απόβλητα

- Ενίσχυση των επενδύσεων σε **υποδομές επεξεργασίας αποβλήτων**, περιλαμβανομένων και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας χωριστά **συλλεγόμενων βιολογικών αποβλήτων**

- Αύξηση της **δυναμικότητας επεξεργασίας βιολογικών αποβλήτων**
- Στήριξη της **οικιακής λιπασματοποίησης**
- Διασφάλιση της **προεπεξεργασίας των αποβλήτων** που προορίζονται για υγειονομική ταφή

- Αύξηση της **δυναμικότητας επεξεργασίας βιολογικών αποβλήτων**
- Στήριξη της **οικιακής λιπασματοποίησης**
- Διασφάλιση της χρήσης των **βιολογικών αποβλήτων** ως λιπασμάτων με τον καθορισμό **εθνικών προτύπων ποιότητας**

Χωριστή συλλογή

- Επέκτασή της σε **όλα τα τμήματα του πληθυσμού**, ιδίως για τα **βιολογικά απόβλητα**
- Βελτίωση της **ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών** σχετικά με τον διαχωρισμό των αποβλήτων και την πρόληψη

- Αύξηση της **αποδοτικότητας όσον αφορά τα υλικά συσκευασίας**
- Επέκτασή της στα **βιολογικά απόβλητα**
- Προώθηση **συστημάτων πολλαπλής χρήσης** σε επίπεδο τοπικών εμφιαλωτών

- Βελτίωσή της ως προς τα **ανακυκλώσιμα υλικά**, δηλαδή τα απορρίμματα συσκευασίας
- Βελτίωση της ευκολίας της χωριστής συλλογής **βιολογικών αποβλήτων**

- Επέκταση της **χωριστής συλλογής** στην πηγή
- Βελτίωση της **ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών** σχετικά με τον διαχωρισμό και την πρόληψη των αποβλήτων

Στήριξη της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση των αστικών αποβλήτων και για τα συστήματα επαναχρησιμοποίησης για τις συσκευασίες

✓

✓

✓

✓

Εφαρμογή οικονομικών μέσων

- Πληρώνω όσο **πετάω**
- Αύξηση του **φόρου υγειονομικής ταφής**

- Σύστημα βάσει της αρχής του «**πληρώνω όσο πετάω**» για τα νοικοκυριά
- Σύστημα **επιστροφής εγγύησης**
- Καθεστώς **διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού** για τις συσκευασίες από τα νοικοκυριά

- Πληρώνω όσο **πετάω**
- Σύστημα **επιστροφής εγγύησης**
- **Διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού** για τα μη οικιακά απόβλητα
- Αύξηση του **φόρου υγειονομικής ταφής**

- Πληρώνω όσο **πετάω**
- Αύξηση του **φόρου υγειονομικής ταφής**

Βελτίωση του συστήματος διαχείρισης των δεδομένων

Παρουσίαση **συνεκτικών και επαληθεύσιμων συνόλων δεδομένων**, ιδίως για τα απορρίμματα συσκευασίας

Παρουσίαση **συνεκτικών και επαληθεύσιμων συνόλων δεδομένων**

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ειδικών ανά χώρα εκθέσεων του 2023 που συνόδευσαν την έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης.

67 Η έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης του 2023 βασιζόταν σε στοιχεία του 2020. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας, δημοσιοποιήθηκαν τα στοιχεία για το 2022. Βάσει των στοιχείων που υποβάλλονται κατ' εφαρμογή των σχετικών οδηγιών και χρησιμοποιώντας τη μέθοδο υπολογισμού 4 (σημείο **30** και *παράρτημα III*), καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα σχετικά με την κατάσταση των κρατών μελών από την άποψη των τιμών-στόχου της ΕΕ³⁹.

- Όσον αφορά την τιμή-στόχο για την ανακύκλωση αστικών αποβλήτων για το 2025 (τουλάχιστον 55 %): 6 κράτη μέλη είτε την είχαν επιτύχει είτε απείχαν από αυτή λιγότερο από 5 εκατοστιαίες μονάδες, 11 υπολείπονταν της επιδιωκόμενης τιμής κατά περισσότερες από 15 μονάδες, ήταν δηλαδή πολύ μακριά από τον στόχο, και τα υπόλοιπα 9 βρίσκονταν στο ενδιάμεσο (δεν υπήρχαν στοιχεία για την Ελλάδα κατ' εφαρμογή της μεθόδου 4).
- Όσον αφορά την τιμή-στόχο για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας για το 2025 (τουλάχιστον 65 %): 19 κράτη μέλη είτε την είχαν επιτύχει είτε απείχαν από αυτή λιγότερο από 5 εκατοστιαίες μονάδες, 4 υπολείπονταν της επιδιωκόμενης τιμής κατά περισσότερες από 15 μονάδες, ήταν δηλαδή πολύ μακριά από τον στόχο, και τα υπόλοιπα 4 βρίσκονταν στο ενδιάμεσο.
- Όσον αφορά την τιμή-στόχο για την υγειονομική ταφή για το 2035 (10 % κατ' ανώτατο όριο): 9 κράτη μέλη την είχαν ήδη επιτύχει, 4 απείχαν μεταξύ 10 και 20 εκατοστιαίων μονάδων, 3 άλλα μεταξύ 20 και 40 μονάδων και τα υπόλοιπα 11 υπολείπονταν κατά περισσότερες από 40 μονάδες, γεγονός που σημαίνει ότι οφείλουν να κάνουν σημαντική πρόοδο την επόμενη 10ετία.

68 Σημειωτέον επίσης ότι η επίτευξη μιας τιμής-στόχου σε εθνικό επίπεδο δεν σημαίνει ότι όλες οι τοπικές αρχές συμμορφώνονται με τους στόχους των οδηγιών. Ο λόγος ως έναν βαθμό είναι το γεγονός ότι η διαχείριση των αποβλήτων οργανώνεται κυρίως σε τοπικό επίπεδο (συχνά από τους δήμους). Επιπλέον, άλλες είναι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μικροί δήμοι και άλλες εκείνες των μεγάλων πόλεων, όπως καταδεικνύεται από το παράδειγμα της Ρώμης που παρατίθεται στο *πλαίσιο 3*. Η κατάσταση αυτή επιτείνει την πολυπλοκότητα της διαχείρισης των αποβλήτων συνολικά.

³⁹ Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν είναι αυτά που υποβλήθηκαν σύμφωνα με το παράρτημα IV της *εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2019/1004* της Επιτροπής για το ποσοστό ανακύκλωσης αστικών αποβλήτων, το παράρτημα II της *εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2019/1885* της Επιτροπής σχετικά με την τιμή-στόχο για την υγειονομική ταφή και την *εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/665* της Επιτροπής για την τιμή-στόχο για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας.

Πλαίσιο 3

Προκλήσεις που ταλανίζουν τον δήμο της Ρώμης

Μολονότι η Επιτροπή δεν έκρινε ότι η Ιταλία (σε εθνικό επίπεδο) κινδύνευε να μην επιτύχει όλες τις τιμές-στόχο, πλην μίας, (*γράφημα 7*), ο δήμος της Ρώμης αντιμετωπίζει διάφορα προβλήματα όσον αφορά τα αστικά απόβλητα, όπως τα ακόλουθα:

- Ανεπαρκής δυναμικότητα επεξεργασίας. Από το 2018 έως το 2023, η δυναμικότητα επεξεργασίας του συγκεκριμένου δήμου μειώθηκε από 900 000 σε 140 000 τόνους, κυρίως λόγω πυρκαγιών που κατέστρεψαν μονάδες μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας. Κατά συνέπεια, τα απόβλητα πρέπει να μεταφέρονται αλλού για επεξεργασία.
- Ποσοστά χωριστής συλλογής χαμηλότερα από τον εθνικό μέσο όρο.
- Ποσοστά υγειονομικής ταφής υψηλότερα από τον εθνικό μέσο όρο.
- Πεπαλαιωμένος και ανεπαρκής στόλος απορριμματοφόρων.
- Ζητήματα επάρκειας του προσωπικού.

Ωστόσο, για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων σχεδιάζονται επενδύσεις, όπως η κατασκευή τεσσάρων νέων μονάδων επεξεργασίας που αναμένεται να ξεκινήσουν στα μέσα του 2025, εργασίες κατασκευής νέου αποτεφρωτήρα που αναμένεται να ξεκινήσουν τον Σεπτέμβριο του 2025 και ανανέωση του στόλου απορριμματοφόρων με σκοπό τη βελτίωση της τακτικότητας της παρεχόμενης υπηρεσίας. Η αποτελεσματικότητα αυτών των επενδύσεων θα διαπιστωθεί τα επόμενα χρόνια.

Πηγή: Camera dei Deputati, Senato della Repubblica, XIX legislatura, έγγρ. XXIII, αριθ. 5, και πληροφορίες προερχόμενες από την αντίστοιχη υπηρεσία του δήμου της Ρώμης.

69 Ως εκ τούτου, όσον αφορά τα τέσσερα κράτη μέλη που ελέγξαμε, αξιολογήσαμε κατά πόσον:

- τα εθνικά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων απέδιδαν σαφή εικόνα των αναγκών σε υποδομές, όπως και της διαθέσιμης χρηματοδότησης·
- είχε σημειωθεί πρόοδος ως προς την οργάνωση της χωριστής συλλογής των αποβλήτων·
- είχε σημειωθεί πρόοδος ως προς την εφαρμογή οικονομικών μέσων.

Τα εθνικά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων των κρατών μελών του δείγματος υποεκτιμούν τις ανάγκες σε υποδομές και δεν περιέχουν λεπτομέρειες σχετικά με την αναμενόμενη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης

- 70** Τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων αποτελούν βασικό εργαλείο στη διάθεση των διοικήσεων που τους επιτρέπει να εφαρμόζουν τις αρχές της ενωσιακής νομοθεσίας για τα απόβλητα σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, αξιολογήσαμε κατά πόσον στα σχέδια που ισχύουν επί του παρόντος στα τέσσερα κράτη μέλη που ελέγξαμε προσδιορίζονταν πράγματι οι μελλοντικές ανάγκες σε υποδομές και περιλαμβάνονταν ουσιαστικές πληροφορίες σχετικά με τις πηγές και τη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων. Δεδομένου ότι η επάρκεια χρηματοδότησης είναι απαραίτητη για την επιτυχία των εθνικών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων, αξιολογήσαμε επίσης κατά πόσον η διαθέσιμη ενωσιακή χρηματοδότηση αξιοποιήθηκε για την υλοποίησή τους.
- 71** Οι ενισχυμένες τιμές-στόχος των οδηγιών του 2018 ([γράφημα 2](#) και [γράφημα 3](#)) σήμαιναν ότι τα κράτη μέλη όφειλαν να ανταποκριθούν σε νέες απαιτήσεις ως προς τις υποδομές. Διαπιστώσαμε ότι τρία από τα τέσσερα κράτη μέλη του δείγματος είχαν επικαιροποιήσει τα εθνικά τους σχέδια μετά το 2018 με βάση τις νέες τιμές-στόχο. Η μόνη εξαίρεση ήταν η Ρουμανία, της οποίας το εθνικό σχέδιο δεν είχε ακόμη επικαιροποιηθεί, παρά το γεγονός ότι είχε γίνει επικαιροποίηση των περιφερειακών σχεδίων, τα οποία αντικατόπτριζαν ήδη τους νέους στόχους. Υπήρχε επίσης κενό στον σχεδιασμό αναφορικά με τη συγκεκριμένη χώρα, καθώς μεταξύ 2013 και 2018 δεν βρισκόταν σε ισχύ κάποιο σχέδιο.

72 Όσον αφορά τις ανάγκες σε υποδομές και τις αντίστοιχες επενδύσεις, διαπιστώσαμε ότι τα ισχύοντα σχέδια περιείχαν περισσότερες και καλύτερες πληροφορίες σε σχέση με τα προηγούμενα. Ωστόσο, οι ανάγκες και τα αντίστοιχα ποσά παρουσιάζονταν υποεκτιμημένες και στα τέσσερα κράτη μέλη για τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους λόγους:

- εσφαλμένες προβλέψεις για την παραγωγή αποβλήτων. Εάν η ποσότητα των κατά κεφαλήν παραγόμενων αποβλήτων υπερβαίνει τις προβλέψεις, πιθανόν να έχουν υποεκτιμηθεί και οι αντίστοιχες απαιτήσεις για υποδομές·
- παράλειψη/υποεκτίμηση ορισμένων αναγκών σε υποδομές ([πλαίσιο 4](#))·
- καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων που υποτίθεται ότι θα είχαν ολοκληρωθεί όταν θα γίνονταν οι εκτιμήσεις για τα τρέχοντα σχέδια ([πλαίσιο 4](#))·
- απότομες αυξήσεις του κόστους κατασκευής, ιδίως από το 2021 και μετά, οι οποίες δεν θα μπορούσαν να είχαν ληφθεί υπόψη στα σχέδια ή στις εκτιμήσεις που καταρτίστηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή.

Πλαίσιο 4

Παραδείγματα καθυστερήσεων στην υλοποίηση και ελλείψεων στις εκτιμήσεις όσον αφορά τις ανάγκες σε υποδομές

Ελλάδα: Σε διάστημα μιας 13ετίας (2011-2024), κατασκευάστηκαν και τέθηκαν σε λειτουργία μόνον οκτώ από τις 33 προβλεπόμενες μονάδες διαχείρισης αποβλήτων, επιπλέον των τεσσάρων που υπήρχαν ήδη. Οι υπόλοιπες 25 βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια υλοποίησης η καθεμία. Επίσης, σε λειτουργία είχαν τεθεί μόνο τρεις από τις 28 εγκαταστάσεις για τα χωριστά συλλεγόμενα βιολογικά απόβλητα.

Πολωνία: Το τρέχον εθνικό σχέδιο έχει ως στόχο, μέχρι το 2034 η δυναμικότητα αποτέφρωσης να μην υπερβαίνει το 27 % των παραγόμενων αποβλήτων. Ωστόσο, η συγκεκριμένη τιμή-στόχος δεν ευθυγραμμίζεται με τα περιφερειακά σχέδια (ως είχαν στα μέσα Ιουνίου 2025), βάσει των οποίων η προβλεπόμενη συνδυασμένη δυναμικότητα αποτέφρωσης των αστικών αποβλήτων που προβλέπεται να παράγονται το 2035 ανέρχεται σε τουλάχιστον 49 %.

Πορτογαλία: Καθένα από τα 23 κέντρα ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων έχει ορίσει τιμές-στόχο για διάφορες πτυχές, περιλαμβανομένης και της υγειονομικής ταφής. Εάν οι τιμές αυτές επιτευχθούν, μέχρι το 2030 η Πορτογαλία θα διαθέτει σε χώρους υγειονομικής ταφής το 26 % των σύμμεικτων αστικών αποβλήτων. Το τρέχον σχέδιο αποσκοπεί σε ποσοστό 14 %. Οι εκπρόσωποι των εθνικών αρχών με τους οποίους συζητήσαμε εξέφρασαν αμφιβολίες σχετικά με την επίτευξη του προαναφερόμενου 26 %, πόσο μάλλον δε του 14 %. Ως εκ τούτου, είναι πιθανό να χρειαστεί μεγαλύτερη δυναμικότητα. Σύμφωνα με μελέτη των φορέων διαχείρισης αποβλήτων της χώρας, μέχρι τα μέσα του 2024 η ηπειρωτική χώρα διέθετε επαρκή δυναμικότητα υγειονομικής ταφής μόνο για ακόμη 4,5 χρόνια. Για την αντιμετώπιση αυτής της επείγουσας ανάγκης, τον Μάρτιο του 2025 εγκρίθηκε σχετικό σχέδιο δράσης.

Ρουμανία: Στόχος του σχεδίου ήταν όλα τα κέντρα ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων να έχουν τεθεί σε λειτουργία μέχρι το 2019. Ωστόσο, όπως προκύπτει από το δείγμα των έργων που εξετάσαμε, οι καθυστερήσεις συνεχίστηκαν ([πλαίσιο 6](#) και [γράφημα 11](#)).

73 Για δύο κράτη μέλη, τα ποσά των επενδύσεων παρουσιάζονταν στα εθνικά σχέδια ως συγκεντρωτικός αριθμός και δεν κατηγοριοποιούνταν ανά είδος επένδυσης, ούτε αναλύονταν ανά έργο.

74 Επιπλέον, κανένα από τα τέσσερα εθνικά σχέδια δεν ανέφερε ποσά ανά πηγή χρηματοδότησης, δημόσια (ενωσιακή, εθνική, τοπική) ή ιδιωτική. Σε ορισμένα κράτη μέλη, τα σχέδια σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο περιείχαν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πηγές χρηματοδότησης, χωρίς αυτές να είναι κατ' ανάγκη πλήρεις. Εάν δεν υπάρχουν τέτοια συγκεντρωτικά στοιχεία (δηλαδή ποιος θα παράσχει τη χρηματοδότηση και πότε) σε εθνικό επίπεδο, δεν μπορεί να υπάρχει καμία βεβαιότητα ότι τα σχέδια θα μπορέσουν πράγματι να υλοποιηθούν σύμφωνα με τις προβλέψεις.

75 Στον [πίνακα 3](#) παρουσιάζονται συνοπτικά τα προβλήματα που εντοπίστηκαν σε κάθε κράτος μέλος.

Πίνακας 3 | Διάφορα προβλήματα με τα εθνικά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων

Κράτος μέλος	Περίοδος ισχύος του σχεδίου	Προβλεπόμενη παραγωγή αποβλήτων	Ανάγκες σε υποδομές: παραλείψεις/ υποεκτιμήσεις	Ποσά επενδύσεων	Πηγές χρηματοδότησης
Ελλάδα	2020-2030	Υποεκτιμήθηκε κατά περίπου 10 %	Κέντρα επισκευής, σημεία ανακύκλωσης αποβλήτων	Υποεκτιμήθηκαν Μόνο συγκεντρωτικό ποσό, που δεν αναλύεται ανά έργο ή είδος επένδυσης	Αναφέρονται οι πηγές, αλλά δεν παρατίθενται τα ποσά ανά πηγή
Πολωνία	2023-2028	Συμπίπτει με την πραγματική μεταβολή	Υποδομή αποτέφρωσης	Υποεκτιμήθηκαν ως προς την αποτέφρωση Παρατίθενται τα ποσά ανά είδος επένδυσης	Αναφέρονται οι πηγές, αλλά δεν παρατίθενται τα ποσά ανά πηγή
Πορτογαλία	2023-2030	Συμπίπτει με την πραγματική μεταβολή	Υποδομές αποτέφρωσης, υγειονομικής ταφής και χωριστής συλλογής αποβλήτων σε τοπικό επίπεδο	Υποεκτιμήθηκαν Συγκεντρωτικά ποσά ανά περιφέρεια και τρεις επενδυτικούς τομείς (βιολογικά απόβλητα, επεξεργασία χαρτιού και χαρτονιού, επεξεργασία πλαστικών και μετάλλων)	Καμία πληροφορία σχετικά με τις πηγές

Κράτος μέλος	Περίοδος ισχύος του σχεδίου	Προβλεπόμενη παραγωγή αποβλήτων	Ανάγκες σε υποδομές: παραλείψεις/ υποεκτιμήσεις	Ποσά επενδύσεων	Πηγές χρηματοδότησης
Ρουμανία	2018-2025	Υποεκτιμήθηκε	Οι ανάγκες δεν λαμβάνουν υπόψη τους νέους στόχους της οδηγίας του 2018 για τα απόβλητα	Υποεκτιμήθηκαν Παρατίθενται ποσά ανά κομητεία, είδος επενδυτικού τομέα και 10 επιμέρους δραστηριότητες	Αναφέρονται οι πηγές, αλλά δεν παρατίθενται τα ποσά ανά πηγή

76 Η χρηματοδότηση της ΕΕ (κυρίως στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής και του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας) αποτελεί σημαντική πηγή χρηματοδότησης για τα κράτη μέλη του δείγματός μας [*παράρτημα Ι (γράφημα 8)*]. Αξιολογήσαμε επομένως σε ποιον βαθμό τα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν τη διαθέσιμη χρηματοδότηση. Όσον αφορά την πολιτική συνοχής, αξιολογήσαμε επίσης κατά πόσον δόθηκε προτεραιότητα στις κατώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης των αποβλήτων (ήτοι επενδύσεις σε χώρους υγειονομικής ταφής, εγκαταστάσεις αποτέφρωσης και μονάδες μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας) ή στις ανώτερες βαθμίδες (ήτοι πρόληψη, προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση).

77 Συγκρίναμε τα κονδύλια που διατέθηκαν για τα αστικά απόβλητα τις περιόδους 2014-2020 και 2021-2027 από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής και διαπιστώσαμε τα εξής:

- σε επίπεδο ΕΕ, το μερίδιο της χρηματοδότησης που διατέθηκε για έργα στις ανώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης αυξήθηκε από 59 % σε 80 %.
- για τρία από τα τέσσερα κράτη μέλη, παρατηρείται αξιοσημείωτη στροφή από τις κατώτερες στις ανώτερες βαθμίδες. Αντίθετα, για την περίοδο 2021-2027 η Ελλάδα δίνει προτεραιότητα σε έργα που αφορούν τις κατώτερες βαθμίδες, αν και τα σχετικά στοιχεία πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή. Μολονότι η Ελλάδα σχεδιάζει να επενδύσει σε ολοκληρωμένα έργα, τα οποία να συνδυάζουν τόσο τις χαμηλότερες όσο και τις υψηλότερες βαθμίδες, τέτοια έργα τα έχει αναφέρει κυρίως ως επενδύσεις χαμηλότερων βαθμίδων. Για περαιτέρω λεπτομέρειες, βλέπε *παράρτημα VI*.

78 Όσον αφορά την απορρόφηση των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής κατά την περίοδο 2014-2020 [*παράρτημα VI (πίνακας 2)*], διαπιστώσαμε ότι:

- σε επίπεδο ΕΕ, στο τέλος του 2023, ημερομηνία λήξης της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών, είχε χρησιμοποιηθεί το 91 % των διαθέσιμων κονδυλίων·
- δύο από τα τέσσερα κράτη μέλη δεν χρησιμοποίησαν πλήρως τα διαθέσιμα κονδύλια (η Ελλάδα χρησιμοποίησε το 76 % και η Ρουμανία το 57 %). Εάν η Ελλάδα δεν είχε μειώσει τις αρχικά προβλεπόμενες δαπάνες της στον τομέα των αποβλήτων κατά περίπου 30 %, το ποσοστό απορρόφησης θα ήταν ακόμη χαμηλότερο.

79 Στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, δύο από τα τέσσερα κράτη μέλη (Πορτογαλία και Ρουμανία) δέσμευσαν χρηματοδότηση για επενδύσεις σε έργα υποδομής για απόβλητα⁴⁰ προερχόμενα από τα νοικοκυριά, τις εμπορικές δραστηριότητες και τη βιομηχανία. Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2025, καμία από τις δύο χώρες δεν είχε ζητήσει την εκταμίευση κονδυλίων από την Επιτροπή για την επίτευξη ορόσημων και τιμών-στόχου σχετικών με αυτές τις επενδύσεις. Η οριστική προθεσμία για την υποβολή τέτοιων αιτήσεων λήγει στο τέλος Σεπτεμβρίου 2026.

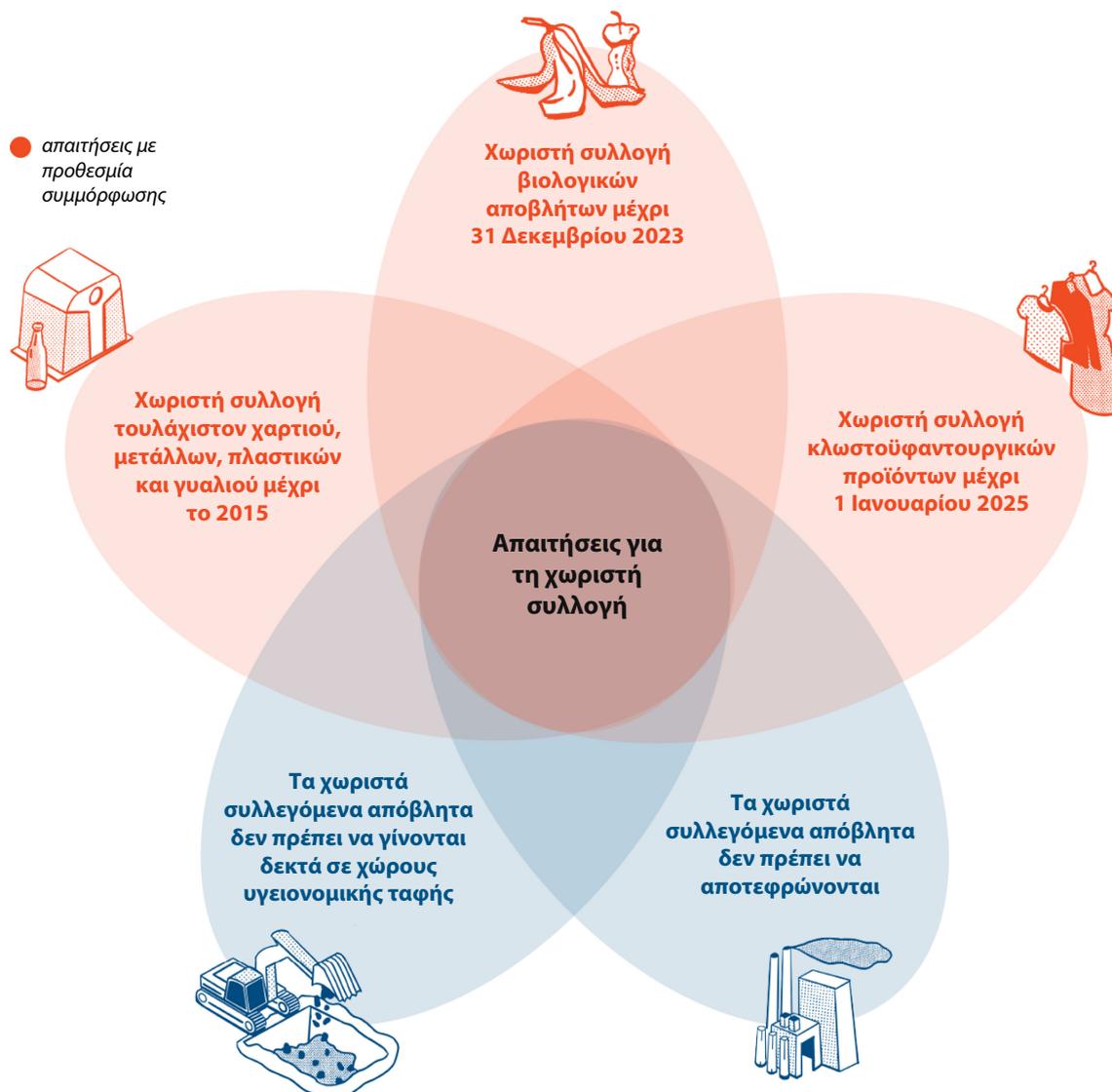
---

⁴⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241, παράρτημα VI, κωδικοί παρέμβασης 042, 044 και 044α.

Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τη χωριστή συλλογή, η διαδικασία αυτή ήταν πολύ λίγο διαδεδομένη σε τρία από τα τέσσερα κράτη μέλη του δείγματος

80 Ο διαχωρισμός των αποβλήτων αποτελεί προϋπόθεση για μια υψηλής ποιότητας ανακύκλωση. Οι απαιτήσεις της ΕΕ παρουσιάζονται στο [γράφημα 9](#).

Γράφημα 9 | Χωριστή συλλογή – Απαιτήσεις της ΕΕ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της οδηγίας για τα απόβλητα, της οδηγίας για τις συσκευασίες και της οδηγίας για την υγειονομική ταφή.

- 81** Η χωριστή συλλογή απαιτεί καλά οργανωμένα συστήματα και αντίστοιχες υποδομές συλλογής. Τα απόβλητα συλλέγονται από τα νοικοκυριά στα οποία έχουν διατεθεί οι απαραίτητοι κάδοι (σύστημα πόρτα-πόρτα) ή/και σε σημεία ανακύκλωσης και δημοτικές εγκαταστάσεις. Οι δεύτερες επιλογές είναι δυσκολότερο να οργανωθούν σε πυκνοκατοικημένες περιοχές. Η ακριβής διαλογή εξαρτάται από τη συνεργασία των πολιτών, κάτι που αναδεικνύει τη σημασία των εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Αυτό σημαίνει ότι η χωριστή συλλογή συνεπάγεται κόστος. Αποδεικνύεται έτσι η σημασία των προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού (σημείο 47).
- 82** Οι ειδικές ανά χώρα εκθέσεις έγκαιρης προειδοποίησης του 2023 σχεδόν και για τα 18 κράτη μέλη που κινδυνεύουν να μην επιτύχουν την τιμή-στόχο για την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων για το 2025 συνιστούσαν τη βελτίωση της χωριστής συλλογής. Για τα τέσσερα κράτη μέλη που ελέγξαμε, οι εκθέσεις έγκαιρης προειδοποίησης του 2018 επισήμαιναν ήδη την αναποτελεσματικότητα της διαδικασίας αυτής. Δεδομένου ότι η κατάσταση δεν είχε βελτιωθεί αρκετά, οι εκθέσεις του 2023 πρότειναν περαιτέρω βελτιώσεις (γράφημα 8).
- 83** Όσον αφορά τις **εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης**, διαπιστώσαμε ότι και τα τέσσερα ισχύοντα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων (πίνακας 3) περιλαμβάνουν μέτρα που πρέπει να ληφθούν σε εθνικό και σε τοπικό επίπεδο. Η Πολωνία είχε ήδη πραγματοποιήσει εθνική εκστρατεία κατά την περίοδο 2019-2021, δηλαδή πριν από την έναρξη ισχύος του τρέχοντος σχεδίου. Κάτι τέτοιο δεν έγινε στην Ελλάδα ούτε στην Πορτογαλία. Στη Ρουμανία, την ευθύνη για τις εκστρατείες αυτές φέρουν κυρίως οι φορείς εκμετάλλευσης των κέντρων ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, χωρίς ωστόσο να έχουν προβεί όλοι στην οργάνωση κάποιας. Βάσει των επιτόπιων επισκέψεών μας στα σχετικά έργα, διαπιστώσαμε ότι ορισμένοι δήμοι ή περιφέρειες διοργάνωναν τοπικές εκστρατείες.
- 84** Όσον αφορά την **πρόοδο ως προς την οργάνωση της χωριστής συλλογής**, η κατάσταση διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Ορισμένα είχαν σημειώσει μεγαλύτερη πρόοδο από άλλα, αλλά τα επίπεδα του 2022 και του 2023 εξακολουθούσαν να είναι πολύ χαμηλά σε τρία από αυτά. Διαπιστώσαμε ότι η κατάσταση αυτή οφείλεται, μεταξύ άλλων, σε οικονομικούς περιορισμούς, στην ανεπαρκή διοικητική ικανότητα και στην αύξηση των κατά κεφαλήν αποβλήτων. Βάσει της ανάλυσής μας, η κατάσταση στα τέσσερα κράτη μέλη που ελέγξαμε συνοψίζεται ως εξής στον **πίνακα 4**:

Πίνακας 4 | Κατάσταση όσον αφορά τη χωριστή συλλογή

Κράτος μέλος	Νομική υποχρέωση	Κατηγορίες που συλλέγονται χωριστά και τρόπος συλλογής	Πρόοδος
Ελλάδα	<ul style="list-style-type: none"> ○ Βιολογικά απόβλητα από το τέλος του 2022 ○ Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα από τον Ιανουάριο του 2024 ○ Τέσσερις κατηγορίες (χαρτί, μέταλλα, πλαστικά, γυαλί) από το 2015 	Ένας κάδος (χαρτί, μέταλλα, πλαστικά, γυαλί) συν ένας ακόμη για τα σύμμεικτα απόβλητα.	Αργή πρόοδος. Οι ελληνικές αρχές αναμένουν αύξηση της χωριστής συλλογής από το 18 % των συνολικών αστικών αποβλήτων το 2022 στο 55 % το 2030.
Πολωνία	<ul style="list-style-type: none"> ○ Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα από τον Ιανουάριο του 2025 ○ Τέσσερις κατηγορίες (χαρτί, γυαλί, βιολογικά απόβλητα, μέταλλα / πλαστικά / απορρίμματα συσκευασίας πολλαπλών υλικών) από τον Ιούλιο του 2017 	Τέσσερις κάδοι (χαρτί, γυαλί, βιολογικά απόβλητα, μέταλλα / πλαστικά / πολλαπλά υλικά) συν ένας ακόμη για τα σύμμεικτα απόβλητα.	Σταθερή αύξηση της χωριστής συλλογής από το 2014 μέχρι το 2023, η οποία το 2023 έφθασε το 41 % των συνολικών αστικών αποβλήτων. Το ισχύον εθνικό σχέδιο τονίζει την ανάγκη για μεγαλύτερη δυναμικότητα επεξεργασίας των χωριστά συλλεγόμενων βιολογικών αποβλήτων.

Κράτος μέλος	Νομική υποχρέωση	Κατηγορίες που χωριστά και τρόπος συλλογής	Πρόοδος
Πορτογαλία	<ul style="list-style-type: none"> ○ Βιολογικά απόβλητα από το τέλος του 2023 ○ Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα από τον Ιανουάριο του 2025 ○ Τέσσερις κατηγορίες (χαρτί/χαρτόνι, γυαλί, πλαστικά, μέταλλα) από το 1997 	<p>Τρεις κάδοι (πλαστικά/μέταλλα, γυαλί, χαρτί/χαρτόνι) συν ένας ακόμη για τα σύμμεικτα απόβλητα.</p>	<p>Σταθερή αύξηση της χωριστής συλλογής από το 2017 μέχρι το 2023, η οποία το 2023 έφθασε το 24 % των συνολικών αστικών αποβλήτων.</p> <p>Το τρέχον σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων περιλαμβάνει περισσότερες επενδύσεις σε υποδομές χωριστής συλλογής. Ωστόσο, το σχέδιο αναφέρει σαφώς ότι δεν υπάρχει επαρκής δυναμικότητα επεξεργασίας των διαφορετικών ρευμάτων αποβλήτων.</p>
Ρουμανία	<ul style="list-style-type: none"> ○ Βιολογικά απόβλητα από το τέλος του 2023 ○ Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα από το τέλος του 2023 ○ Άλλες κατηγορίες από το 2012 	<p>Τέσσερις κατηγορίες (χαρτί, μέταλλα, πλαστικά, γυαλί) και σύμμεικτα απόβλητα.</p> <p>Ανάλογα με την κομητεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Δύο είδη κάδων: ένας για τα σύμμεικτα απόβλητα και ένας για τις υπόλοιπες κατηγορίες ○ Τρεις κάδοι: γυαλί, μέταλλα/πλαστικά/χαρτί και υπολειμματικά απόβλητα ○ Τέσσερις κάδοι: γυαλί, πλαστικά/μέταλλα, χαρτί και υπολειμματικά απόβλητα. 	<p>Αργή πρόοδος.</p> <p>Η χωριστή συλλογή είναι υποχρεωτική από το 2012, αλλά ξεκίνησε μόλις τον Ιούλιο του 2019. Το 2022, έφθασε το 15 % των συνολικών αστικών αποβλήτων.</p> <p>Το σχέδιο εφαρμογής που παρουσιάστηκε στο τέλος του 2023 προς υποστήριξη του αιτήματος παράτασης της προθεσμίας για την επίτευξη της τιμής-στόχου για την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων (σημείο 58) αναγνώριζε την αδυναμία των τοπικών αρχών να καθορίσουν τις σωστές προϋποθέσεις για τη χωριστή συλλογή.</p>

Σημ.: Ο ανωτέρω πίνακας δεν περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις ακόλουθες κατηγορίες: μπαταρίες και ηλεκτρονικός εξοπλισμός. Ως προς τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, ο πίνακας δεν περιέχει πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της απαίτησης (στήλη 3).

85 Τα βιολογικά απόβλητα, η μεγαλύτερη κατηγορία αστικών αποβλήτων (περίπου 37 %), δεν συλλέγονται ακόμη χωριστά σε τρία από τα τέσσερα κράτη μέλη (Ελλάδα, Πορτογαλία και Ρουμανία), με εξαίρεση ορισμένους δήμους και στις τρεις αυτές χώρες. Η χωριστή συλλογή βιολογικών αποβλήτων μειώνει το επίπεδο μόλυνσης άλλων ανακυκλώσιμων υλικών (όπως το χαρτί ή τα πλαστικά), με αποτέλεσμα ανακυκλώσιμα υλικά υψηλότερης ποιότητας. Συγκριτικά, στην περιφέρεια της Φλάνδρας (Βέλγιο), η χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων (υπολείμματα φρούτων και λαχανικών και απόβλητα κήπων) αφορά το 70 % περίπου του πληθυσμού. Η χωριστή συλλογή των αποβλήτων κήπων, μεμονωμένα, καλύπτει τον συνολικό πληθυσμό⁴¹. Η χωριστή συλλογή βιολογικών αποβλήτων ξεκίνησε ήδη το 1990 και σταδιακά αυξήθηκε, γεγονός που συνέβαλε στην επίτευξη του συνολικού ποσοστού 70 %. Ένας άλλος παράγοντας είναι ο βαθμός οικιακής λιπασματοποίησης την οποία επιλέγει το 42 % των νοικοκυριών. Σύμφωνα με τον δημόσιο οργανισμό αποβλήτων της συγκεκριμένης περιφέρειας, μέχρι τον Ιανουάριο του 2026, η χωριστή συλλογή βιολογικών αποβλήτων αναμένεται να γίνει υποχρεωτική και για τους υπόλοιπους δήμους.

Τα κράτη μέλη του δείγματος σημείωναν περιορισμένη πρόοδο όσον αφορά τα οικονομικά μέσα

86 Οι ειδικές ανά χώρα εκθέσεις έγκαιρης προειδοποίησης του 2023 και για τα 18 σχεδόν κράτη μέλη που κινδυνεύουν να μην επιτύχουν την τιμή-στόχο για το 2025 αναφορικά με την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων συνιστούσαν την εφαρμογή οικονομικών μέσων ή και την ενίσχυσή τους (*γράφημα 6*). Σύμφωνα με έκθεση του ΕΟΠ του 2023⁴², σε όλα τα κράτη μέλη πλην πέντε επιβαλλόταν φόρος υγειονομικής ταφής, ενώ φόρος αποτέφρωσης ίσχυε μόνο σε εννέα κράτη μέλη. Επιπλέον, η έκθεση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι μόνο οκτώ κράτη μέλη εφαρμόζουν σύστημα βασιζόμενο στην αρχή του «πληρώνω όσο πετάω», το οποίο καλύπτει μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού.

⁴¹ Στοιχεία από την ΟΝΑΜ, τη δημόσια υπηρεσία διαχείρισης αποβλήτων της Φλάνδρας.

⁴² Ενημερωτικό έγγραφο 29/2022.

87 Όσον αφορά τα τέσσερα κράτη μέλη που ελέγξαμε, οι εκθέσεις έγκαιρης προειδοποίησης του 2018 τόνιζαν ήδη ότι τα οικονομικά κίνητρα ήταν ανεπαρκή ή/και ότι τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού ήταν αναποτελεσματικά. Ως εκ τούτου, αξιολογήσαμε κατά πόσον i) εφαρμόζονταν δεόντως οι υποκείμενες περιβαλλοντικές αρχές, όπως η πλήρης ανάκτηση του κόστους και η αρχή του «πληρώνω όσο πετάω», ii) αυξήθηκε ο φόρος υγειονομικής ταφής, iii) τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού κάλυπταν το συνολικό κόστος της διαχείρισης των αποβλήτων και iv) είχε αρχίσει να εφαρμόζεται σύστημα επιστροφής εγγύησης.

Αρχές στις οποίες βασίζονται οι πολιτικές της ΕΕ για το περιβάλλον και τη διαχείριση των αποβλήτων

88 Η περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ βασίζεται στην αρχή του «ο ρυπαίνων πληρώνει»⁴³. Ένας τρόπος εφαρμογής της αρχής αυτής είναι η τιμολόγηση των αποβλήτων βάσει της **αρχής της πλήρους ανάκτησης του κόστους**. Αυτό σημαίνει ότι τα σχετικά με τα απόβλητα τέλη θα πρέπει:

- να υπολογίζονται βάσει του κόστους κατασκευής των αναγκαίων υποδομών (κόστος κεφαλαίου), των εξόδων λειτουργίας (αυτά που σχετίζονται με τις παρεχόμενες υπηρεσίες, όπως η συλλογή, η επεξεργασία και η διάθεση), καθώς και του διοικητικού κόστους για τη διαχείριση του κύκλου των αποβλήτων. Το κόστος κεφαλαίου θα πρέπει να αντικατοπτρίζει το συνολικό ποσό, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου της επένδυσης που χρηματοδοτείται από επιχορηγήσεις, έτσι ώστε να διευκολύνεται μακροπρόθεσμα η αντικατάσταση, χωρίς να χρειάζονται περαιτέρω επιχορηγήσεις·
- να καταβάλλονται από τους παραγωγούς αποβλήτων, όπως οι τελικοί καταναλωτές, δηλαδή τα νοικοκυριά ή οι πολίτες (στην παρούσα έκθεση οι δύο όροι χρησιμοποιούνται αδιακρίτως).

---

⁴³ Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 191, παράγραφος 2, και οδηγία για τα απόβλητα, άρθρο 14.

- 89** Επιπλέον, για την πλήρη εφαρμογή της αρχής του «ο ρυπαίνων πληρώνει», το τέλος διαχείρισης των αποβλήτων πρέπει να υπολογίζεται βάσει του βάρους ή του όγκου των παραγόμενων αποβλήτων. Με άλλα λόγια, το τέλος θα πρέπει να ακολουθεί την **αρχή του «πληρώνω όσο πετάω»**. Η προσέγγιση αυτή ενθαρρύνει επίσης τους παραγωγούς αποβλήτων να ελαχιστοποιούν τα απόβλητά τους, κάτι που συνάδει πλήρως με τους πρωταρχικούς στόχους της συναφούς πολιτικής της ΕΕ (βλέπε παράδειγμα στο **πλαίσιο 5**). Σημειωτέον, ωστόσο, ότι το υπερβολικά υψηλό κόστος μπορεί να οδηγήσει σε παράνομες πρακτικές ως προς τη διάθεση των αποβλήτων.

Πλαίσιο 5

Πορτογαλία – παράδειγμα θετικού αντίκτυπου από την καθιέρωση της αρχής του «πληρώνω όσο πετάω»

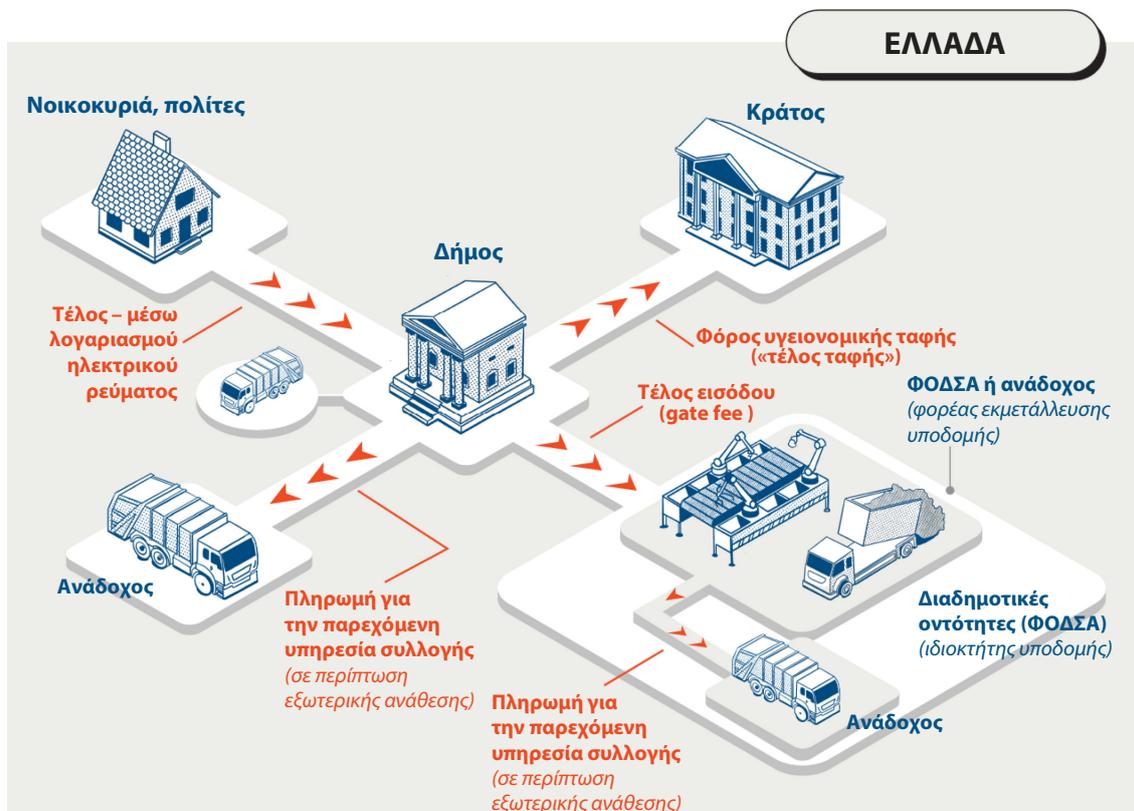
Σε έναν δήμο, το 2021 καθιερώθηκε σύστημα βάσει της αρχής του «πληρώνω όσο πετάω», το οποίο εφαρμόστηκε σταδιακά, με σκοπό να καλύψει τον συνολικό πληθυσμό μέχρι το 2025. Συνεπεία αυτού:

- το ποσοστό των σύμμεικτων αποβλήτων μειώθηκε από 72 % σε 67 % το 2023·
- αραίωσαν οι μηνιαίες συλλογές σύμμεικτων αποβλήτων: μέχρι το τέλος του 2023, το 40 % των νοικοκυριών χρειάζοταν τρεις ή τέσσερις συλλογές σύμμεικτων αποβλήτων μηνιαίως έναντι 70 % τον Μάιο του 2021, ενώ το 42 % των χρηστών προτιμούσαν μία ή δύο συλλογές μηνιαίως έναντι 28 % το 2021.

- 90** Οι βασικοί εμπλεκόμενοι στον κύκλο διαχείρισης των αστικών αποβλήτων είναι ο ιδιοκτήτης της υποδομής, ο φορέας εκμετάλλευσής της, οι φορείς συλλογής των αποβλήτων και ο οικείος δήμος. Η δομή ποικίλλει ανά κράτος μέλος: σε ορισμένες χώρες, λόγω χάριν, ο ιδιοκτήτης της υποδομής και ο φορέας εκμετάλλευσής της μπορεί να ταυτίζονται. Επιπλέον, ορισμένες χώρες διαθέτουν διαδημοτικές οντότητες στις οποίες συμμετέχουν οι δήμοι μιας συγκεκριμένης περιφέρειας. Οι χρηματοοικονομικές ροές μεταξύ των εμπλεκόμενων ποικίλλουν επίσης ανάλογα με τη δομή που έχει επιλεγεί. Με απλά λόγια, οι πολίτες (ή τα νοικοκυριά) καταβάλλουν ένα τέλος, ενώ οι φορείς εκμετάλλευσής ή οι ιδιοκτήτες της υποδομής εισπράττουν ένα τέλος εισόδου («gate fee») που καλύπτει την επεξεργασία των αποβλήτων, την υγειονομική ταφή ή/και την αποτέφρωσή τους. Και τα τέσσερα κράτη μέλη του δείγματός μας επιβάλλουν επίσης φόρο υγειονομικής ταφής. Το τιμολόγιο θα πρέπει να αντικατοπτρίζει το κόστος με το οποίο επιβαρύνονται οι διάφοροι εμπλεκόμενοι (σημείο **88**).

- 91** Στο **γράφημα 10** απεικονίζεται σε απλουστευμένη μορφή το σύστημα που εφαρμόζεται στην Ελλάδα. Στο **παράρτημα VII** παρουσιάζονται σχηματικά τα συστήματα των τριών άλλων κρατών μελών που ελέγξαμε.

Γράφημα 10 | Ελλάδα – κύριοι εμπλεκόμενοι και χρηματοδοτικές ροές για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων

Σημ.: Για λόγους απλούστευσης, το γράφημα δεν περιλαμβάνει άλλες κατηγορίες χρηστών, δηλαδή τις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και τις επιχειρήσεις, οι οποίες όχι μόνο παράγουν αστικά απόβλητα, αλλά υποχρεούνται και σε καταβολή τέλους.

Πηγή: ΕΕΣ.

92 Όσον αφορά τα τέσσερα κράτη μέλη που ελέγξαμε, βάσει του δείγματος έργων που επιλέξαμε, αξιολογήσαμε τα εξής:

- αν το επιβαλλόμενο τέλος λάμβανε υπόψη όλες τις δαπάνες. Αξιολογήσαμε επίσης την αποτελεσματικότητα του συστήματος τιμολόγησης, λαμβάνοντας υπόψη τη συχνότητα επικαιροποίησης των τιμολογίων, ώστε αυτά να ακολουθούν την εξέλιξη του κόστους, και το ύψος των ανεξόφλητων λογαριασμών. Ένα τέλος είναι αποτελεσματικό μόνον εφόσον επικαιροποιείται τακτικά, προσαρμοζόμενο στο μεταβαλλόμενο κόστος, και φυσικά εφόσον καταβάλλεται.
- αν οι πολίτες χρεώνονταν με βάση την αρχή του «πληρώνω όσο πετώ».

93 Όσον αφορά την αρχή της πλήρους ανάκτησης του κόστους, για τις περιφέρειες που εξετάσαμε (τρεις κομητείες στη Ρουμανία και έναν δήμο ανά έργο για τα τρία άλλα κράτη μέλη), διαπιστώσαμε ότι η αρχή εφαρμοζόταν μόνον εν μέρει. Οι σχετικοί λόγοι είναι κυρίως οι εξής (για αναλυτικότερα στοιχεία, βλέπε [πίνακα 5](#)):

- το κόστος δεν ενσωματώνεται πλήρως στο τιμολόγιο, μολονότι η εθνική νομοθεσία και στα τέσσερα κράτη μέλη απαιτεί την πλήρη ανάκτησή του·
- οι τοπικές αρχές δεν επικαιροποιούν τακτικά τις αποφάσεις σχετικά με τα τέλη. Και στα τέσσερα κράτη μέλη, η εθνική νομοθεσία παρέχει στις τοπικές αρχές τη διακριτική ευχέρεια είτε να αναπροσαρμόζουν τα τιμολόγιά τους προς τα πάνω ή προς τα κάτω είτε να τα διατηρούν στο ίδιο επίπεδο. Κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικών με το ύψος των τελών, οι τοπικές αρχές συχνά συνεκτιμούν διάφορα ζητήματα, μεταξύ των οποίων και πολιτικές πτυχές·
- ορισμένοι λογαριασμοί ή τέλη δεν εξοφλούνται από τους πολίτες.

Πίνακας 5 | Αρχή της πλήρους ανάκτησης του κόστους – κατάσταση ανά κράτος μέλος

Κράτος μέλος	Μερική εφαρμογή της αρχής της πλήρους ανάκτησης του κόστους: βασικοί λόγοι
Ελλάδα	<ul style="list-style-type: none"> ○ Το κόστος επένδυσης δεν ενσωματώνεται πλήρως στο τιμολόγιο, πάντως δεν περιλαμβάνει τυχόν εισπραχθείσα επιχορήγηση. ○ Ο φόρος υγειονομικής ταφής (που καταβάλλεται από το 2023) δεν αντικατοπτρίζεται στο τιμολόγιο. ○ Τρεις από τους τέσσερις δήμους παρουσίασαν ζημίες για ορισμένες χρήσεις μεταξύ 2022 και 2024, κάτι που σημαίνει ότι τα έσοδα από τα τιμολόγια δεν επαρκούσαν για την κάλυψη όλων των εξόδων. ○ Παρά τις ζημίες, οι τρεις συγκεκριμένοι δήμοι δεν αύξησαν τα τιμολόγια τους. ○ Το ποσοστό των ανεξόφλητων λογαριασμών (2024) κυμαινόταν μεταξύ 1,4 % και 11 %.

Κράτος μέλος	Μερική εφαρμογή της αρχής της πλήρους ανάκτησης του κόστους: βασικοί λόγοι
Πολωνία	<ul style="list-style-type: none"> ○ Το κόστος επένδυσης δεν ενσωματώνεται πλήρως στο τιμολόγιο, πάντως δεν περιλαμβάνει την τυχόν εισπραχθείσα επιχορήγηση. ○ Τρεις από τους τέσσερις δήμους παρουσίασαν ζημίες για μία ή περισσότερες χρήσεις μεταξύ 2021 και 2023, κάτι που σημαίνει ότι τα έσοδα από τα τέλη δεν επαρκούσαν για την κάλυψη όλων των εξόδων. Το ανώτατο όργανο ελέγχου της Πολωνίας κατέληξε σε παρόμοιο συμπέρασμα για δείγμα 13 δήμων σε έκθεση που δημοσίευσε τον Μάιο του 2025. ○ Παρά τις ζημίες, ένας από τους τρεις δήμους δεν είχε αυξήσει καθόλου το τέλος που επέβαλλε από το 2021. ○ Το ποσοστό των ανεξόφλητων τιμολογίων για τη διαχείριση αποβλήτων (2023) κυμαινόταν μεταξύ 1,7 % και 6,5 %.
Πορτογαλία	<ul style="list-style-type: none"> ○ Το κόστος επένδυσης δεν ενσωματώνεται πλήρως στο τιμολόγιο, πάντως δεν περιλαμβάνει την τυχόν εισπραχθείσα επιχορήγηση. ○ Το 2022 και το 2023, η μέση ανάκτηση του κόστους σε ολόκληρη τη χώρα ήταν 70 % και 68 %, αντίστοιχα. ○ Παρά τις ζημίες, ένας από τους μεγάλους δήμους δεν είχε αυξήσει καθόλου τα τιμολόγιά του από το 2015. ○ Το ποσοστό των ανεξόφλητων λογαριασμών (2023) κυμαινόταν μεταξύ 0,2 % και 4 %.
Ρουμανία	Βλέπε σημείο 94

94 Μια βασική διαφορά στη δομή διαχείρισης των αποβλήτων στη Ρουμανία σε σύγκριση με τις άλλες τρεις χώρες είναι ο τρόπος χειρισμού των κινδύνων κόστους. Στη συγκεκριμένη χώρα, τους κινδύνους κόστους αναλαμβάνουν οι φορείς εκμετάλλευσης των υποδομών, ενώ στις άλλες χώρες οι αρχές. Το γεγονός αυτό έχει τις ακόλουθες συνέπειες:

- Στην Ελλάδα, την Πολωνία και την Πορτογαλία, οι φορείς εκμετάλλευσης δικαιούνται κάλυψη του κόστους, συν ένα περιθώριο κέρδους, ενώ στη Ρουμανία το τέλος εισόδου των αποβλήτων για τους φορείς εκμετάλλευσης καθορίζεται στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Για δύο από τα τρία ρουμανικά έργα που εξετάσαμε και τα οποία ήταν ήδη σε λειτουργία, οι φορείς εκμετάλλευσης κατέγραψαν ζημίες τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους. Υπό συγκεκριμένες συνθήκες, οι φορείς εκμετάλλευσης μπορούν να ζητήσουν αύξηση του συγκεκριμένου τέλους. Και οι τρεις ζήτησαν τέτοια αύξηση και σε όλους επιτράπηκε τουλάχιστον μία.
- Οι φορείς εκμετάλλευσης υποδομών πρέπει επίσης να καταβάλλουν δικαιώματα για τη χρήση της υποδομής, τα οποία αντιστοιχούν χονδρικά στο ετήσιο ποσό απόσβεσης. Ωστόσο, η διάρκεια των συμβάσεων ήταν το πολύ 10ετής και, άρα, μικρότερη από τον αναμενόμενο ωφέλιμο βίο των υποδομών. Αυτό σημαίνει ότι οι αρχές μπορούν να ανακτήσουν το πλήρες επενδυτικό κόστος, μόνον εάν οι εν λόγω συμβάσεις παραταθούν ή υπογραφούν νέες.
- Οι εταιρείες που είναι υπεύθυνες για τη συλλογή αποβλήτων υποχρεούνται να συνάπτουν συμβάσεις με τους πολίτες (νοικοκυριά) και να εισπράττουν το ποσό του τιμολογίου, εκτός από λίγους δήμους που έχουν επιλέξει να επιβάλλουν στους πολίτες τους φόρο. Το ποσοστό των συμβάσεων κυμαινόταν μεταξύ 60 % και 100 %. Ωστόσο, υπάρχει νομική υποχρέωση συλλογής των αποβλήτων από όλους τους πολίτες. Το ποσοστό των ανεξόφλητων τιμολογίων (2024) κυμαινόταν μεταξύ 0,2 % και 40 %.

95 Διαπιστώσαμε ότι η αρχή του «πληρώνω όσο πετάω» επιβάλλεται διά νόμου και στα τέσσερα κράτη μέλη, η Πολωνία ωστόσο προβλέπει εξαίρεση για τα οικιστικά ακίνητα (δηλαδή τα νοικοκυριά). Στην Πορτογαλία, ο νόμος απαιτεί την εφαρμογή της αρχής μέχρι το 2030 για τα νοικοκυριά και μέχρι το 2025 για τους άλλους χρήστες, όπως οι επιχειρήσεις.

96 Όσον αφορά τα νοικοκυριά, διαπιστώσαμε ότι, μέχρι το 2024, η αρχή του «πληρώνω όσο πετάω», σύμφωνα με την οποία η τιμολόγηση γίνεται με βάση το βάρος ή τον όγκο των παραγόμενων αποβλήτων, ως επί το πλείστον δεν εφαρμοζόταν ακόμη στα τέσσερα κράτη μέλη που ελέγξαμε, όπως συνοψίζεται στον [πίνακα 6](#).

Πίνακας 6 | Αρχή του «πληρώνω όσο πετάω» – κατάσταση ανά κράτος μέλος

Κράτος μέλος	Μερική εφαρμογή της αρχής του «πληρώνω όσο πετάω»: κυριότεροι λόγοι
Ελλάδα	Βάση της τιμολόγησης: τ.μ. [το τέλος πολλαπλασιάζεται με το εμβαδόν (τ.μ.) του ακινήτου].
Πολωνία	<ul style="list-style-type: none"> ○ Οικιστικά ακίνητα – βάση της τιμολόγησης: τ.μ., κατανάλωση νερού, κατά κεφαλήν ή ανά νοικοκυριό. ○ Μη οικιστικά ακίνητα – βάση της τιμολόγησης: κατ' όγκο, για τους δήμους για τους οποίους είχαμε διαθέσιμα στοιχεία. ○ Εν μέρει οικιστικά ακίνητα – βάση της τιμολόγησης: συνδυασμός των προαναφερόμενων, για τους δήμους για τους οποίους είχαμε διαθέσιμα στοιχεία.
Πορτογαλία	<p>Βάση της τιμολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Σταθερή συνιστώσα (συνδεόμενη με τον αριθμό των κατοικιών στον δήμο). ○ Μεταβλητή συνιστώσα με βάση την κατανάλωση νερού. <p>Πάντως, το 5 % των δήμων στην Πορτογαλία εφαρμόζουν ήδη την αρχή του «πληρώνω όσο πετάω».</p>
Ρουμανία	<p>Βάση της τιμολόγησης: διαφορετική στις τρεις κομητείες που ελέγξαμε.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Δύο κομητείες εφαρμόζουν τιμολόγιο ανά άτομο. ○ Μία κομητεία εφαρμόζει εν μέρει την αρχή του «πληρώνω όσο πετάω» (βάση: όγκος του κάδου), αλλά όχι ακόμη για όσους ζουν σε πολυκατοικίες. ○ Δεν εφαρμόζεται από τον μικρό αριθμό δήμων που επέλεξαν να επιβάλουν φόρο αντί για τέλη.

Άλλα οικονομικά μέσα

97 Όσον αφορά τον φόρο υγειονομικής ταφής, οι εκθέσεις έγκαιρης προειδοποίησης του 2023 για την Ελλάδα, την Πορτογαλία και τη Ρουμανία συνέστησαν την αύξησή του. Και στις τρεις περιπτώσεις, ο φόρος αυξήθηκε σταδιακά, αλλά εξακολουθεί να είναι χαμηλότερος από τον μέσο όρο της ΕΕ⁴⁴ (μεταξύ 39 και 46 ευρώ ανά τόνο το 2023). Χάρην σύγκρισης, ο ΕΟΠ δηλώνει ότι το Βέλγιο έχει έναν από τους υψηλότερους φορολογικούς συντελεστές στην ΕΕ, ο οποίος, μαζί με τις απαγορεύσεις της υγειονομικής ταφής, στρέφει τα απόβλητα από τη διάθεση στην ανακύκλωση. Οι μεγάλες διακυμάνσεις του φόρου μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα τη μεταφορά αποβλήτων μεταξύ χωρών για οικονομικούς λόγους. Βάσει της ανάλυσής μας, η κατάσταση στα τέσσερα κράτη μέλη συνοψίζεται ως εξής στον [πίνακα 7](#):

Πίνακας 7 | Φόρος υγειονομικής ταφής και αποτέφρωσης

Κράτος μέλος	Νομική υποχρέωση	Από	Αυξήσεις του φόρου
Φόρος υγειονομικής ταφής			
Ελλάδα	ΝΑΙ	2012 Ωστόσο, άρχισε να επιβάλλεται μόλις από το 2022	Ο φόρος («τέλος ταφής») αναμένεται να αυξηθεί σταδιακά κατά 5 ευρώ ανά τόνο, από τα 20 ευρώ που ήταν το 2022 στα 35 ευρώ το 2025. Από το 2026, το τέλος ταφής θα κυμαίνεται από 35 μέχρι 45 ευρώ ανά τόνο, ανάλογα με τον αριθμό των κέντρων διαχείρισης αποβλήτων που λειτουργούν σε κάθε περιφέρεια. Για τις περιφέρειες στις οποίες δεν υπάρχουν τέτοια κέντρα ισχύουν ειδικοί κανόνες. Καθώς οι υποδομές για την επεξεργασία των αποβλήτων είναι περιορισμένες, περισσότεροι από τους μισούς δήμους της χώρας (164) προσέφυγαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας αμφισβητώντας τη συνταγματικότητα του νόμου. Επιδίωξη των δήμων ήταν να παρακρατήσουν μέρος αυτού του τέλους ταφής και να το επενδύσουν σε σχετικές υποδομές στην περιφέρειά τους. Τον Μάιο του 2025 δεν είχε ακόμη εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση.
Πολωνία	ΝΑΙ	2001	Στη διάρκεια μιας 24ετίας (2001-2025), ο φόρος ανά τόνο αυξήθηκε κατά περίπου 1 500 %, φθάνοντας τα 418 ζλότι (περί τα 97 ευρώ ανά τόνο).

⁴⁴ Ενημερωτικό έγγραφο 29/2022.

Κράτος μέλος	Νομική υποχρέωση	Από	Αυξήσεις του φόρου
Πορτογαλία	ΝΑΙ	2006	Στη διάρκεια μιας 10ετίας (2015-2025), ο φόρος ανά τόνο αυξήθηκε κατά 536 %, φθάνοντας τα 35 ευρώ.
Ρουμανία	ΝΑΙ	2019	Από το 2023 μέχρι το 2024, ο φόρος ανά τόνο αυξήθηκε κατά 100 %, φθάνοντας τα 160 λεί (περί τα 32 ευρώ ανά τόνο). Σύμφωνα με τις εθνικές αρχές, μολονότι απαγορεύεται η εισαγωγή αποβλήτων για υγειονομική ταφή, ο χαμηλός φόρος υγειονομικής ταφής που ισχύει στη χώρα επιτείνει το πρόβλημα της παράνομης μεταφοράς αποβλήτων από άλλες χώρες.
Φόρος αποτέφρωσης			
Ελλάδα	ά.α.	--	Η Ελλάδα δεν διαθέτει μονάδες αποτέφρωσης.
Πολωνία	ΟΧΙ	--	Η Πολωνία δεν προτίθεται να καθιερώσει φόρο αποτέφρωσης παρά τη σχετική σύσταση της Επιτροπής στην έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης του 2023.
Πορτογαλία	ΝΑΙ	2006	Ο φόρος έχει αυξηθεί αρκετές φορές την τελευταία 10ετία.
Ρουμανία	ά.α.	--	Η Ρουμανία δεν διαθέτει μονάδες αποτέφρωσης.

98 Οι ειδικές ανά χώρα εκθέσεις έγκαιρης προειδοποίησης τόσο του 2023 όσο και του 2018 για την Πολωνία και την Πορτογαλία συνιστούσαν επίσης την εφαρμογή ή την ενίσχυση προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού. Η έκθεση του 2018 για τη Ρουμανία συνιστούσε επίσης την επέκταση των προγραμμάτων αυτών.

99 Τέτοια προγράμματα υπάρχουν ως έναν βαθμό και στα τέσσερα κράτη μέλη, όπως φαίνεται στον [πίνακα 8](#). Στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών, οι παραγωγοί οφείλουν να καλύπτουν το πλήρες κόστος της διαχείρισης των αποβλήτων, από τη χωριστή συλλογή έως τη διαλογή, την επεξεργασία και τη διάθεση. Ωστόσο, στην Πολωνία και την Πορτογαλία, όπου τέτοια προγράμματα εφαρμόζονται ήδη, τα τέλη που καταβάλλουν οι παραγωγοί δεν επαρκούν προς το παρόν για την κάλυψη όλων αυτών των εξόδων.

Πίνακας 8 | Προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού

Κράτος μέλος	Σχόλια
Ελλάδα	Λόγω καθυστερήσεων στην εφαρμογή, τα προγράμματα αυτά δεν εφαρμόζονται ακόμη πλήρως για όλα τα ρεύματα αποβλήτων, όπως απαιτεί η εθνική νομοθεσία.
Πολωνία	Το 2023, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία επί παραβάσει κατά της Πολωνίας επικαλούμενη, μεταξύ άλλων, ελλιπή/πλημμελή μεταφορά των διατάξεων σχετικά με τη διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού. Μολονότι υπάρχουν όντως ορισμένα προγράμματα, τα καταβαλλόμενα τέλη δεν επαρκούν για την κάλυψη του κόστους διαχείρισης των αποβλήτων.
Πορτογαλία	Υπάρχουν προγράμματα, ωστόσο, παρά την αύξηση που σημειώθηκε το 2024, τα τέλη που καταβάλλουν οι παραγωγοί δεν καλύπτουν πλήρως το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων. Από τον Ιανουάριο του 2025, η Πορτογαλία αύξησε τις τιμές. Τα αποτελέσματα αυτής της αύξησης στην κάλυψη του κόστους δεν είναι ακόμη ορατά.
Ρουμανία	Υπάρχουν τέτοια προγράμματα και οι συμβάσεις που μελετήσαμε για τρεις κομητείες αναφέρουν ότι τα τέλη θα πρέπει να καλύπτουν το πραγματικό κόστος. Δεν αξιολογήσαμε την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών.

100 Όσον αφορά τα συστήματα επιστροφής εγγύησης, οι ειδικές ανά χώρα εκθέσεις έγκαιρης προειδοποίησης του 2023 για την Πολωνία και την Πορτογαλία και οι εκθέσεις του 2018 για την Πορτογαλία και τη Ρουμανία συνιστούσαν τη θέσπισή τους. Στη Ρουμανία, ένα τέτοιο σύστημα εφαρμόζεται από το τέλος του 2023, ενώ στα άλλα τρία κράτη μέλη η εφαρμογή αυτή αναμένεται να ξεκινήσει το 2025 (Πολωνία) ή το 2026 (Ελλάδα και Πορτογαλία).

Τα περισσότερα έργα του δείγματός μας σημείωναν καθυστερήσεις και ορισμένα αντιμετώπιζαν προβλήματα με το κόστος και τη δυναμικότητά τους

101 Με βάση το δείγμα των 16 έργων που επιλέξαμε (*παράρτημα I, γράφημα 10*), αξιολογήσαμε κατά πόσον αυτά υλοποιήθηκαν σωστά από άποψη χρόνου και κόστους, καθώς και αν διέθεταν την κατάλληλη δυναμικότητα επεξεργασίας. Στην περίπτωση των έργων υγειονομικής ταφής, αξιολογήσαμε κατά πόσον οι φορείς εκμετάλλευσης προέβλεψαν την κάλυψη του κόστους παύσης λειτουργίας και μετέπειτα φροντίδας του χώρου που απαιτείται από την οδηγία για την υγειονομική ταφή.

102 Τα περισσότερα έργα (13 από τα 16) σημείωναν καθυστερήσεις άνω των 18 μηνών σε σχέση με την αρχική ημερομηνία ολοκλήρωσης. Για όλα τα έργα που εξετάσαμε, εκτός από τέσσερα, οι αυξήσεις κόστους παρέμεναν κάτω του 20 % σε σύγκριση με το αρχικά εγκριθέν κόστος και μάλιστα υπήρξαν και μειώσεις ([γράφημα 11](#)).

Γράφημα 11 | Λεπτομερέστερα στοιχεία για τις καθυστερήσεις και τις αυξήσεις του κόστους

13 από τα 16 έργα σημείωναν σημαντικές καθυστερήσεις

Οι καθυστερήσεις αφορούν ένα έργο στην Πολωνία και όλα τα έργα που εξετάσαμε στην Πορτογαλία, τη Ρουμανία και την Ελλάδα. Οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση κυμαίνονταν από τρεις μήνες έως έξι χρόνια, με μέσο όρο τα τρία χρόνια για κάθε έργο. Οφείλονταν κυρίως σε τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους λόγους: καθυστερήσεις στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, τεχνικά ζητήματα ή απρόβλεπτα γεγονότα, πανδημία COVID-19, ανεπαρκής διαχείριση (π.χ. καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της οδού πρόσβασης στην εγκατάσταση) και προβλήματα με τις κρατικές ενισχύσεις.

5 έργα διατήρησαν τις αυξήσεις του κόστους κάτω από 20 % και 7 έργα κόστισαν λιγότερο από ό,τι προβλεπόταν αρχικά

Για τα τέσσερα έργα με αυξήσεις άνω του 20 %, οι αυξήσεις αυτές συνδέονταν με τα αποτελέσματα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, τη διεύρυνση του αντικειμένου του έργου και πρόσθετες εργασίες για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων γεγονότων.

Πηγή: ΕΕΣ.

103 Οι καθυστερήσεις μπορούν να έχουν αντίκτυπο στην αποτελεσματικότητα, όπως καταδεικνύεται από τα έργα στη Ρουμανία στο [πλαίσιο 6](#). Επιπλέον, οποιαδήποτε καθυστέρηση στην υλοποίηση των έργων κινδυνεύει να ανακόψει την πρόοδο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου που καθορίζονται από την ενωσιακή νομοθεσία ([γράφημα 2](#) και [γράφημα 3](#)).

Πλαίσιο 6

Επιπτώσεις των καθυστερήσεων στην υλοποίηση των έργων – τέσσερα έργα στη Ρουμανία

- Οι αρχικές αιτήσεις για τα τέσσερα έργα που εξετάσαμε είχαν υποβληθεί μεταξύ 2010 και 2012, δηλαδή περισσότερο από μία 10ετία πριν από την ολοκλήρωσή τους (τρία έργα) ή από την έναρξη της λειτουργίας τους (ένα έργο). Οι εργασίες εκτελέστηκαν όπως προβλέπονταν εξ αρχής, δηλαδή με βάση την τεχνολογία επεξεργασίας αποβλήτων που ήταν διαθέσιμη εκείνη την εποχή. Για παράδειγμα, η μηχανική επεξεργασία ήταν κυρίως χειρωνακτική, με λίγες μόνο αυτόματες διαδικασίες, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα χαμηλά ποσοστά ανάκτησης υλικών.
- Οι καθυστερημένες διαδικασίες για την επιλογή των φορέων εκμετάλλευσης υποδομών ήταν η αιτία που παρέμειναν για χρόνια σε αχρησία εγκαταστάσεις και εξοπλισμός, με συνέπεια τη φθορά τους (τρία έργα). Για το τέταρτο έργο, που δεν είχε ακόμη τεθεί σε λειτουργία, ο δικαιούχος υπέγραψε σύμβαση συντήρησης, ώστε να αποφευχθεί αυτή η φθορά.
- Οι καθυστερήσεις σε ένα έργο οδήγησαν στο κλείσιμο μη συμμορφούμενων χώρων υγειονομικής ταφής, παρόλο που ένας νέος χώρος που συμμορφωνόταν με τη σχετική οδηγία δεν ήταν ακόμη έτοιμος. Για τη διαχείριση των αποβλήτων, οι τοπικές αρχές άνοιξαν προσωρινό χώρο που χρησιμοποιούνταν μέχρι το 2020. Τον Μάιο του 2024, 300 τόνοι μη επεξεργασμένων αστικών αποβλήτων βρισκόταν ακόμη στον προσωρινό χώρο, όπως μπορεί να διαπιστωθεί από την κατωτέρω φωτογραφία.

Πηγή: ΕΕΣ (φωτογραφία από τον Μάιο του 2024).

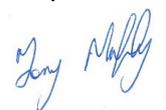
- 104** Δύο από τα 16 έργα δεν είχαν τεθεί ακόμη σε λειτουργία στο τέλος του 2024, παρόλο που οι εργασίες είχαν ολοκληρωθεί και για τα δύο από χρόνια. Στη μία περίπτωση, τα απόβλητα δεν συλλέγονταν μέχρι να αγοραστούν απορριμματοφόρα, ενώ, στη δεύτερη, η σύμβαση με τον μελλοντικό φορέα εκμετάλλευσης δεν είχε υπογραφεί ακόμη. Ένα άλλο έργο λειτουργούσε μόνον εν μέρει: αν και η υποδομή επεξεργασίας ήταν σε λειτουργία, δεν είχε ακόμη υπογραφεί σύμβαση για τη συλλογή και τη μεταφορά των αποβλήτων σε μία από τις τέσσερις ζώνες του έργου.
- 105** Όσον αφορά τη δυναμικότητα, μπορέσαμε να αναλύσουμε 10 από τα 16 έργα, καθώς δύο δεν ήταν ακόμη σε λειτουργία, δύο άλλα είχαν τεθεί σε λειτουργία λίγο πριν από την επίσκεψή μας, ενώ για ακόμη δύο η δυναμικότητα δεν είχε σημασία. Διαπιστώσαμε ότι:
- τρία έργα λειτουργούσαν πολύ κάτω από τη δηλωμένη δυναμικότητά τους (σε ποσοστό από 38 % μέχρι 54 %), τουλάχιστον για ορισμένο χρονικό διάστημα. Αυτό οφειλόταν στην ύπαρξη τεχνικών προβλημάτων ή στο ότι οι όγκοι των χωριστά συλλεγόμενων αποβλήτων που έρχονταν προς επεξεργασία ήταν μικρότεροι από τους αναμενόμενους·
  - δύο έργα δεν διέθεταν επαρκή δυναμικότητα, διότι η ποσότητα των προς επεξεργασία αποβλήτων είχε υποεκτιμηθεί. Για παράδειγμα, σε μία περίπτωση, η χωριστή συλλογή αυξήθηκε σημαντικά ως αποτέλεσμα των εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.
- 106** Οι δυνητικές επιπτώσεις της λειτουργίας χώρων υγειονομικής ταφής στο περιβάλλον δεν περιορίζονται στην περίοδο λειτουργίας της υποδομής, καθώς οι πιθανές **δεισδύσεις στραγγισμάτων** και οι εκπομπές αερίων από τους χώρους ταφής διαρκούν για δεκαετίες μετά την ολοκλήρωση της διάθεσης των αποβλήτων. Για τον λόγο αυτό, η οδηγία περί υγειονομικής ταφής απαιτεί τη πρόβλεψη ποσών για την κάλυψη των δαπανών παύσης λειτουργίας και μετέπειτα φροντίδας του χώρου για τουλάχιστον μία 30ετία. Αυτό μπορεί, για παράδειγμα, να λάβει τη μορφή χρηματοοικονομικής ασφάλειας.
- 107** Διαπιστώσαμε ότι οι εθνικές νομοθεσίες και στα τέσσερα κράτη μέλη απαιτούν τέτοιες προβλέψεις, ενώ σε μία περίπτωση (Πορτογαλία) προσδιορίζεται επίσης το ποσό. Όσον αφορά τα οκτώ έργα του δείγματός μας, τα οποία περιλάμβαναν επενδύσεις σε χώρο υγειονομικής ταφής, διαπιστώσαμε ότι, συγκρινόμενες με τα ποσά που προσδιορίζονταν σε σχετική μελέτη, οι προβλέψεις ήταν επαρκείς σε πέντε περιπτώσεις (**πίνακας 9**).

Πίνακας 9 | Προβλέψεις για το κλείσιμο και τη μετέπειτα φροντίδα των χώρων υγειονομικής ταφής

Κράτος μέλος	Απαίτηση στην εθνική νομοθεσία	Βάση για τον καθορισμό του ποσού (με νόμο)	Είναι επαρκείς οι προβλέψεις στους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς;
Ελλάδα	ΝΑΙ	Μελέτη	Επαρκείς σε δύο από τα τέσσερα έργα.
Πολωνία	ΝΑΙ	Δεν αναφέρεται, αλλά υπάρχει νομική υποχρέωση το ποσό να επαρκεί για την κάλυψη των δαπανών	Στο δείγμα μας δεν συμπεριλαμβάνονταν επενδύσεις σε χώρους υγειονομικής ταφής.
Πορτογαλία	ΝΑΙ	20 % των συνολικών επενδύσεων σε χώρους υγειονομικής ταφής	Στο δείγμα μας δεν συμπεριλαμβάνονταν επενδύσεις σε χώρους υγειονομικής ταφής.
Ρουμανία	ΝΑΙ	Μελέτη	Επαρκείς σε τρία από τα τέσσερα έργα.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα II, του οποίου προεδρεύει η Annemie Turtelboom, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 15ης Οκτωβρίου 2025.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Σχετικά με τον έλεγχο

Διαχείριση των αστικών αποβλήτων

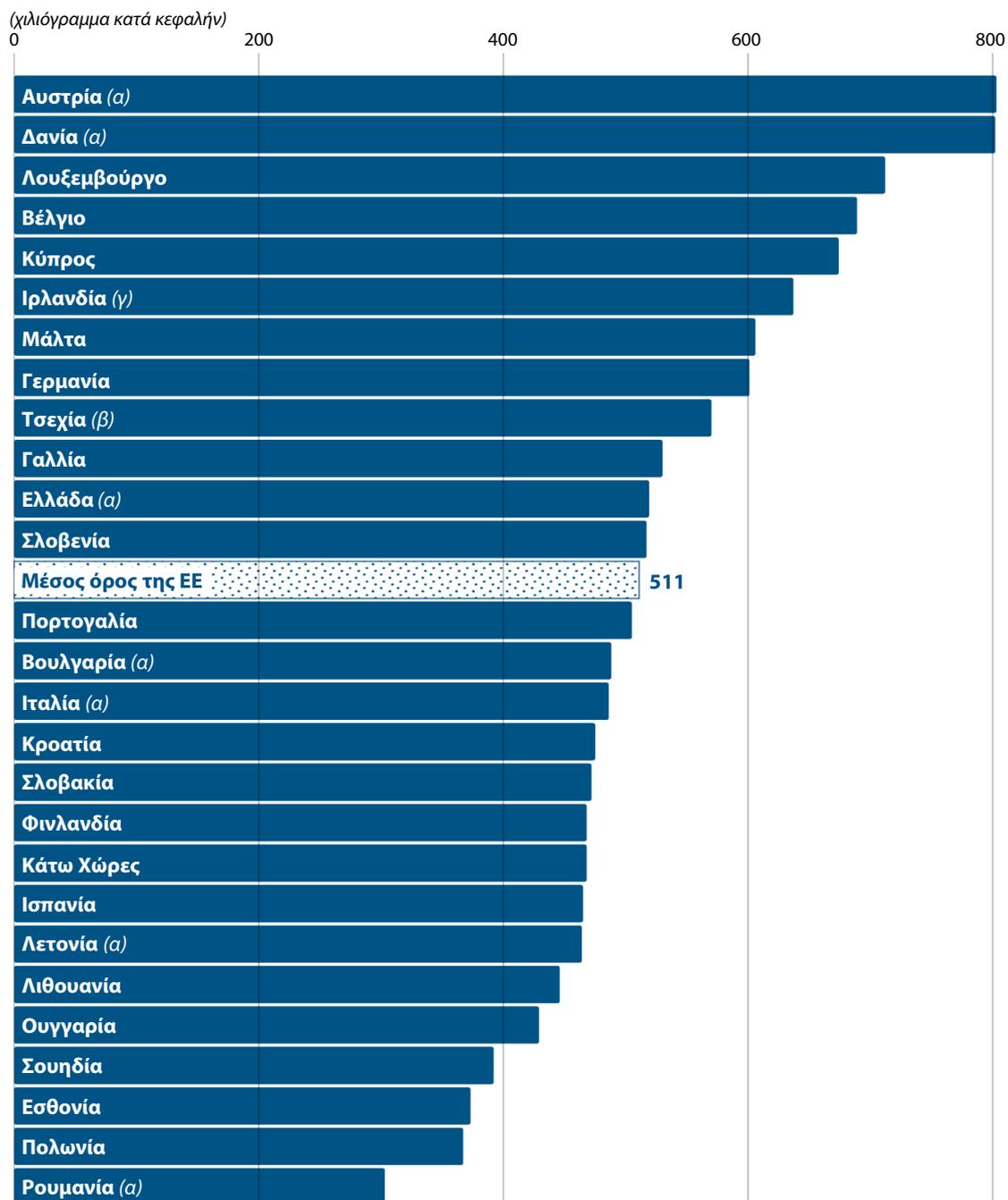
- 01** Ως αστικά νοούνται τα απόβλητα που συλλέγονται από τις δημοτικές αρχές ή για λογαριασμό τους και υποβάλλονται σε επεξεργασία και διάθεση μέσω συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων¹. Ο όρος περιλαμβάνει τόσο τα σύμμεικτα όσο και τα χωριστά συλλεγόμενα απόβλητα (όπως γυαλί ή χαρτί) που προέρχονται από νοικοκυριά, καθώς και τα απόβλητα από άλλες πηγές, όπως γραφεία, καταστήματα και δημόσιους οργανισμούς, υπό την προϋπόθεση ότι τα απόβλητα έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά και σύνθεση με εκείνα που συλλέγονται από τα νοικοκυριά².
- 02** Το 2023, η κατά κεφαλήν ποσότητα των αστικών αποβλήτων στην ΕΕ ήταν 511 χγρ. Η κατάσταση όμως διαφέρει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, με την ποσότητα να κυμαίνεται από 800 χγρ. μέχρι 300 χγρ. κατά κεφαλήν περίπου, όπως φαίνεται στο [γράφημα 1](#). Οι παράγοντες στους οποίους οφείλονται οι διαφορές είναι, παραδείγματος χάριν, ο οικονομικός πλούτος και ο βαθμός αστικοποίησης που συνεπάγεται μεγαλύτερη εξάρτηση από συσκευασμένα προϊόντα και προϊόντα ευκολίας.

---

¹ Eurostat, Γλωσσάριο – Αστικά απόβλητα.

² Οδηγία 2008/98/ΕΚ, άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο β).

Γράφημα 1 | Παραγωγή αστικών αποβλήτων το 2023 (χγρ. κατά κεφαλήν)

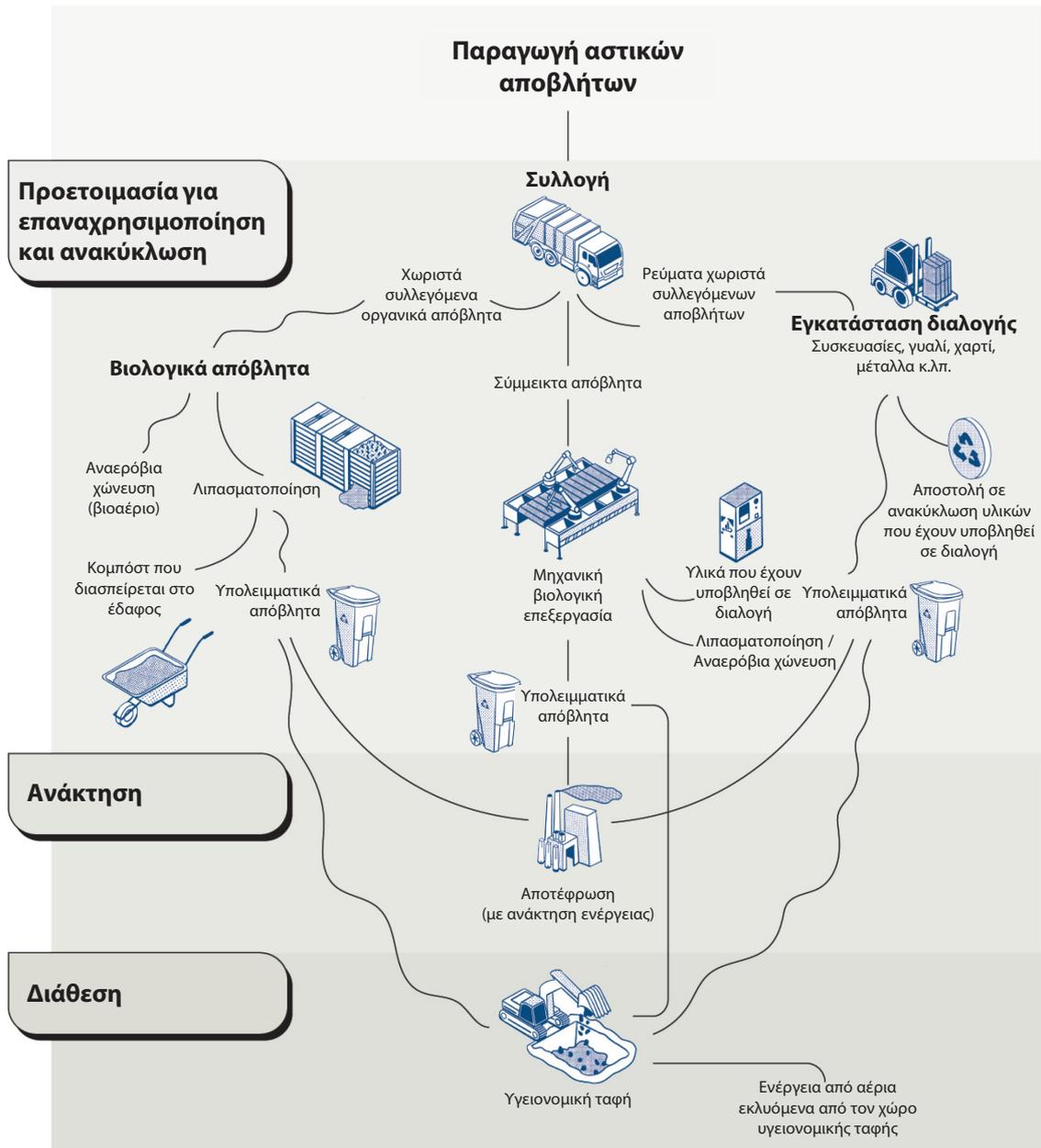

α: στοιχεία του 2022, β: στοιχεία του 2021, γ: στοιχεία του 2020

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του συνόλου δεδομένων [env_wasmun](#) της Eurostat, εξαχθέντος στις 2 Οκτωβρίου 2025.

03 Η επεξεργασία των αποβλήτων περιλαμβάνει εργασίες όπως η λιπασματοποίηση των βιολογικών αποβλήτων, η ανακύκλωση, η αποτέφρωση και η υγειονομική ταφή. Η διαδικασία διαχείρισης των αποβλήτων παρουσιάζεται στο [γράφημα 2](#).

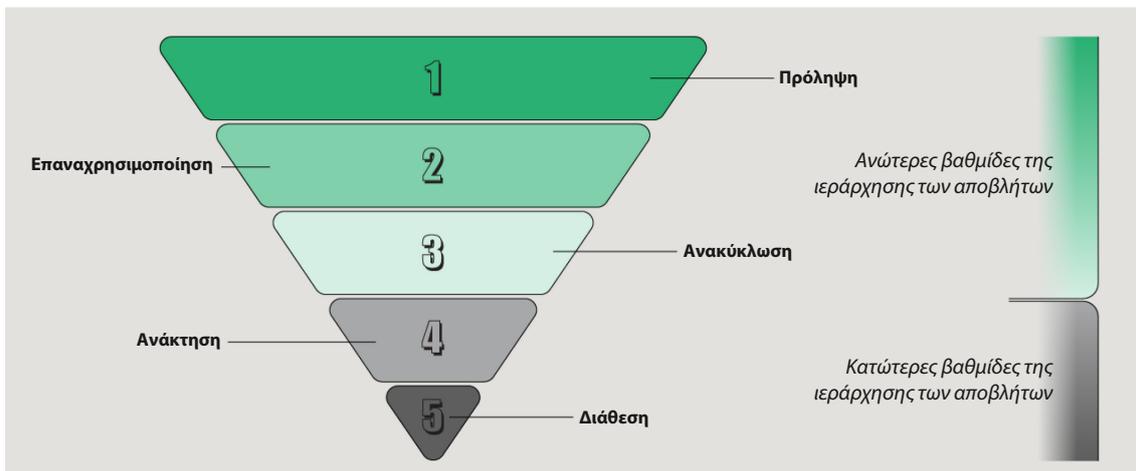
Γράφημα 2 | Διαδικασία διαχείρισης των αποβλήτων

Πηγή: ΕΕΣ.

04 Το 2008, η ενωσιακή νομοθεσία εισήγαγε μια πυραμίδα ιεράρχησης των αποβλήτων, η οποία προβλέπει πέντε βαθμίδες και δίνει προτεραιότητα στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, με την υγειονομική ταφή να αποτελεί τη λιγότερο προτιμώμενη επιλογή (*γράφημα 3*).

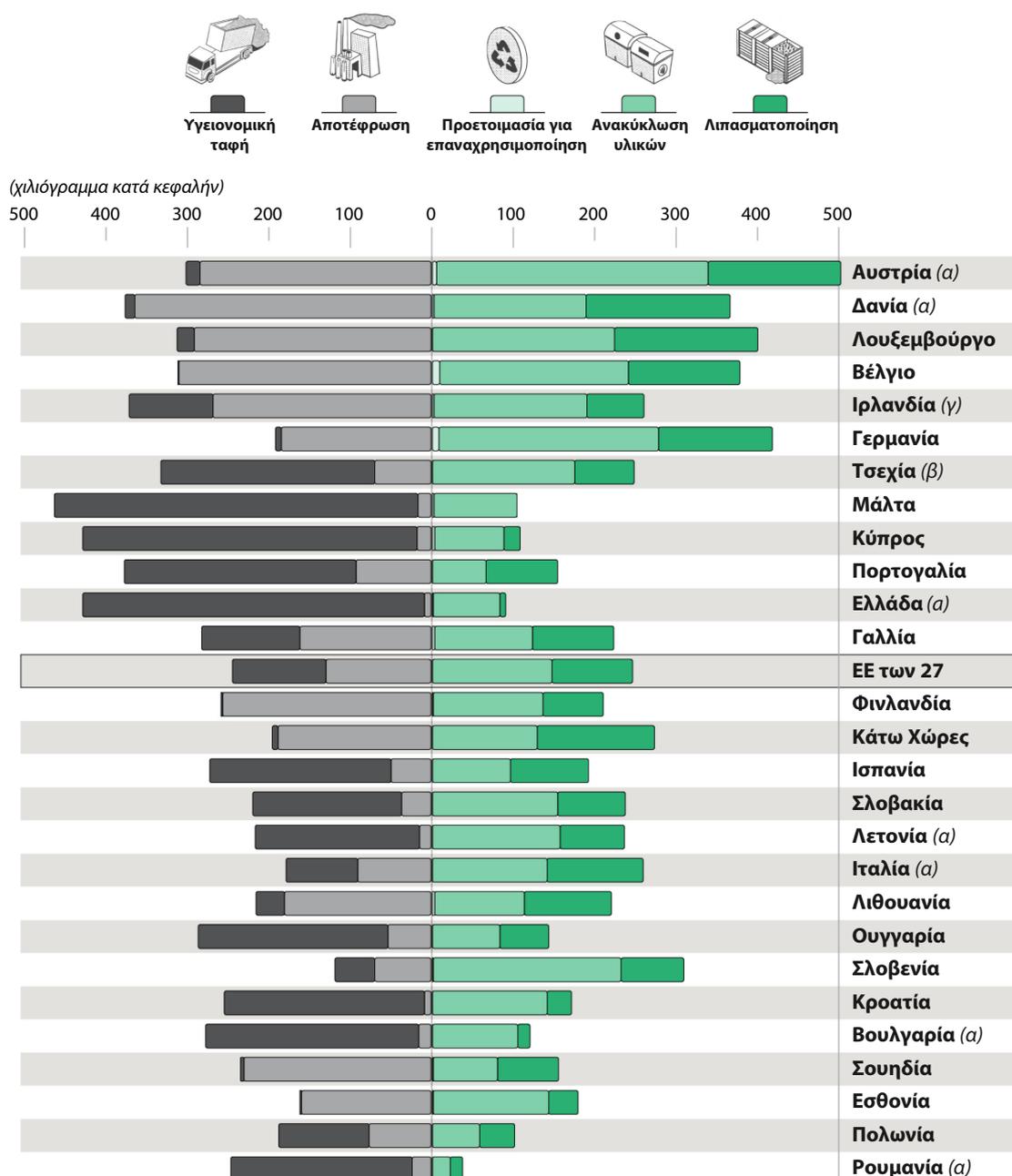
Γράφημα 3 | Ιεράρχηση των αποβλήτων

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της οδηγίας για τα απόβλητα.

05 Στο **γράφημα 4** αποτυπώνεται το μερίδιο των διάφορων μεθόδων επεξεργασίας που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη. Οι διαφορές μεταξύ τους είναι σημαντικές, καθώς ορισμένα χρησιμοποιούν χώρους υγειονομικής ταφής για περισσότερο από το 70 % των αποβλήτων και άλλα αποτεφρώνουν πάνω από το 50 %.

Γράφημα 4 | Κατά κεφαλήν αστικά απόβλητα και μέθοδοι επεξεργασίας (2023, σε χγρ.)

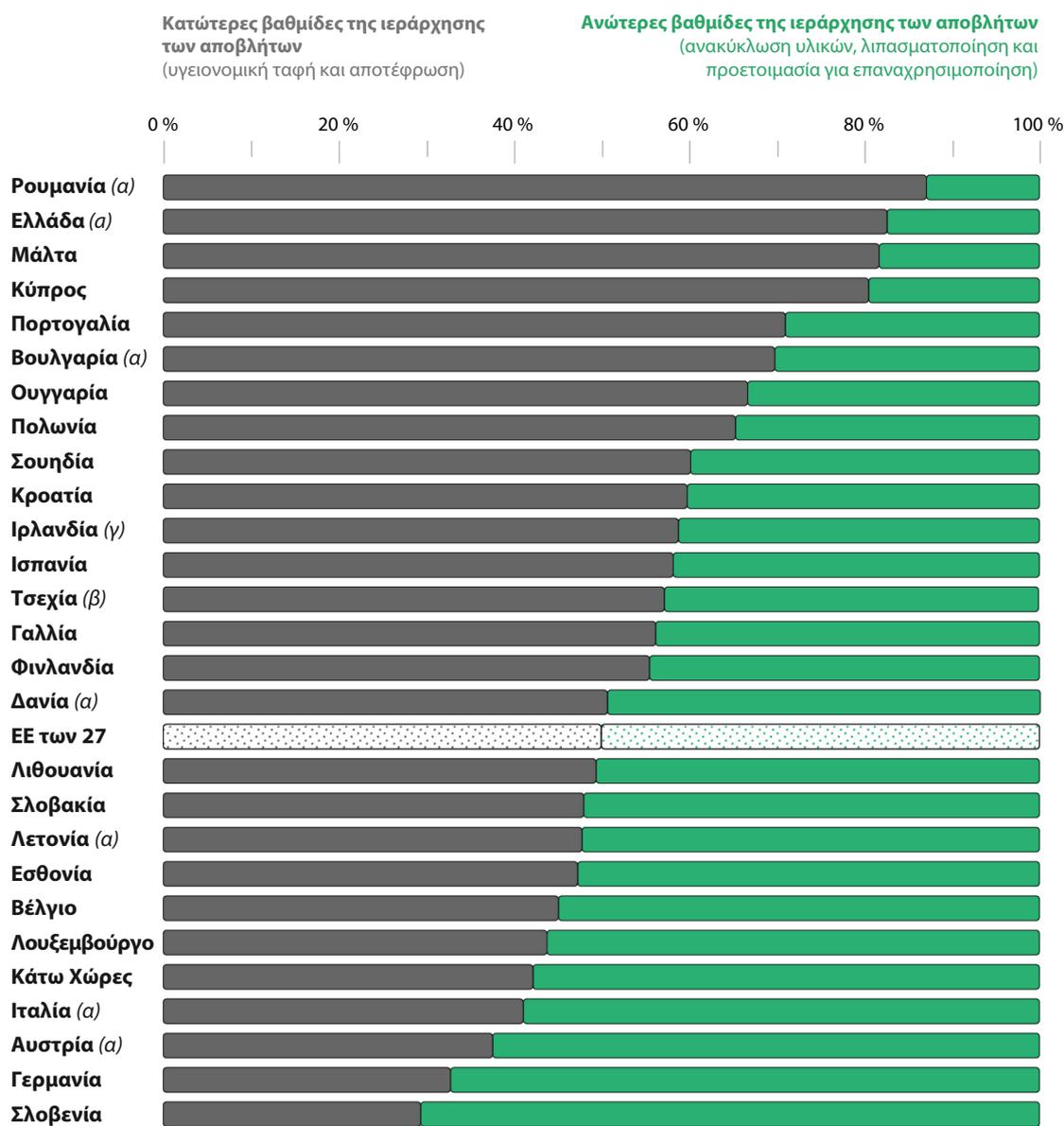

α: στοιχεία του 2022, β: στοιχεία του 2021, γ: στοιχεία του 2020

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του συνόλου δεδομένων [env_wasmun](#) της Eurostat, εξαχθέντος στις 2 Οκτωβρίου 2025.

06 Στο **γράφημα 5** αποτυπώνεται η διαφορά το μερίδιο μεταξύ της κατώτερης και της ανώτερης βαθμίδας της ιεράρχησης των αποβλήτων. Πρωτοπόροι στην ανακύκλωση και τη λιπασματοποίηση (άνω του 60 % των αστικών αποβλήτων) είναι η Σλοβενία, η Γερμανία και η Αυστρία.

Γράφημα 5 | Ποσοστό αποβλήτων στις κατώτερες και τις ανώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης (2023, σε %)

α: στοιχεία του 2022, β: στοιχεία του 2021, γ: στοιχεία του 2020

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του συνόλου δεδομένων [env_wasmun](#) της Eurostat, εξαχθέντος στις 2 Οκτωβρίου 2025.

Κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ

- 07** Το πλαίσιο της ΕΕ για τη διαχείριση των αποβλήτων θεσπίστηκε το 1975 με την [οδηγία περί των στερεών αποβλήτων](#), βάσει των άρθρων 100 και 235 της [Συνθήκης της Ρώμης](#). Οι νομικές πράξεις που εκδόθηκαν έκτοτε ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη να προλαμβάνουν, να ανακυκλώνουν και να επεξεργάζονται τα απόβλητα, με στόχο την ανάκτηση υλικών και ενέργειας, καθώς και να εφαρμόζουν διαδικασίες για την επαναχρησιμοποίησή τους.
- 08** Μέχρι σήμερα, η βασική νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τα αστικά απόβλητα ([γράφημα 6](#)) περιλαμβάνει τρεις οδηγίες, οι οποίες έχουν τροποποιηθεί όλες αρκετές φορές: την οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα («οδηγία για τα απόβλητα»), την οδηγία για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας («οδηγία για τις συσκευασίες») και την οδηγία για την υγειονομική ταφή. Το 2025, η οδηγία για τις συσκευασίες καταργήθηκε με τον κανονισμό για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας («κανονισμός για τις συσκευασίες»), ενώ εγκρίθηκε περαιτέρω τροποποίηση της οδηγίας για τα απόβλητα.

Γράφημα 6 | Νομικές πράξεις

Οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα

Οδηγία 2008/98/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε το 2014, το 2015, το 2017 και το 2025

Θεσπίζει μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας με την πρόληψη ή τη μείωση των επιπτώσεων της παραγωγής και της διαχείρισης αποβλήτων. Εισήγαγε την ιεράρχηση των αποβλήτων. Ορίζει τιμές-στόχο που πρέπει να επιτύχουν τα κράτη μέλη.

Οδηγία για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας

Οδηγία 94/62/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε το 2003, το 2004, το 2005, το 2009, το 2013, το 2015 και το 2018

Θεσπίζει μέτρα που αποσκοπούν πρωτίστως στην πρόληψη της δημιουργίας απορριμμάτων συσκευασίας και, ως περαιτέρω θεμελιώδεις αρχές, στην επαναχρησιμοποίηση των συσκευασιών, στην ανακύκλωση και σε άλλες μορφές ανάκτησης των απορριμμάτων συσκευασίας, με σκοπό τη μείωση της τελικής διάθεσης των απορριμμάτων αυτών, προκειμένου να προωθηθεί η μετάβαση προς μια κυκλική οικονομία. Ορίζει τιμές-στόχο που πρέπει να επιτύχουν τα κράτη μέλη.

Κανονισμός για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας

Κανονισμός (ΕΕ) 2025/40 για την κατάργηση της οδηγίας για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας

Θεσπίζει απαιτήσεις για ολόκληρο τον κύκλο ζωής των συσκευασιών, που αφορούν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την επισήμανση, ώστε να επιτρέπεται η θέση τους σε κυκλοφορία στην αγορά. Θεσπίζει επίσης απαιτήσεις για τη διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού, την πρόληψη δημιουργίας απορριμμάτων συσκευασίας, όπως η μείωση των περιττών συσκευασιών και η επαναχρησιμοποίηση ή επαναπλήρωση των συσκευασιών, καθώς και για τη συλλογή και την επεξεργασία, συμπεριλαμβανομένης της ανακύκλωσης, των απορριμμάτων συσκευασίας. Ορίζει τιμές-στόχο που πρέπει να επιτύχουν τα κράτη μέλη.

Οδηγία για την υγειονομική ταφή

Οδηγία 1999/31/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε το 2018

Αποσκοπεί στη διασφάλιση της σταδιακής μείωσης της χρήσης της υγειονομικής ταφής, ιδίως για τα απόβλητα που είναι κατάλληλα για ανακύκλωση ή άλλου είδους ανάκτηση. Επίσης, μέσω αυστηρών λειτουργικών και τεχνικών απαιτήσεων για τα απόβλητα και την υγειονομική ταφή, προβλέπει μέτρα, διαδικασίες και οδηγίες για την πρόληψη ή τη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, ιδίως της ρύπανσης των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων, του εδάφους και του αέρα, και των επιπτώσεων στο παγκόσμιο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένου του φαινομένου του θερμοκηπίου, καθώς και κάθε επακόλουθου κινδύνου για την ανθρώπινη υγεία από τη διάθεση αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής, καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του χώρου αυτού. Ορίζει τιμές-στόχο που πρέπει να επιτύχουν τα κράτη μέλη.

Πηγή: ΕΕΣ.

Ρόλοι και αρμοδιότητες

09 Οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής και των κρατών μελών αναφέρονται στο [γράφημα 7](#).

Γράφημα 7 | Ρόλοι και αρμοδιότητες

Επιτροπή

Η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος (ΓΔ ENV) είναι αρμόδια για την πολιτική για το περιβάλλον, η οποία περιλαμβάνει και τα απόβλητα. Η ΓΔ REGIO είναι αρμόδια για την πολιτική συνοχής, στο πλαίσιο της οποίας παρέχεται σημαντική χρηματοδότηση στα κράτη μέλη για την υλοποίηση έργων στον τομέα των αποβλήτων. Η ΓΔ ECFIN και η SG RECOVER (ειδική ομάδα υπό τη Γενική Γραμματεία) είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) είναι οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παρέχει διαφωτιστικά στοιχεία σχετικά με την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων των αποβλήτων. Δημοσιεύει εκθέσεις και στοιχεία, για παράδειγμα σχετικά με την πρόοδο των κρατών μελών ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου για τα απόβλητα.

Κράτη μέλη

- Αποφασίζουν σχετικά με την εθνική πολιτική για τα αστικά απόβλητα. Η υλοποίηση της πολιτικής για τη διαχείριση των αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένων της συλλογής, της επεξεργασίας και της διάθεσης των αποβλήτων) ανατίθεται συνήθως σε περιφερειακές ή/και τοπικές αρχές (δηλαδή στους δήμους).
- Καταρτίζουν σχέδια διαχείρισης αποβλήτων και προγράμματα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων.
- Αποφασίζουν σχετικά με το ύψος της δημόσιας στήριξης.
- Εκτελούν ορισμένα ταμεία της ΕΕ (όπως εκείνα της πολιτικής συνοχής).

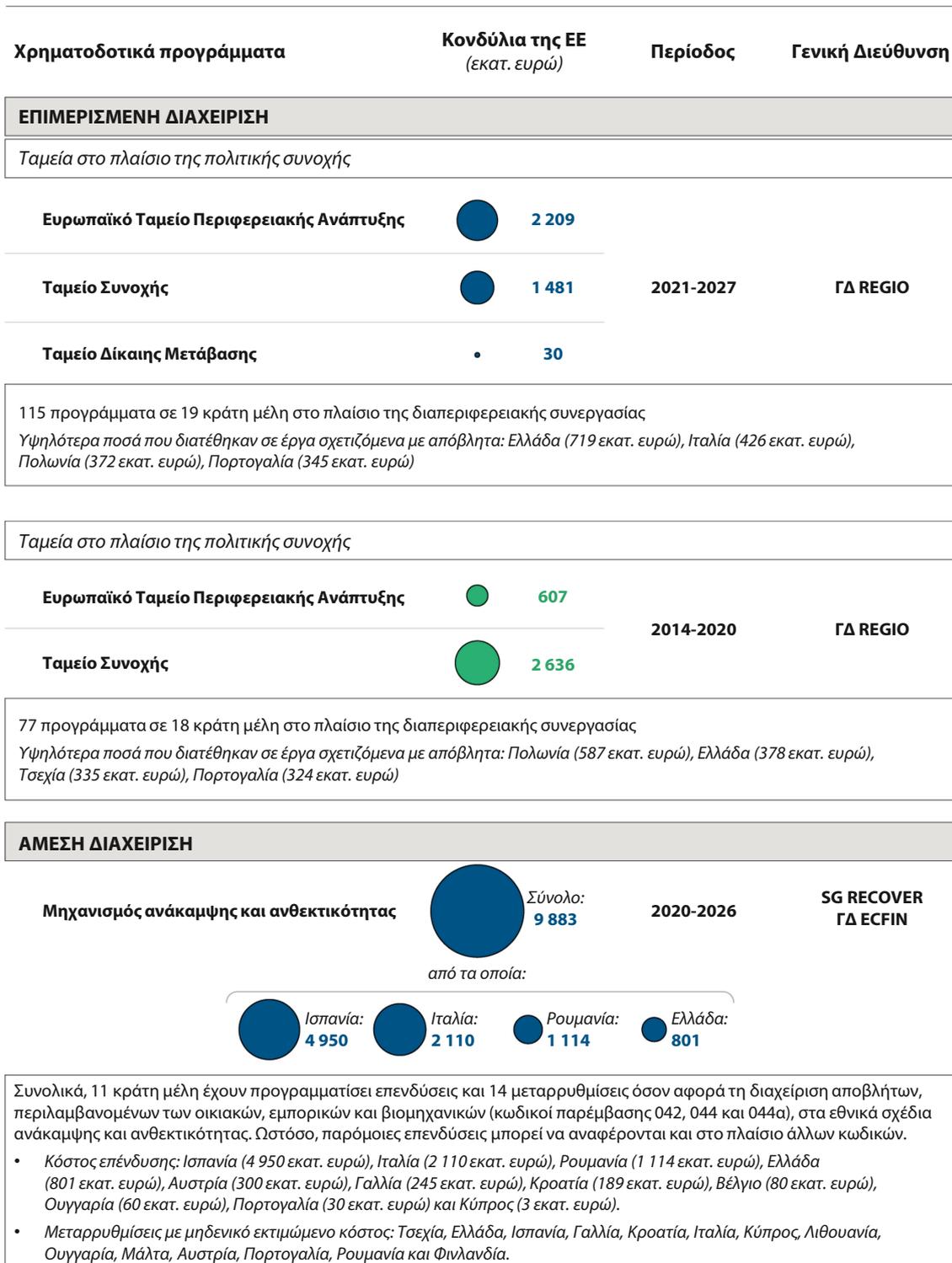
Πηγή: ΕΕΣ.

Κύριες πηγές χρηματοδότησης

10 Οι κύριες πηγές της ενωσιακής χρηματοδότησης για έργα που αφορούν αστικά απόβλητα είναι τα ταμεία της πολιτικής συνοχής και τα κονδύλια του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ([γράφημα 8](#)). Τη διαχείριση της χρηματοδότησης αυτής έχουν διάφορες γενικές διευθύνσεις (ΓΔ) της Επιτροπής και για την άσκησή της υιοθετούνται διάφορα μοντέλα.

Γράφημα 8 | Χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ – επενδύσεις στη διαχείριση αστικών αποβλήτων

● διατεθέντα ● δαπανηθέντα

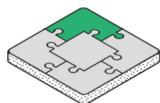
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων για τη συνοχή (επικαιροποίηση της 5ης Απριλίου 2024 για την περίοδο 2014-2020 και της 10ης Απριλίου 2025 για την περίοδο 2021-2027) και των βάσεων δεδομένων της Επιτροπής για τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

- 11** Στην παρούσα έκθεση αξιολογείται η δράση που ανέπτυξαν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους της ΕΕ αναφορικά με τα αστικά απόβλητα. Για τον σκοπό αυτό, αξιολογήσαμε τα εξής:
- κατά πόσον οι νομικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής και η από μέρους της επιβολή της σχετικής νομοθεσίας ήταν οι ενδεδειγμένες για τον επιδιωκόμενο σκοπό·
  - κατά πόσον τα τέσσερα κράτη μέλη του δείγματός μας έχουν σημειώσει ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των τιμών-στόχου και των γενικότερων στόχων της ΕΕ για τα απόβλητα·
  - κατά πόσον τα έργα που συγχρηματοδοτήθηκαν με κονδύλια της ΕΕ υλοποιήθηκαν σωστά από άποψη χρόνου, κόστους και δυναμικότητας.
- 12** Ο έλεγχός μας κάλυψε τα αστικά απόβλητα, όπως αυτά ρυθμίζονται από την οδηγία για τα απόβλητα, την οδηγία για τις συσκευασίες, την οδηγία για την υγειονομική ταφή και τον κανονισμό για τις συσκευασίες. Δεν αναλύσαμε τα ρεύματα αστικών αποβλήτων για τα οποία δεν υπάρχουν τιμές-στόχος (π.χ. ογκώδη απόβλητα) ή τα οποία διέπονται από άλλες νομικές πράξεις (π.χ. ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός και οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους). Επιπλέον, η εμβέλεια του ελέγχου μας δεν κάλυπτε τα ακόλουθα δύο ζητήματα: i) τις εισαγωγές και εξαγωγές αποβλήτων και ii) την αξιοπιστία των στοιχείων της Eurostat σχετικά με τα απόβλητα. Ο έλεγχός μας αναφερόταν στο διάστημα από τον Ιούλιο του 2014 μέχρι και το τέλος του 2024.
- 13** Αναλύσαμε τα τεκμήρια που συλλέξαμε από διάφορες πηγές, όπως τα παραθέτουμε στο [γράφημα 9](#).

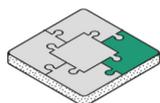
Γράφημα 9 | Πηγές των ελεγκτικών τεκμηρίων

Έγγραφα

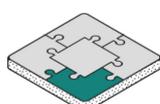
Έγγραφα πολιτικής της ΕΕ για τα απόβλητα, κανονιστικό πλαίσιο, εθνική τεκμηρίωση για τα απόβλητα και εκθέσεις και μελέτες που δημοσιεύθηκαν από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), ερευνητικούς φορείς, ενώσεις και πανεπιστημιακούς.

Δεδομένα

Στοιχεία από διάφορες πηγές, κυρίως από την Επιτροπή, τη Eurostat, τον ΕΟΠ, την πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων για τη συνοχή και τις εθνικές αρχές. Παραδείγματος χάριν, στατιστικές για τα απόβλητα που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη ή στοιχεία σχετικά με έργα.

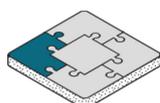
Επισκέψεις ελέγχου σε τέσσερα κράτη μέλη

Για δείγμα τεσσάρων κρατών μελών (Ελλάδα, Πολωνία, Πορτογαλία και Ρουμανία) εξετάσαμε τα εθνικά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων, νομοθετικά έγγραφα και έγγραφα πολιτικής, τη χρηματοδοτική στήριξη, τα σχέδια υλοποίησης κ.λπ.

Επιλέξαμε κατά την κρίση μας κράτη μέλη από τον πληθυσμό εκείνων που κινδύνευαν να μην επιτύχουν τις τιμές-στόχο της ΕΕ για τα αστικά απόβλητα και τα απορρίμματα συσκευασίας. Η επιλογή μας βασίστηκε στη σημαντικότητα και τη γεωγραφική κάλυψη. Οι δαπάνες των συγκεκριμένων τεσσάρων κρατών μελών αντιπροσωπεύουν το 47 % των συνολικών δαπανών για έργα στον τομέα των αποβλήτων στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής την περίοδο 2014-2020.

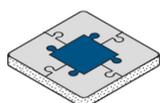
16 έργα

Για δείγμα 16 έργων (στα ίδια τέσσερα κράτη μέλη), εξετάσαμε αιτήσεις έργων, εγκρίσεις επιχορηγήσεων, εκθέσεις ολοκλήρωσης σχετικά με την κατασκευή εγκαταστάσεων, άδειες, δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και κάθε έγγραφο που θεωρήσαμε απαραίτητο προκειμένου να αξιολογήσουμε τον βαθμό εφαρμογής της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» στους δήμους του δείγματος.

Επιλέξαμε κατά την κρίση μας έργα που συγχρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής την περίοδο 2014-2020 στα τέσσερα κράτη μέλη. Επιλέξαμε έργα από τον πληθυσμό των έργων για τα οποία είχαμε λάβει πληροφορίες που επιβεβαίωναν ότι βρίσκονταν σε λειτουργία. Συμπεριλάβαμε μόνο έργα που είχαν λάβει ενωσιακή χρηματοδότηση άνω του 1 εκατ. ευρώ.

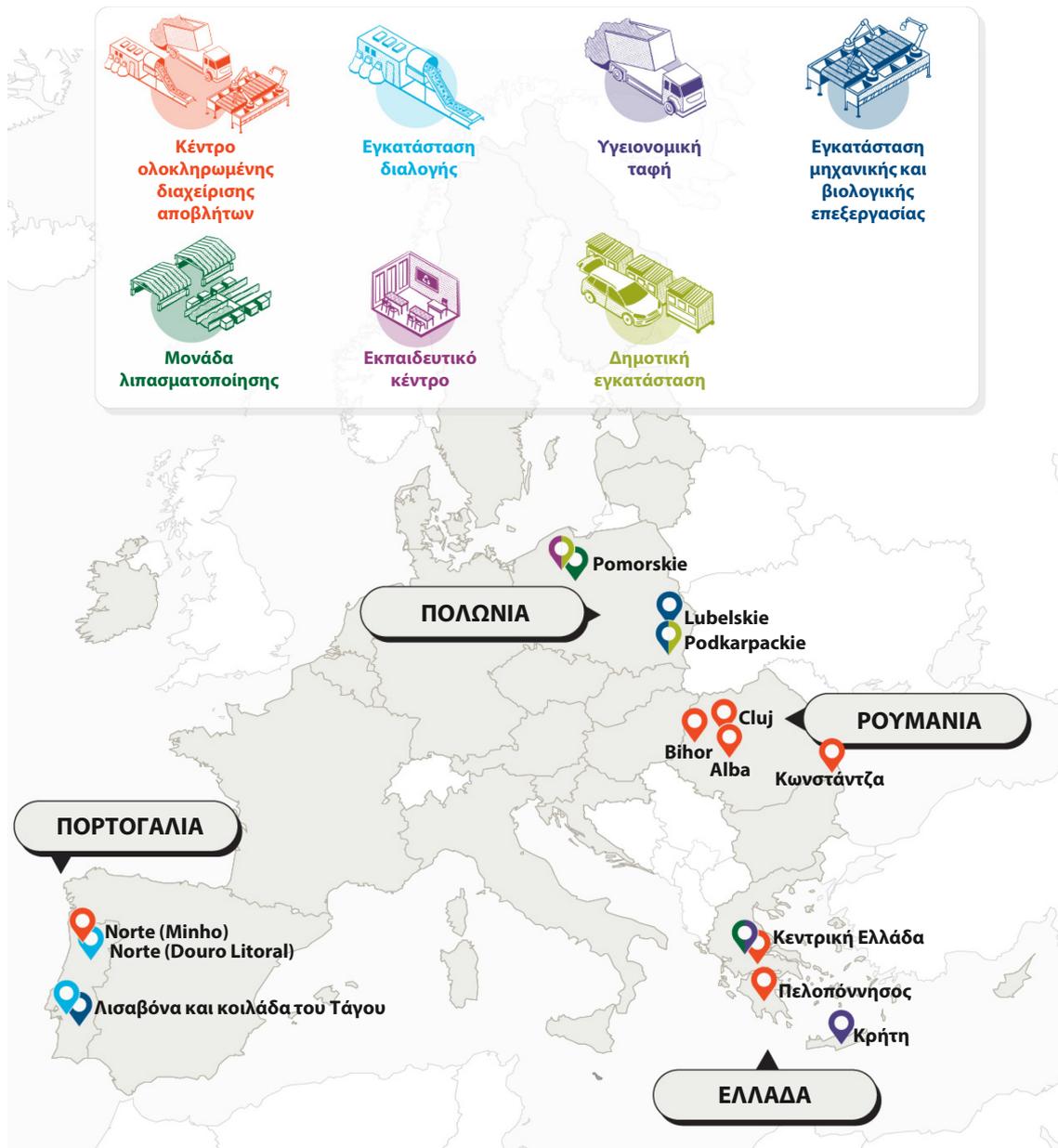
Συνεντεύξεις

Συνεντεύξεις με υπαλλήλους των γενικών διευθύνσεων της Επιτροπής και του ΕΟΠ, καθώς και με εκπροσώπους υπουργείων, εθνικών οργανισμών διαχείρισης αποβλήτων, δικαιούχων χρηματοδότησης της ΕΕ και περιφερειακών και τοπικών αρχών. Ενημερωτικές συναντήσεις με τις αρχές δύο κρατών μελών (Βέλγιο και Ιταλία). Συνεντεύξεις με ενώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των αποβλήτων σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο.

14 Στο **γράφημα 10** παρουσιάζεται η θέση των έργων που εξετάστηκαν και το είδος της επένδυσης.

Γράφημα 10 | Θέση και είδος των έργων που εξετάστηκαν

Σημ.: Στα κέντρα ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων περιλαμβάνονται οι χώροι υγειονομικής ταφής, οι μονάδες διαλογής, οι εγκαταστάσεις μηχανικής και βιολογικής επεξεργασίας και οι εγκαταστάσεις λιπασματοποίησης.

Πηγή: ΕΕΣ.

- 15** Η παρούσα έκθεση αποτελεί μέρος μιας σειράς δημοσιεύσεών μας που αφορούν διάφορα ζητήματα σχετιζόμενα με τα απόβλητα και την κυκλικότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται η [ειδική έκθεση 16/2024](#) σχετικά με τα νέα έσοδα της ΕΕ από τα μη ανακυκλωμένα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών, η [ειδική έκθεση 17/2023](#) σχετικά με την κυκλική οικονομία, η [επισκόπηση 2/2023](#) σχετικά με τα επικίνδυνα απόβλητα και η [επισκόπηση 4/2020](#) σχετικά με τα πλαστικά απόβλητα.
- 16** Σκοπός του συγκεκριμένου ελέγχου ήταν να παρουσιάσουμε διαφωτιστικά στοιχεία που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν κατά την επικείμενη επανεξέταση ορισμένων τιμών-στόχου από την Επιτροπή. Σύμφωνα με τις συναφείς οδηγίες (οδηγία για τα απόβλητα, οδηγία για τις συσκευασίες και οδηγία για την υγειονομική ταφή) και τον κανονισμό για τις συσκευασίες, οι επανεξετάσεις αυτές προβλέπονταν ή προβλέπονται για το 2024, το 2028 και το 2032, ανάλογα με την τιμή-στόχο. Κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας έκθεσης, δεν είχαν ολοκληρωθεί ακόμη οι σχετικές εργασίες της Επιτροπής που έπρεπε να πραγματοποιηθούν το 2024 (τιμή-στόχος για την υγειονομική ταφή).

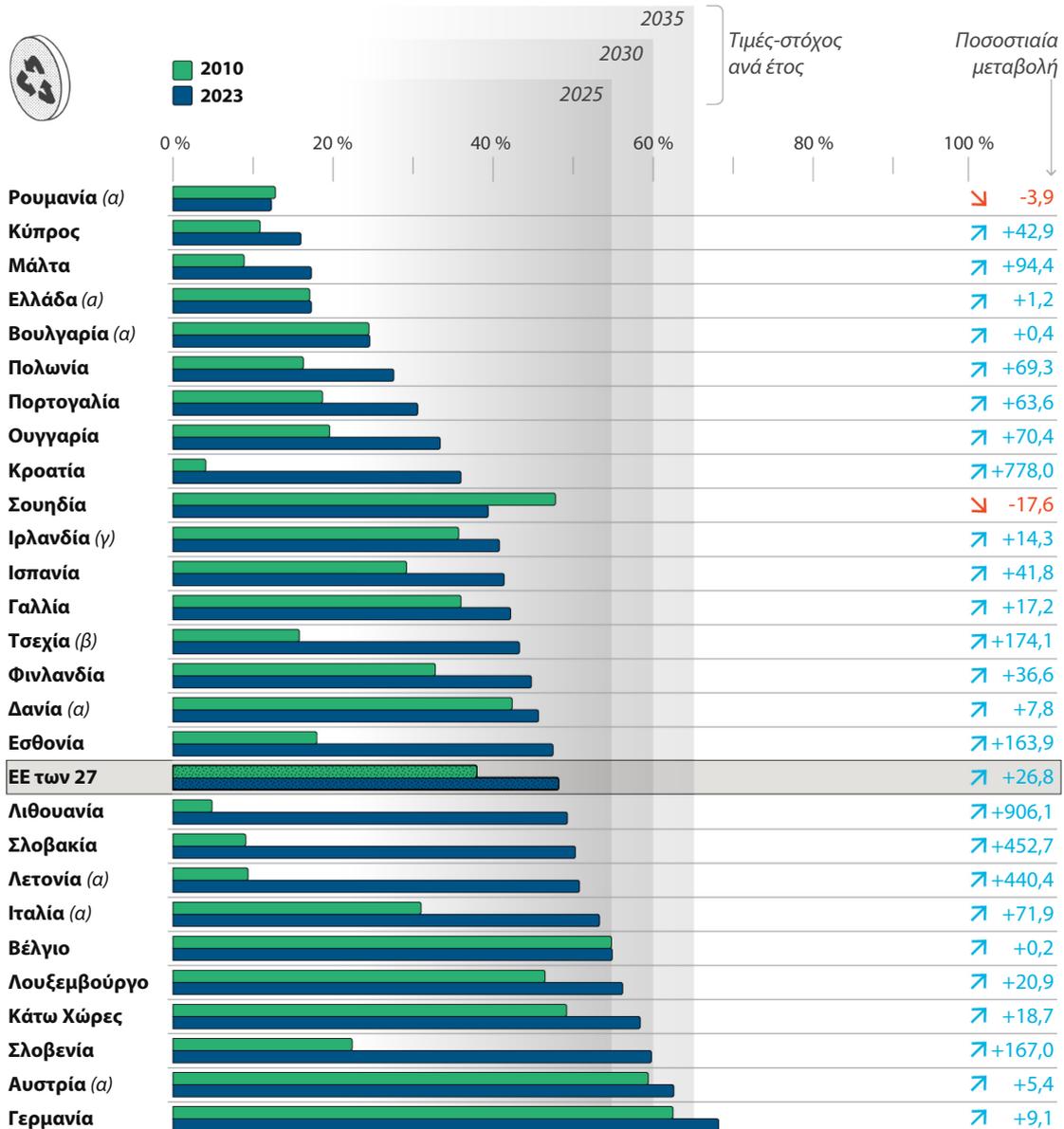
Παράρτημα II – Πρόοδος των κρατών μελών ως προς την επίτευξη των τριών βασικών τιμών-στόχου για τα αστικά απόβλητα

01 Χρησιμοποιώντας τις βάσεις δεδομένων της Eurostat, αναλύσαμε την πρόοδο των κρατών μελών όσον αφορά τις τρεις βασικές τιμές-στόχο για τα αστικά απόβλητα:

- «αστικά απόβλητα που προετοιμάστηκαν για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση», από το 2010 έως το 2023 (*γράφημα 1*).
- «απορρίμματα συσκευασίας που προετοιμάστηκαν για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση», από το 2010 έως το 2022 (*γράφημα 2*)· και
- «υγειονομική ταφή ως ποσοστό % του συνόλου των παραγόμενων αστικών αποβλήτων», από το 2010 έως το 2023 (*γράφημα 3*).

Χρησιμοποιήσαμε τα στοιχεία που τα κράτη μέλη υποβάλλουν προαιρετικά στη Eurostat, καθώς έτσι μπορεί να διαπιστωθεί η πρόοδος διαχρονικά. Τα στοιχεία αυτά μπορεί να διαφέρουν από εκείνα που αναφέρουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις εκτελεστικές αποφάσεις της Επιτροπής που αφορούν την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων και τα απόβλητα που αποτίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής και τα οποία χρησιμοποιεί η Επιτροπή για την αξιολόγηση της επίτευξης των συναφών τιμών-στόχου (*παράρτημα III*).

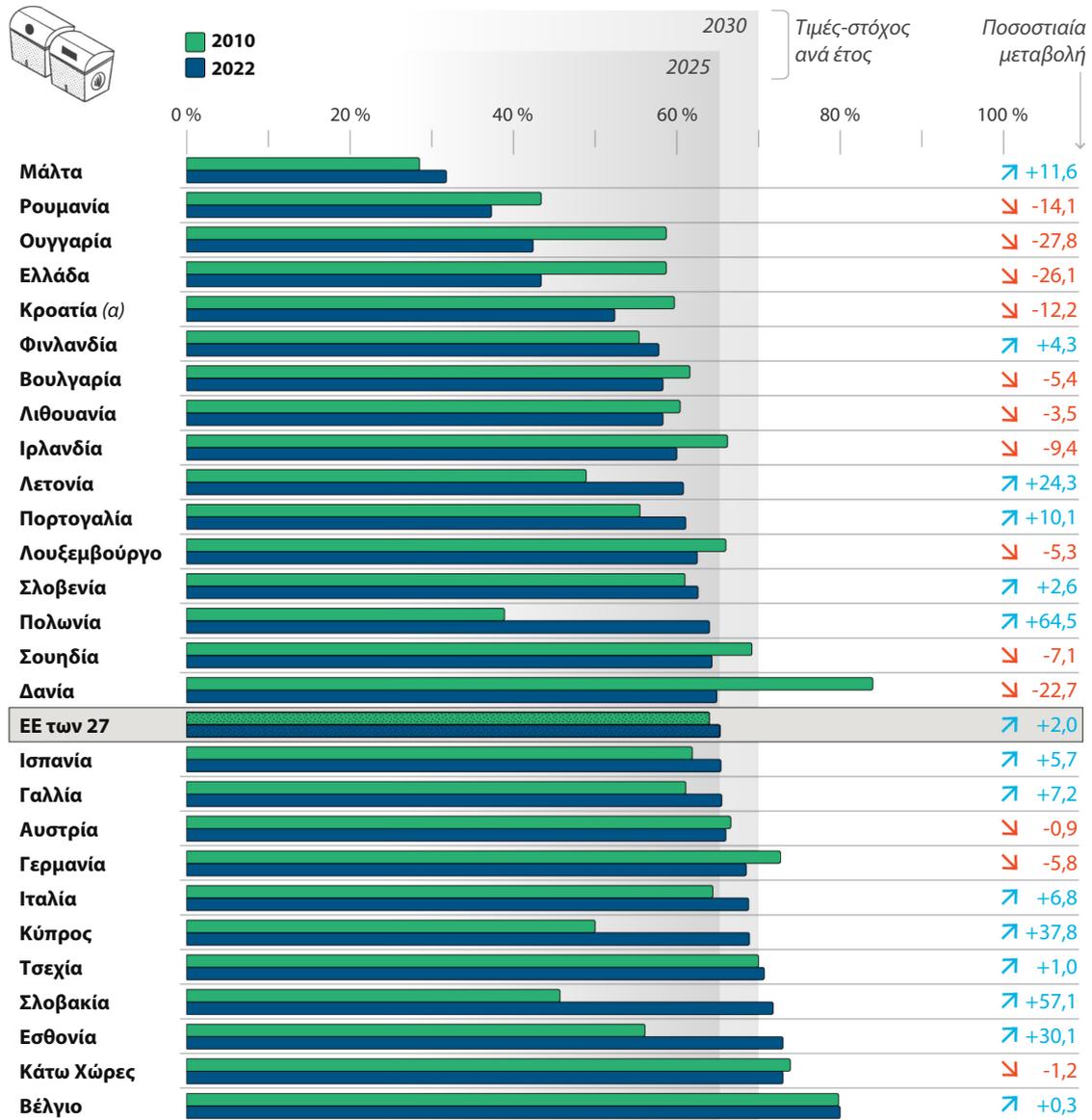
Γράφημα 1 | Πρόοδος των κρατών μελών ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου «αστικά απόβλητα που προετοιμάστηκαν για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση», από το 2010 έως το 2023

α: στοιχεία του 2022, β: στοιχεία του 2021, γ: στοιχεία του 2020, δ: στοιχεία του 2011

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του συνόλου δεδομένων [sdg_11_60](#) της Eurostat, εξαχθέντος στις 2 Οκτωβρίου 2025.

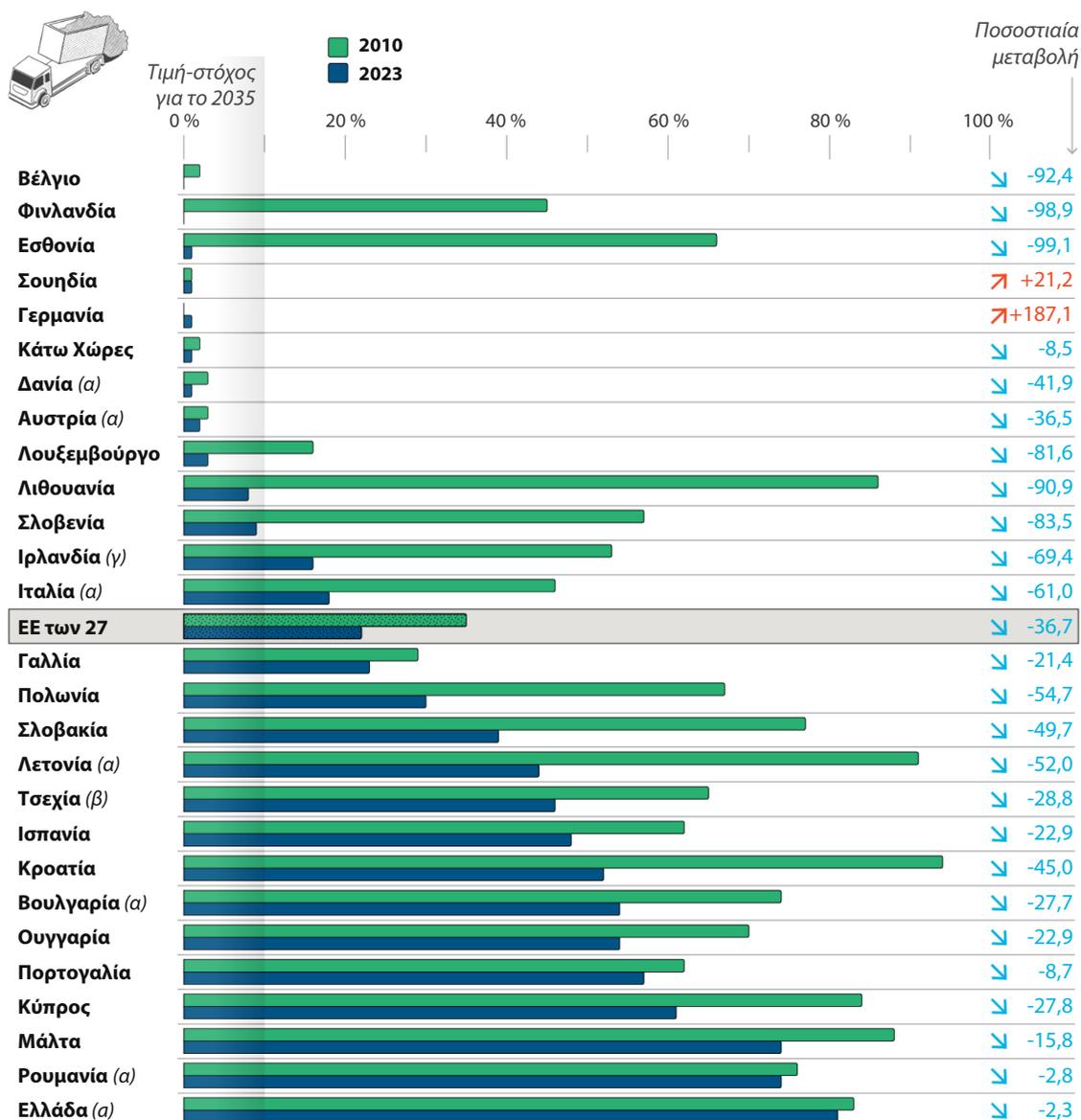
Γράφημα 2 | Πρόοδος των κρατών μελών ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου «ανακύκλωση απορριμμάτων συσκευασίας», από το 2010 έως το 2022

α: στοιχεία του 2012

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του συνόλου δεδομένων [env_waspac](#) της Eurostat, εξαχθέντος στις 2 Οκτωβρίου 2025.

Γράφημα 3 | Πρόοδος των κρατών μελών προς την επίτευξη της τιμής-στόχου «υγειονομική ταφή ως ποσοστό % του συνόλου των παραγόμενων αστικών αποβλήτων», από το 2010 έως το 2023

α: στοιχεία του 2022, β: στοιχεία του 2021, γ: στοιχεία του 2020, δ: στοιχεία του 2011

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του συνόλου δεδομένων [env_wasmun](#) της Eurostat, εξαχθέντος στις 2 Οκτωβρίου 2025.

Παράρτημα III – Συγκρισιμότητα των στοιχείων που αφορούν τα απόβλητα

01 Τα κράτη μέλη παρουσιάζουν στοιχεία με βάση τα διάφορα νομοθετικά κείμενα της ΕΕ. Όσον αφορά τα στοιχεία που αναφέρονται στην παρούσα έκθεση, τα κείμενα αυτά είναι η [οδηγία για τα απόβλητα](#), η [οδηγία για τις συσκευασίες](#), η [οδηγία για την υγειονομική ταφή](#) και οι σχετικές εκτελεστικές αποφάσεις της Επιτροπής¹, καθώς και ο [κανονισμός για τις στατιστικές των αποβλήτων](#). Επιπλέον, από τη δεκαετία του 1980, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στοιχεία προαιρετικά, βάσει κοινού ερωτηματολογίου που εκπονήθηκε από τη Eurostat και τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Προκύπτουν έτσι διάφορα σύνολα δεδομένων για δείκτες όπως τα παραγόμενα αστικά απόβλητα, τα αστικά απόβλητα που διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής και τα αστικά απόβλητα που ανακυκλώνονται. Η υποβολή στοιχείων βάσει της οδηγίας για τα απόβλητα, της οδηγίας για τις συσκευασίες και της οδηγίας για την υγειονομική ταφή γίνεται 18 μήνες μετά το έτος αναφοράς, ενώ η προαιρετική αναφορά γίνεται σε ετήσια βάση.

02 Ο πρώτος παράγοντας που επηρέασε τη συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων που παρουσιάστηκαν για το 2020 όσον αφορά τον στόχο «αστικά απόβλητα που προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση» σε όλα τα κράτη μέλη ήταν η ευελιξία που τους δόθηκε για την επιλογή της **μεθόδου υπολογισμού**. Τα κράτη μέλη είχαν την ευχέρεια να επιλέξουν μεταξύ τεσσάρων μεθόδων υπολογισμού²:

- Μέθοδος 1: Ποσοστό ανακύκλωσης οικιακών αποβλήτων για τις κατηγορίες χαρτί, μέταλλα, πλαστικά και γυαλί (σε %). Αριθμητής: ανακυκλούμενη ποσότητα οικιακών αποβλήτων στις κατηγορίες χαρτί, μέταλλα, πλαστικά και γυαλί· παρονομαστής: συνολική παραγόμενη ποσότητα για τις ίδιες κατηγορίες οικιακών απορριμμάτων.

---

¹ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/1004 της Επιτροπής για το ποσοστό ανακύκλωσης αστικών αποβλήτων, εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/665 της Επιτροπής σχετικά με την τιμή-στόχο για τις συσκευασίες και απορρίμματα συσκευασίας και εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/1885 της Επιτροπής σχετικά με την τιμή-στόχο για την υγειονομική ταφή.

² Απόφαση 2011/753/ΕΕ, παράρτημα Ι.

- Μέθοδος 2: Ποσοστό ανακύκλωσης οικιακών και συναφών αποβλήτων (σε %).
Αριθμητής: ανακυκλούμενη ποσότητα οικιακών αποβλήτων στις κατηγορίες χαρτί, μέταλλα, πλαστικά, γυαλί και άλλα επιμέρους ρεύματα αποβλήτων από νοικοκυριά ή συναφή τέτοια ρεύματα·
παρανομαστής: συνολική παραγόμενη ποσότητα για τις ίδιες κατηγορίες οικιακών ή συναφών αποβλήτων.
- Μέθοδος 3: Ποσοστό ανακύκλωσης οικιακών αποβλήτων (σε %).
Αριθμητής: ανακυκλούμενη ποσότητα οικιακών αποβλήτων·
παρανομαστής: συνολικές ποσότητες οικιακών αποβλήτων, εξαιρουμένων ορισμένων κατηγοριών.
- Μέθοδος 4: Ποσοστό ανακύκλωσης αστικών αποβλήτων (σε %).
Αριθμητής: ποσότητα ανακυκλούμενων αστικών αποβλήτων·
παρανομαστής: ποσότητα παραγόμενων αστικών αποβλήτων.

03 Ένας δεύτερος παράγοντας που επηρέασε αρνητικά τη συγκρισιμότητα των ποσοστών ανακύκλωσης ήταν η έλλειψη ακρίβειας στον **ορισμό των αστικών αποβλήτων**.

Τα αστικά απόβλητα ορίστηκαν σε απόφαση της Επιτροπής του 2011³ ως τα οικιακά απόβλητα συν τα συναφή απόβλητα. Ερμηνευτικά ζητήματα ανέκυψαν από τον όρο «συναφή απόβλητα», τα οποία έπρεπε να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό της επίτευξης της τιμής-στόχου. Αυτά τα προβλήματα ερμηνείας αναγνωρίστηκαν στην εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής⁴ που συνόδευε τις προτάσεις της του 2014 για την τροποποίηση της οδηγίας για τα απόβλητα, της οδηγίας για τις συσκευασίες και της οδηγίας για την υγειονομική ταφή. Το 2019, οι όροι αυτοί αποσαφηνίστηκαν από την ίδια⁵.

---

³ Απόφαση 2011/753/ΕΕ.

⁴ SWD(2014) 207, ενότητα 2.5.2.

⁵ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/1004.

- 04** Ο αντίκτυπος των διαφορετικών ερμηνειών των αστικών αποβλήτων από τα κράτη μέλη είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθεί, μπορεί όμως να είναι σημαντικός, όπως καταδεικνύεται από το παράδειγμα του Βελγίου. Όπως επισήμανε ο ΕΟΠ⁶, μέχρι το 2019 τα στοιχεία που ανέφερε το Βέλγιο βασίζονταν αποκλειστικά στα οικιακά απόβλητα. Από το 2020 και μετά, περιλαμβάνονται επίσης τα συναφή απόβλητα από επιχειρήσεις. Αυτό οδήγησε σε αιφνίδια αύξηση κατά 76 % του δείκτη για τα «παραγόμενα αστικά απόβλητα»⁷.
- 05** Ένας τρίτος παράγοντας που επηρεάζει τη συγκρισιμότητα των στοιχείων που υποβάλλονται για τη μέτρηση της συμμόρφωσης με τις τιμές-στόχο ως προς την ανακύκλωση για το 2025 είναι το «σημείο υπολογισμού». Σύμφωνα με τις οδηγίες του 2018, τα απόβλητα λογίζονται ως ανακυκλούμενα όταν εισέρχονται στη διαδικασία ανακύκλωσης και όχι κατά την έξοδο από τη διαδικασία διαλογής, όπως ίσχυε προηγουμένως. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να επικαλεστούν μια εξαίρεση και να εξακολουθήσουν να βασίζονται τα αναφερόμενα στοιχεία στο βάρος των ποσοτήτων αποβλήτων στην έξοδο από τη διαδικασία διαλογής, υπό την προϋπόθεση ότι τα απόβλητα αυτά υποβάλλονται στη συνέχεια σε ανακύκλωση και ότι αφαιρείται το βάρος των υλικών ή των ουσιών που απομακρύνονται με διεργασίες που προηγούνται της ανακύκλωσης.

---

⁶ Waste management country profile with a focus on municipal and packaging waste – Belgium, ΕΟΠ, Μάρτιος 2025.

⁷ Eurostat, σύνολο δεδομένων [env_wasmun](#) εξαχθέν στις 2.4.2025.

- 06** Στο πλαίσιο της αφαίρεσης αυτής, για τον υπολογισμό του βάρους των υλικών ή των ουσιών που απομακρύνονται μετά τη διαλογή αλλά πριν από την ανακύκλωση, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν μέσα ποσοστά απωλειών. Τα μέσα ποσοστά απωλειών μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνον όταν δεν είναι δυνατόν να εξαχθούν με άλλο τρόπο αξιόπιστα στοιχεία, πρέπει δε να υπολογίζονται σύμφωνα με τους κανόνες που θεσπίζει η Επιτροπή σε κατ' εξουσιοδότηση πράξη. Η οδηγία του 2018 επέβαλλε στην Επιτροπή να εκδώσει, μέχρι τις 31 Μαρτίου 2019, κατ' εξουσιοδότηση πράξη σχετικά με τα μέσα ποσοστά απωλειών. Ωστόσο, μέχρι στιγμής δεν υπάρχει τέτοια πράξη. Στην [ειδική έκθεσή μας](#) του 2024 σχετικά με τα νέα έσοδα της ΕΕ που βασίζονται στα μη ανακυκλωμένα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών, διαπιστώναμε ότι η πρακτική της μέτρησης της ποσότητας των αποβλήτων που εξέρχονται από τη διαδικασία διαλογής (όπως συμβαίνει στα περισσότερα κράτη μέλη), σε συνδυασμό με την απουσία σαφών ενωσιακών κανόνων σχετικά με τα μέσα ποσοστά απωλειών, μειώνει τη συγκρισιμότητα και την αξιοπιστία των εκτιμήσεων των κρατών μελών όσον αφορά τις ανακυκλούμενες ποσότητες.
- 07** Η χρήση του νέου «σημείου υπολογισμού» μειώνει το ποσοστό ανακύκλωσης. Στην εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την πρότασή της για τον κανονισμό για τις συσκευασίες η Επιτροπή εκτιμά ότι η εφαρμογή της νέας μεθοδολογίας θα οδηγήσει σε μείωση των αναφερόμενων ποσοστών ανακύκλωσης κατά 5-20 %.

Παράρτημα IV – Νομική βάση της ΕΕ: μέτρα που αφορούν την παραγωγή και τη χωριστή συλλογή αποβλήτων

- 01** Πολλές είναι οι νομικές πράξεις που εισήγαγαν μέτρα για την πρόληψη των αποβλήτων, τον περιορισμό της παραγωγής τους ή τη μείωση των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον. Οι πράξεις αυτές παρατίθενται στον [πίνακα 1](#).

Πίνακας 1 | Μέτρα που περιλαμβάνονται στη νομική βάση της ΕΕ για την πρόληψη ή τον περιορισμό της παραγωγής αποβλήτων

Νομική βάση	Μέτρα
Περιορισμοί στη χρήση λεπτών σακουλών Οδηγία (ΕΕ) 2015/720	<ul style="list-style-type: none"> — Από τον Δεκέμβριο του 2018, οι λεπτές σακούλες δεν πρέπει να διατίθενται δωρεάν· ή/και — Από τον Δεκέμβριο του 2019, δεν πρέπει να καταναλώνονται περισσότερες από 90 σακούλες κατά κεφαλήν και, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2025, περισσότερες από 40 σακούλες κατά κεφαλήν.
Μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον Οδηγία (ΕΕ) 2019/904	<ul style="list-style-type: none"> — Μέχρι το 2021 πρέπει να απαγορευτούν i) τα εξής πλαστικά αντικείμενα: πλαστικές μπατονέτες, μαχαιροπίρουνα, πιάτα, καλαμάκια, αναδευτήρες ποτών, καλαμάκια στήριξης μπαλονιών, ii) προϊόντα από οξοδιασπώμενη πλαστική ύλη και iii) περιέκτες τροφίμων και ποτών από διογκωμένο πολυστυρένιο. — Από 1ης Ιουλίου 2024: οι περιέκτες ποτών μέχρι τρία λίτρα πρέπει να φέρουν μη αποσπώμενα καπάκια. — Μέχρι το 2026, πρέπει να μειωθεί η κατανάλωση κυπέλλων και περιεκτών τροφίμων, ώστε να υπάρξει μετρήσιμη ποσοτική μείωση σε σύγκριση με το 2022.

Νομική βάση	Μέτρα
<p>Συσκευασίες και απορρίμματα συσκευασίας Κανονισμός (ΕΕ) 2025/40</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Καθιέρωση τιμών-στόχου για τη μείωση των κατά κεφαλήν απορριμμάτων συσκευασίας κατά 5 % μέχρι το 2030, κατά 10 % μέχρι το 2035 και κατά 15 % μέχρι το 2040. — Από τον Ιανουάριο του 2030, απαγορεύεται η χρήση ορισμένων μορφών πλαστικών συσκευασιών μίας χρήσης, όπως αυτές που χρησιμοποιούνται επί του παρόντος για νωπά φρούτα και λαχανικά, μικροσκοπικές συσκευασίες μίας χρήσης για είδη υγιεινής ξενοδοχείων και ατομικές μερίδες αρτυμάτων (π.χ. σάλτσες, γάλα, ζάχαρη). <p>Απαιτήσεις για το ανακυκλωμένο περιεχόμενο των συσκευασιών, που ισχύουν από το 2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 30 % για ευαίσθητες στην επαφή συσκευασίες που κατασκευάζονται από τερεφθαλικό πολυαιθυλένιο (PET), με εξαίρεση τις πλαστικές φιάλες ποτών μίας χρήσης· — 10 % για ευαίσθητες στην επαφή συσκευασίες που κατασκευάζονται από πλαστικά υλικά εκτός από PET, με εξαίρεση τις πλαστικές φιάλες ποτών μίας χρήσης· — 30 % για πλαστικές φιάλες ποτών μίας χρήσης· — 35 % για τις λοιπές πλαστικές συσκευασίες. <p>Μέχρι το 2030: τουλάχιστον το 10 % των ποτών και των τροφίμων σε πακέτο πρέπει να πωλούνται σε επαναχρησιμοποιήσιμες συσκευασίες.</p> <p>Επίσης, μέχρι το 2030, όλες οι συσκευασίες θα πρέπει να είναι ανακυκλώσιμες.</p>

02 Πολλές είναι οι νομικές πράξεις που εισήγαγαν μέτρα για την προώθηση της χωριστής συλλογής αποβλήτων. Οι πράξεις αυτές παρατίθενται στον [πίνακα 2](#).

Πίνακας 2 | Μέτρα που περιλαμβάνονται στη νομική βάση της ΕΕ για τη χωριστή συλλογή

Νομική βάση	Μέτρα
<p>Μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον Οδηγία (ΕΕ) 2019/904</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Μέχρι το 2025: το 77 % των πλαστικών φιαλών πρέπει να συλλέγεται χωριστά. — Μέχρι το 2029: το 90 % των πλαστικών φιαλών πρέπει να συλλέγεται χωριστά.
<p>Συσκευασίες και απορρίμματα συσκευασίας Κανονισμός (ΕΕ) 2025/40</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Μέχρι το 2029: το 90 % των πλαστικών και μεταλλικών περιεκτών ποτών μίας χρήσης πρέπει να συλλέγεται χωριστά (τα συστήματα επιστροφής εγγύησης καθίστανται υποχρεωτικά).

Παράρτημα V – Ανακτώμενα ανακυκλώσιμα στοιχεία και τιμές πώλησής τους

- 01** Στόχος των μονάδων διαχείρισης αποβλήτων είναι η διαλογή και η επεξεργασία των αποβλήτων με σκοπό τη μείωση της ποσότητας που καταλήγει σε χώρους υγειονομικής ταφής, τη διοχέτευση στην οικονομία υλικών με οικονομική αξία (κυκλικότητα) και τη μείωση του κόστους διάθεσης των αποβλήτων μέσω της πώλησης των ανακυκλώσιμων υλικών.
- 02** Οι εκροές ανακυκλώσιμων υλικών ποικίλλουν ανάλογα με το είδος των αποβλήτων.
- Για τις μονάδες μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας που επεξεργάζονται σύμμεικτα απόβλητα, οι εκροές είναι γενικά χαμηλές, συγκεκριμένα κάτω του 6 % στο δείγμα μας (για τα έργα για τα οποία λάβαμε σχετικές πληροφορίες). Οι εκροές αναμένεται να αυξηθούν, καθώς, μέχρι το τέλος του 2023, μια σημαντική κατηγορία των αστικών αποβλήτων, τα βιολογικά απόβλητα, πρέπει να διαχωρίζεται και να ανακυκλώνεται στην πηγή ή να συλλέγεται χωριστά.
  - Οι μονάδες διαλογής των χωριστά συλλεγόμενων αποβλήτων έχουν υψηλότερες εκροές, οι οποίες στο δείγμα μας κυμαίνονταν μεταξύ 20 % και 75 % (για τα έργα για τα οποία λάβαμε σχετικές πληροφορίες). Όσο καλύτερη είναι η ποιότητα των συλλεγόμενων αποβλήτων τόσο υψηλότερες εκροές. Παραδείγματος χάριν, τα απόβλητα μπορεί να μολυνθούν, εάν τα νοικοκυριά δεν τηρούν τους κανόνες, όπως συμβαίνει όταν σύμμεικτα απόβλητα απορρίπτονται σε κάδους για χαρτί.

03 Οι τιμές που εξασφάλιζαν οι επιχειρήσεις από την πώληση ανακυκλώσιμων υλικών ποικίλλουν ανάλογα με το υλικό.

- Για ορισμένα υλικά, όπως το αλουμίνιο και το τερεφθαλικό πολυαιθυλένιο (PET), οι φορείς εκμετάλλευσης των μονάδων εξασφάλιζαν υψηλές τιμές από τους φορείς ανακύκλωσης (π.χ. άνω των 1 000 ευρώ ανά τόνο για το αλουμίνιο).
- Ωστόσο, οι τιμές για άλλα υλικά, όπως το γυαλί και ορισμένες φορές το χαρτί, ήταν χαμηλές ή και σχεδόν μηδενικές, συχνά δε κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (βλέπε στοιχεία της Eurostat¹ για τις τιμές). Η Eurostat επισημαίνει το γεγονός ότι το γυαλί είναι ένα βαρύ υλικό περιορισμένης αξίας, με συνέπεια το κόστος μεταφοράς του να αντιπροσωπεύει μεγάλο μερίδιο του συνολικού κόστους στο πλαίσιο της εμπορίας αποβλήτων γυαλιού.
- Επιπλέον, οι φορείς επισήμαναν δυσχέρειες στην πώληση πλαστικού φύλλου. Μερικές φορές, οι φορείς ανακύκλωσης ζητούσαν να πληρωθούν για την απομάκρυνση των υλικών αυτών ή οι φορείς εκμετάλλευσης πλήρωναν εργοστάσια τσιμέντου για να το χρησιμοποιήσουν ως καύσιμο.

---

¹ Eurostat, Ανακύκλωση – δείκτης τιμών δευτερογενών υλικών.

Παράρτημα VI – Χρηματοδότηση στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής

01 Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στοιχεία σχετικά με τη χρήση της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής χρησιμοποιώντας προκαθορισμένους κωδικούς παρέμβασης. Για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων, οι ισχύοντες κωδικοί αφορούσαν τις κατώτερες και τις ανώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης των αποβλήτων:

- κατώτερες βαθμίδες: για την περίοδο 2014-2020, ο κωδικός περιλαμβάνει την υγειονομική ταφή, την αποτέφρωση και τη μηχανική βιολογική επεξεργασία (κωδικός 018), ενώ, για την περίοδο 2021-2027, οι κωδικοί αφορούσαν την επεξεργασία των υπολειμματικών αποβλήτων και, κατ' εξαίρεση, την υγειονομική ταφή (κωδικοί 068 και 183).
- ανώτερες βαθμίδες: για την περίοδο 2014-2020, ο κωδικός περιλαμβάνει μέτρα ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης (κωδικός 017), ενώ, για την περίοδο 2021-2027, ο αντίστοιχος κωδικός περιλαμβάνει μέτρα πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής, επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης (κωδικός 067).

02 Η κατανομή της χρηματοδότησης από τη συνοχή στις ανώτερες και στις κατώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης των αποβλήτων για τις περιόδους 2014-2020 και 2021-2027 παρουσιάζεται στον [πίνακα 1](#). Τα αναφερόμενα στοιχεία αφορούν την ΕΕ ως σύνολο και τα τέσσερα επιμέρους κράτη μέλη που ελέγξαμε.

Πίνακας 1 | Κατανομή της χρηματοδότησης από τη συνοχή στις ανώτερες και στις κατώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης των αποβλήτων (τέλος 2023) (%)

Κράτος μέλος	Κατώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης των αποβλήτων		Ανώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης των αποβλήτων	
	2014–2020	2021-2027	2014–2020	2021-2027
ΕΕ	40 %	20 %	59 %	80 %
Ελλάδα	79 %	71 %	21 %	29 %
Πολωνία	63 %	1 %	37 %	99 %
Πορτογαλία	46 %	0 %	54 %	100 %
Ρουμανία	56 %	0 %	44 %	100 %

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της [πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων για τη συνοχή](#) (επικαιροποίηση στις 5 Απριλίου 2024 για την περίοδο 2014-2020 και στις 10 Απριλίου 2025 για την περίοδο 2021-2027).

03 Στον [πίνακα 2](#) παρατίθενται στοιχεία σχετικά με τον βαθμό απορρόφησης της χρηματοδότησης από τη συνοχή την περίοδο 2014-2020. Δεν μπορούν να παρουσιαστούν ακόμη ουσιαστικά στοιχεία για την περίοδο 2021-2027, καθώς η υλοποίηση ξεκίνησε αργά και εξελίσσεται με βραδείς ρυθμούς.

Πίνακας 2 | Χρηματοδότηση από την πολιτική συνοχής (περίοδος 2014-2020) – απορρόφηση (τέλος 2023) (σε εκατ. ευρώ)

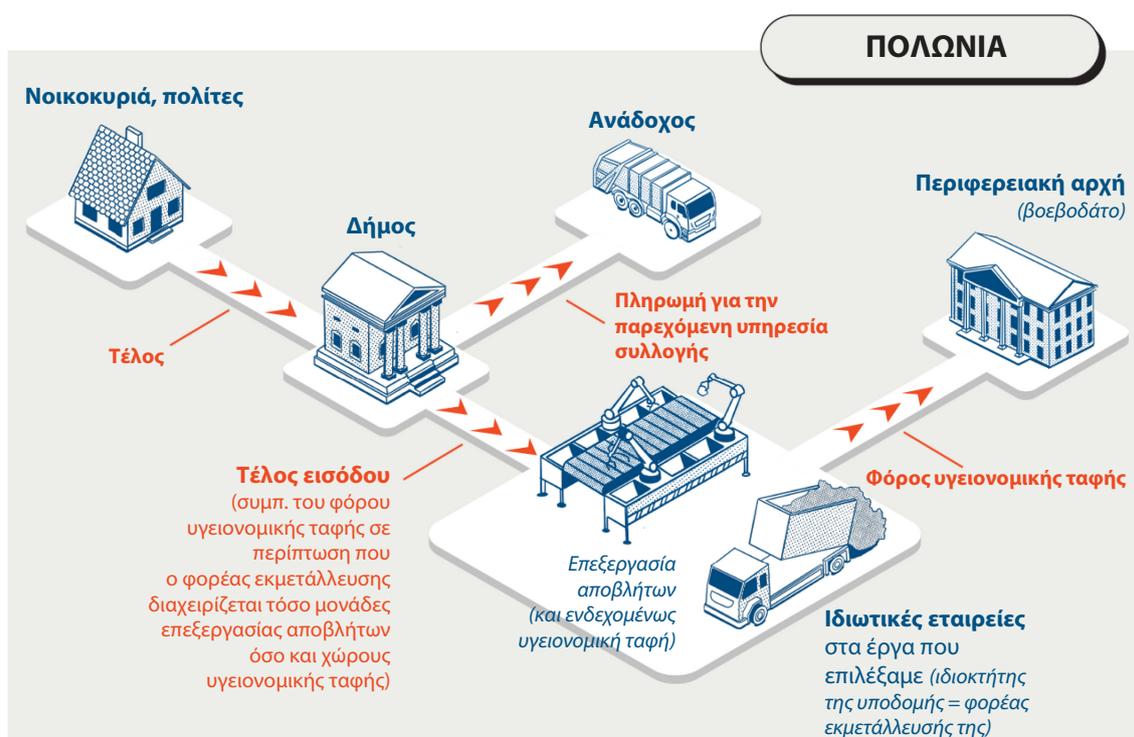
Κράτος μέλος	Αρχική πρόβλεψη (1)	Τελική πρόβλεψη (2)	Ποσό που δαπανήθηκε (3)	Απορρόφηση (3)/(2)
Κατώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης των αποβλήτων				
ΕΕ	2 775	1 514	1 326	88 %
Ελλάδα	593	317	299	94 %
Πολωνία	628	109	368	336 %
Πορτογαλία	190	145	148	102 %
Ρουμανία	248	248	101	41 %
Ανώτερες βαθμίδες της ιεράρχησης των αποβλήτων				
ΕΕ	2 123	2 041	1 917	94 %
Ελλάδα	148	178	79	44 %
Πολωνία	637	368	219	60 %
Πορτογαλία	123	165	176	107 %
Ρουμανία	70	70	79	113 %

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της [πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων για τη συνοχή](#) (επικαιροποίηση στις 5 Απριλίου 2024 για την περίοδο 2014-2020 και στις 10 Απριλίου 2025 για την περίοδο 2021-2027).

Παράρτημα VII – Διαχείριση αποβλήτων: κύριοι εμπλεκόμενοι και χρηματοοικονομικές ροές

Στο [γράφημα 1](#), το [γράφημα 2](#) και το [γράφημα 3](#) παρουσιάζονται οι κύριοι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία διαχείρισης των αποβλήτων, καθώς και οι σχετικές χρηματοοικονομικές ροές, στην Πολωνία, την Πορτογαλία και τη Ρουμανία.

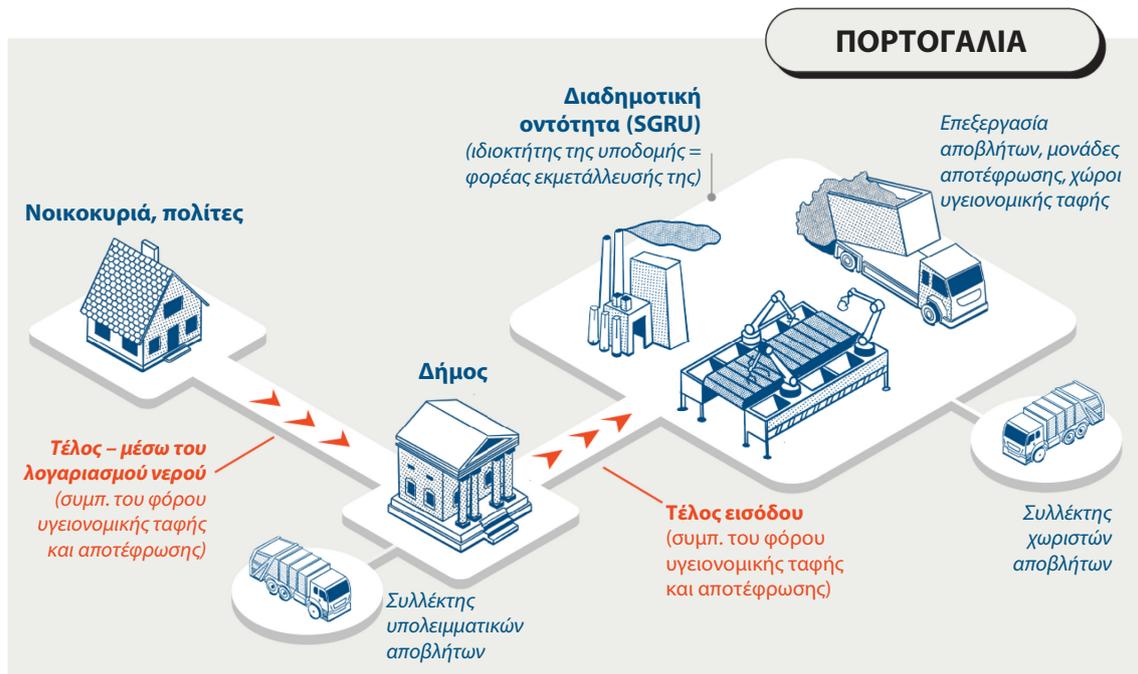
Γράφημα 1 | Πολωνία – κύριοι εμπλεκόμενοι και χρηματοοικονομικές ροές για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων

Σημ.: Στην περίπτωση των έργων που επιλέξαμε, οι εταιρείες που κατείχαν και εκμεταλλεύονταν την υποδομή ανήκαν εξ ολοκλήρου στον οικείο δήμο.

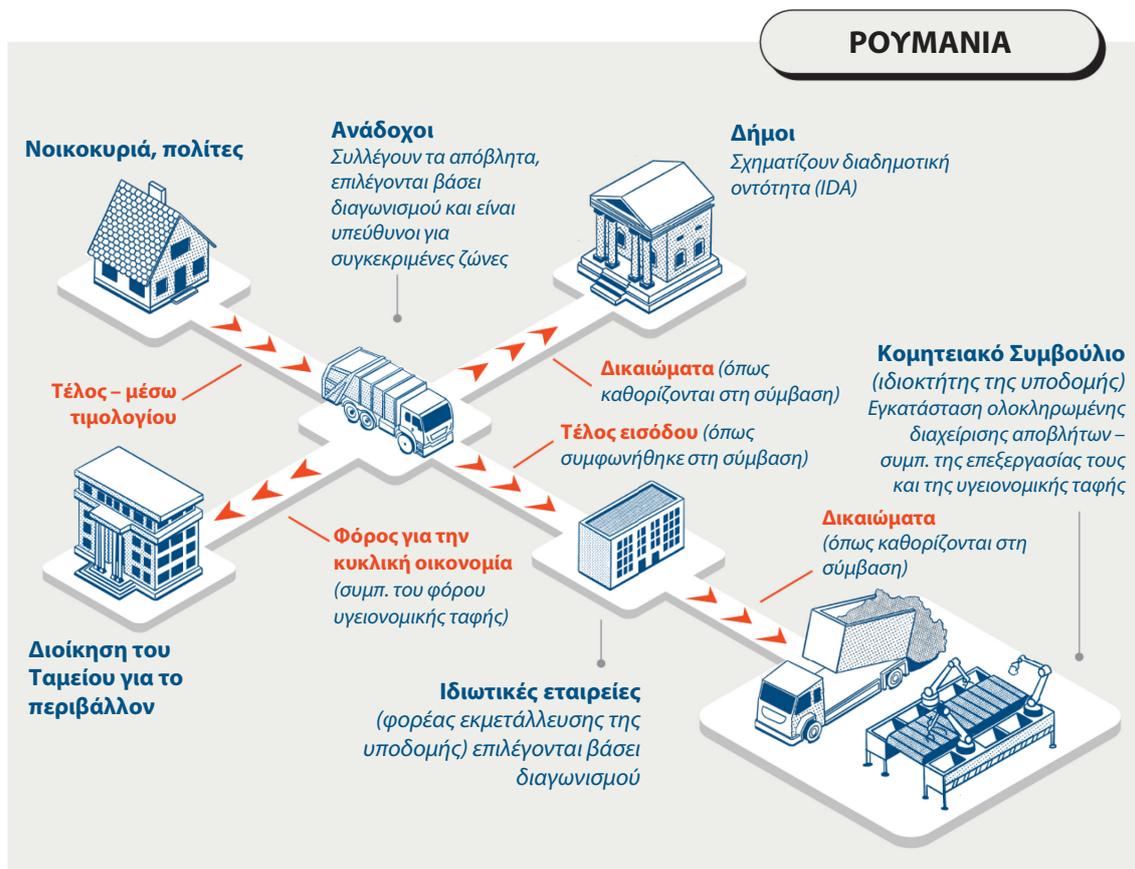
Πηγή: ΕΕΣ.

Γράφημα 2 | Πορτογαλία – κύριοι εμπλεκόμενοι και χρηματοοικονομικές ροές για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων

Πηγή: ΕΕΣ.

Γράφημα 3 | Ρουμανία – κύριοι εμπλεκόμενοι και χρηματοοικονομικές ροές για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων

Πηγή: ΕΕΣ.

Συντομογραφίες

ΑΕΠ	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν
ΕΟΠ	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος
ΡΕΤ	Τερεφθαλικό πολυαιθυλένιο

Γλωσσάριο

Ανάκτηση	Διεργασία που οδηγεί σε απόβλητα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αντικατάσταση άλλων υλικών ή στην προετοιμασία αποβλήτων, προκειμένου αυτά να χρησιμοποιηθούν για συγκεκριμένο σκοπό, είτε σε μονάδα αποβλήτων είτε στην ευρύτερη οικονομία.
Ανακύκλωση	Επανεπεξεργασία απόβλητων υλικών για τη μετατροπή τους σε προϊόντα, υλικά ή ουσίες που εξυπηρετούν τον αρχικό τους ή άλλους σκοπούς
Αρχή του «ο ρυπαίνω πληρώνει»	Αρχή σύμφωνα με την οποία όσοι προκαλούν ή είναι πιθανόν να προκαλέσουν ρύπανση επωμίζονται το κόστος των μέτρων που λαμβάνονται για την πρόληψη, τον έλεγχο ή την αποκατάσταση της ρύπανσης αυτής.
Αρχή του «πληρώνω όσο πετάω»	Οι παραγωγοί αποβλήτων καταβάλλουν τέλος με βάση την πραγματική ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων, δηλαδή με βάση το βάρος ή τον όγκο.
Επεξεργασία (αποβλήτων)	Διεργασία που μεταβάλλει τη φυσική, χημική ή βιολογική σύνθεση αποβλήτων πριν από την ανάκτηση ή τη διάθεση.
Ευρωπαϊκό Εξάμηνο	Ο ετήσιος κύκλος που παρέχει το πλαίσιο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών της ΕΕ και για την παρακολούθηση της προόδου.
Κυκλική οικονομία	Οικονομικό σύστημα που βασίζεται στην επαναχρησιμοποίηση, την κοινή χρήση, την επισκευή, την ανακαίνιση, την ανακατασκευή και την ανακύκλωση υλικών, με σκοπό την ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης πόρων, των αποβλήτων και των εκπομπών.
Λιγότερο ανεπτυγμένη περιφέρεια	Περιφέρεια της ΕΕ στην οποία το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι χαμηλότερο του 75 % του μέσου όρου της ΕΕ.
Μηχανική βιολογική επεξεργασία	Διαλογή σύμμεικτων αποβλήτων, ακολουθούμενη από αναερόβια χώνευση ή λιπασματοποίηση της βιοαποικοδομήσιμης ύλης των υπολειμμάτων.
Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας	Ο μηχανισμός χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ, που σκοπό έχει τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, την τόνωση της ανάκαμψης και την αντιμετώπιση των προκλήσεων ενός περισσότερο πράσινου και ψηφιακού μέλλοντος.
Οικονομικά μέσα	Δημοσιονομικά ή άλλα χρηματοδοτικά μέσα για την παροχή κινήτρων ή την αποθάρρυνση ορισμένων συμπεριφορών (π.χ. φόροι υγειονομικής ταφής ή συστήματα επιστροφής εγγύησης).
Πρόγραμμα (στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής)	Πλαίσιο για την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, σύμφωνα με τις προτεραιότητες και τους στόχους που προβλέπονται στη συμφωνία εταιρικής σχέσης μεταξύ της Επιτροπής και του εκάστοτε κράτους μέλους.

**Προετοιμασία για
επαναχρησιμοποίηση**

Έλεγχος, καθαρισμός ή επισκευή διά των οποίων προϊόντα ή συστατικά στοιχεία τους, που αποτελούν πλέον απόβλητα, προετοιμάζονται προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν χωρίς άλλη προεπεξεργασία.

**Σχέδιο ανάκαμψης και
ανθεκτικότητας**

Έγγραφο στο οποίο καθορίζονται οι σκοπούμενες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις ενός κράτους μέλους, στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Απαντήσεις της Επιτροπής

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2025-23>

Χρονογραμμή

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2025-23>

Κλιμάκιο ελέγχου

Στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργεί το κλιμάκιο επί πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπο ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου II (Επενδύσεις υπέρ της συνοχής, της ανάπτυξης και της κοινωνικής ένταξης), του οποίου προεδρεύει η Annettie Turtelboom, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν ο Stef Blok, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τον Johan Adriaan Lok, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου του, τη Laurence Szwajkajzer, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του, τη Marion Colonerus, διοικητικό στέλεχος, τη Χρυσούλα Λατοπούλου, υπεύθυνη έργου, την Katarzyna Solarek, αναπληρώτρια υπεύθυνη έργου, τις Marilena Elena Friguras και Amelia Padurariu, ελέκτριες, και τους Juan Antonio Vázquez Rivera και Alfredo Ladeira, ελεγκτές. Η Alexandra-Elena Mazilu συνέβαλε στην ανάπτυξη των γραφικών.

Από αριστερά: Juan Antonio Vazquez Rivera, Laurence Szwajkajzer, Stef Blok, Johan Adriaan Lok, Marion Colonerus, Marilena Elena Friguras.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2025

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

HTML	ISBN 978-92-849-5814-6	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/1438696	QJ-01-25-053-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-5815-3	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/6771177	QJ-01-25-053-EL-N

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΗ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, [ειδική έκθεση 23/2025](#), με τίτλο «Διαχείριση αστικών αποβλήτων - Σταδιακή βελτίωση, αλλά ακόμη μετ' εμποδίων ο δρόμος της ΕΕ προς την κυκλικότητα», Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2025.

Η ενωσιακή πολιτική για τα απόβλητα έχει ως στόχο τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία. Όσον αφορά τα αστικά απόβλητα, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η ΕΕ ενίσχυσε τις νομικές απαιτήσεις. Καθόρισε τιμές-στόχο για την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση, καθώς και για τον περιορισμό της υγειονομικής ταφής. Παρόλα αυτά, πολλά κράτη μέλη αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω οικονομικών περιορισμών, αδυναμιών στον σχεδιασμό και προβλημάτων με την υλοποίηση των εθνικών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων, στα οποία περιλαμβάνεται και η κατασκευή νέων υποδομών. Η χωριστή συλλογή αποβλήτων παραμένει ως επί το πλείστον εξαιρετικά περιορισμένη και τα τιμολόγια για την αποκομιδή των αποβλήτων που χρεώνονται στους πολίτες δεν καλύπτουν όλα τα έξοδα διαχείρισης. Συνιστούμε στην Επιτροπή να προτείνει λύσεις για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η αγορά ανακύκλωσης (με σκοπό τη μεγαλύτερη βιωσιμότητα των πρακτικών της κυκλικής οικονομίας), να αξιοποιήσει καλύτερα τα εργαλεία παρακολούθησης και επιβολής και να αξιολογήσει τη σκοπιμότητα εναρμόνισης των φόρων υγειονομικής ταφής και αποτέφρωσης.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: @EUauditors